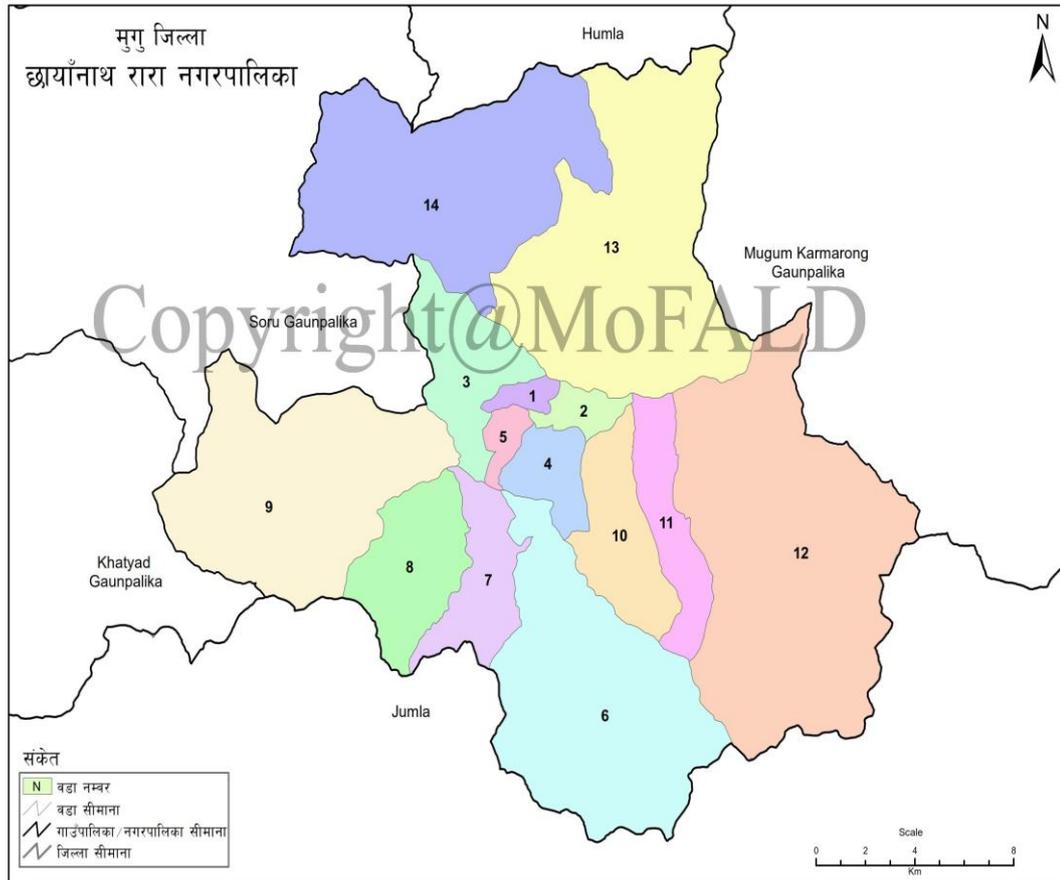

स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना Local Disaster and Climate Resilience Plan (LDCRP)

२०८२/८३ देखि २०८६/२०८७ सम्म

स्रोत: स्वतन्त्र नक्सा (स्केल १:२५०००/१:२००००), नारी विभाग र जनगणना २०६८, केन्द्रिय तथ्यांक विभाग
तयार पार्ने: गाउँपालिका, नगरपालिका तथा विधेय, संरक्षित वा स्वास्थ्य क्षेत्रको संख्या तथा सीमाना निर्धारण आयोग

Projection System: MUTM, Spheroid - Everest 1830
LLRC:2016

छायाँनाथ रारा नगरपालिका नगरकार्यपालिकाको कार्यालय गमगढी, मुगु, कर्णाली प्रदेश नेपाल

नगरप्रमुखको भनाइ

नेपालमा भूकम्प, बाढी, पहिरो, चट्याङ, असिना, आगलागी, महामारी आदी प्रकोपहरु र जलवायु परिवर्तनको असर ले ठुलो क्षति पुऱ्याउदै आएको छ । मुगुजिल्लाको छायाँनाथ रारा नगरपालिका पनि बहु प्रकोप को जोखिमयुक्त नगरपालिका हो । यस नगरपालिकाका १४ वटै वडाहरुमा गरिएको नक्साङ्कन का आधारमा भूकम्पपछि दोश्रो ठुलो प्रकोपको रुपमा पहिरो रहेको छ । त्यसैगरी बाढी, आगलागी, हावाहुरी, बन्यजन्तु, असिना, खडेरी, चट्याङ, रोगकिरा, महामारी र हिमपात क्रमसः तेश्रो, चौथौ, पाँचौ, छैठौँ, सातौँ, आठौँ, नवौँ दशौँ, एघारौँ, बाह्रौँ, रहेका छन् । यी प्रकोपहरुबाट सिर्जित विपदले वर्षेनी जनधनको क्षति गर्ने गरेको छ । यसका अलावा विपदका घटनाले महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु, वृद्धवृद्धा तथा विपन्न वर्गलाई अझ बढि प्रभावित गरेको छ ।

यसै कुरालाई मध्यनजर गरी नगरपालिकाले विपद जोखिमलाई न्युनीकरण गर्न यो **“स्थानीय विपद तथा जलवायु उत्थानशील योजना” तयार गरिएको छ ।** यो योजना तयार गर्दा स्थानिय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४, विपद जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७४, संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयले तयार गरेको स्थानीय विपद तथा जलवायु उत्थानशील योजना तर्जुमा निर्देशिका २०७४ ले निर्दिष्ट गरेका विधि तथा प्रक्रिया लाई अवलम्बन गरिएको छ । यसका अतिरिक्त योजना तयारीको क्रममा नगरपालिकाका १४ वटै वडामा सूचना संकलन तथा वडागत जोखिम नक्साङ्कन गरी प्राप्त सूचनाको आधारमा पार्श्वचित्रको तयार गरिएको थियो । जोखिम पार्श्वचित्रको आधारमा जनप्रतिनिधि तथा सरोकारवाला विच छलफल गरी विपद जोखिम न्युनिकरण र व्यवस्थापनका क्रियाकलाप निर्धारण गरी मस्यौदा निर्माण र योजनालाई अन्तिम रुप दिइएको थियो । आशा छ यो योजनामा उल्लेख गरिएका क्रियाकलापहरुको कार्यान्वयन वाट नगरपालिकामा विपदबाट हुने क्षति न्युनिकरण भइ विपद उत्थानशिल नगरपालिका निर्माण मा सहयोग पुग्ने छ ।

योजनामा उल्लेख गरिएका योजना तथा क्रियाकलापहरुलाई नगरपालिकाको आवधिक तथा वार्षिक योजनामा समावेश गरी वजेट विनियोजन सहित प्राथमिकताका साथ कार्यान्वयन गरिने छ । साथै थप सहयोगका लागि संघ, प्रदेश सरकार तथा अन्य निकायसंग समन्वय र सहकार्य गरिने छ ।

अन्तमा योजना निर्माणमा उल्लेख योगदान गर्नुहुने नगर उपप्रमुख, कार्यपालिका सदस्यहरु, वडाध्यक्ष लगायत सम्पूर्ण जनप्रतिधिहरु, नगरपालिकाका कर्मचारीहरु, सुरक्षा निकायलगायत सम्पूर्ण लाई धन्यवाद दिन चाहन्छु । यी योजना तयार गर्न प्राविधिक सहयोग गर्नुहुने परामर्शदाता श्री विकिरण गौतम, विपद फोकल पर्सन धिरेन्द्र भाम तथा आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग गर्ने युनिसेफ नेपाललाई पनि विशेष धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

बिष्णु कुमार भाम
(नगर प्रमुख)

नगरप्रमुख तथा अध्यक्ष स्थानिय विपद तथा जलवायु उत्थानशिल समिति

छायाँनाथ रारा नगरपालिका मुगु,

योजनाको नाम : स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना Local Disaster and Climate Resilience Plan (LDCRP)

तयार गरिएको वर्ष : २०८१

योजनाको अवधि : २०७८२/८३ देखि २०८६/२०८७ सम्म

तयार गर्ने : छयाँनाथ रारा नगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय मुगु

सहयोग : युनिसेफ नेपाल

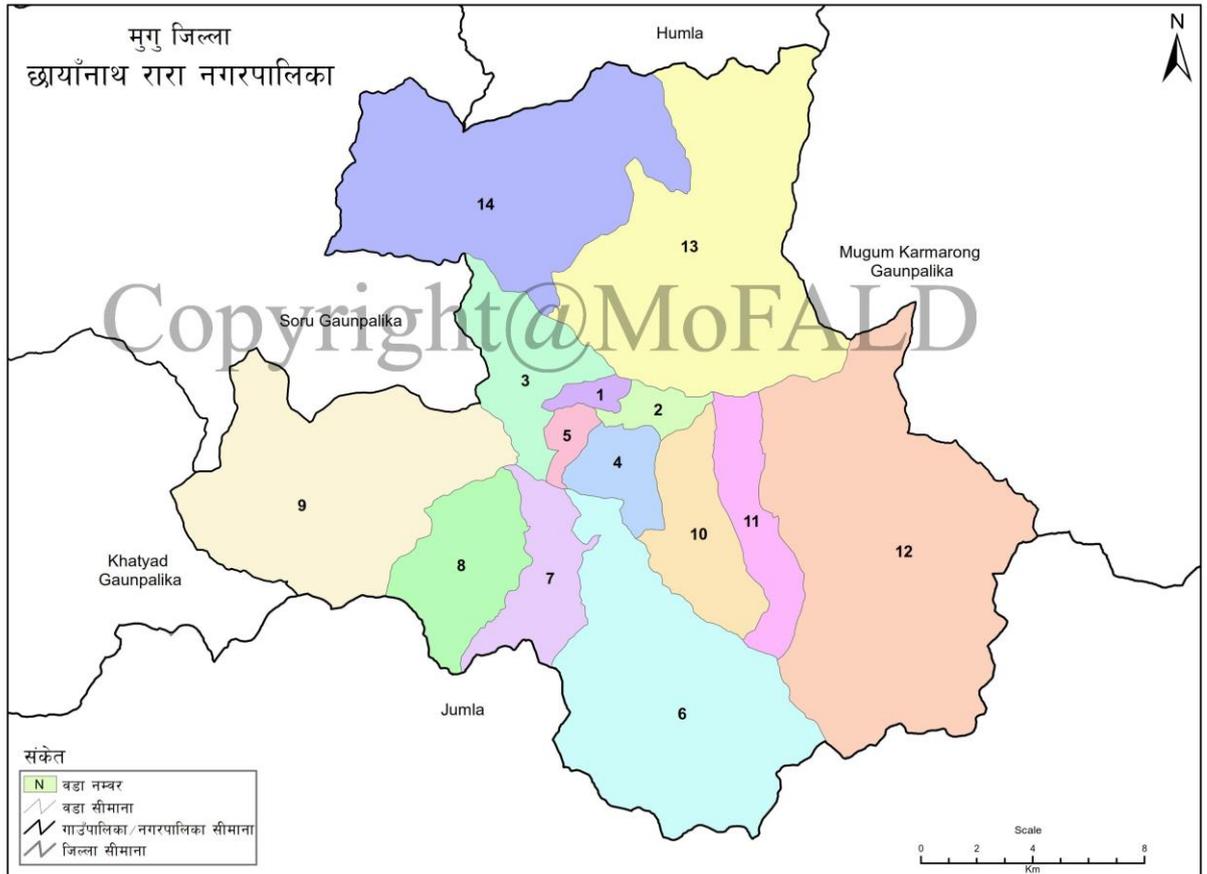

विपद् व्यवस्थापनमा प्रयोग हुने केही महत्वपूर्ण शब्दावली

नेपाली शब्द	अंग्रेजी शब्द
भवन निर्माण संहिता	Building Code
क्षमता	Capacity
क्षमता विकास	Capacity Building
जलवायु परिवर्तन	Climate Change
आपत्कालीन व्यवस्थापन	Emergency Management
सामना क्षमता	Coping Capacity
विपद्	Disaster
विपद् जोखिम	Disaster Risk
विपद् व्यवस्थापन	Disaster Management
विपद् जोखिम व्यवस्थापन	Disaster Risk Management
पूर्व चेतावनी प्रणाली	Early Warning System
बातावरणिय ह्रास	Environmental Degradation
सम्मुखता	Exposure
पुर्वानुमान	Forecast
प्रकोप	Hazard
पुर्वतयारी	Preparedness
रोकथाम	Prevention
पुर्नलाभ	Recovery
उत्थानशील	Resilience
प्रतिकार	Response
प्रबलीकरण	Retrofitting
जोखिम	Risk
जोखिम विश्लेषण	Risk Assessment
जोखिम व्यवस्थापन	Risk Management
सङ्कटासन्न/सङ्कटासन्नता	Vulnerable/Vulnerability

छायाँनाथ रारा नगर पालिकाको श्रोत नक्सा

स्रोत: स्थलरूप नक्सा (स्केल १:२५०००/१:५००००), नार्पी विभाग र जनगणना २०६८, केन्द्रिय तथ्यांक विभाग
तयार पार्ने: गाउँपालिका, नगरपालिका तथा विशेष, संरक्षित वा स्वायत्त क्षेत्रको संख्या तथा सीमाना निर्धारण आयोग

Projection System: MUTM, Spheroid - Everest 1830
LLRC,2016

विषय सूची

परिच्छेद १ : नगरपालिकाको परिचय	१
१.१ ऐतिहासिक पृष्ठभूमि :	१
१.२ भौगोलिक अवस्था :	२
१.३ भौगोलिक सीमाना :	२
१.४ भू-उपयोगको अवस्था :	२
१.५ जलवायुको अवस्था :	४
१.६ प्राकृतिक स्रोत साधन :	४
१.७ पेसा तथा रोजगारीको अवस्था :	४
१.८ यातायात तथा सञ्चारको अवस्था :	४
१.९ जनसङ्ख्याको विवरण :	४
१.१० अपाङ्गताका आधारमा जनसंख्या :	६
परिच्छेद २ : स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजनाको परिचय	७
२.१ पृष्ठभूमि	७
२.२ योजनाको आवश्यकता तथा महत्व	७
२.३ योजना तर्जुमा प्रक्रिया विधि :	९
२.४ योजनाको सिमा	११
२.५ योजना कार्यान्वयन रणनीति	११
परिच्छेद - ३ : प्रकोप, संकटासन्नता, सम्मुखता र क्षमता विश्लेषण	१२
३.१ वडागत प्रकोप पहिचान तथा स्तरीकरण	१२
३.२ जोखिम नक्साङ्कन	१३
३.३ विपद्को ऐतिहासिक समय रेखा	१५
३.४ वडाको संकटासन्न विश्लेषण :	४८
३.५ पात्रोहरु (प्रकोपपात्रो, मौसम पात्रो र वाली र पात्रो)	५०
३.६ प्रकोपबाट हुने क्षतिको कारण र असर विश्लेषण	५३
३.७ संस्थागत विश्लेषण रोटी चित्र (भेन डायग्राम)	५७

३.८ संस्थागत विश्लेषण :.....	५७
३.९ श्रोत सामाग्रीको विश्लेषण	६०
३.१० परम्परागत ज्ञान र सीप विश्लेषण	७८
३.११ जलवायू परिवर्तनको प्रभाव विश्लेषण	७९
३.१२ जिविकोपार्जन विश्लेषण.....	८४
परिच्छेद ४ : प्रकोप जोखिम विश्लेषण	८९
४.१ भूकम्पको जोखिम विश्लेषण	९०
४.२ पहिरोको जोखिमविश्लेषण	९०
४.३ बाढीको जोखिम विश्लेषण	९१
४.४ आगलागीको जोखिमविश्लेषण.....	९१
४.५ हावाहुरी को जोखिमविश्लेषण.....	९२
४.६ वन्यजन्तुको जोखिम विश्लेषण.....	९२
४.७ असिना को जोखिम विश्लेषण.....	९३
४.८ खडेरी को जोखिमविश्लेषण.....	९३
४.९ चट्याङ को जोखिमविश्लेषण.....	९३
४.१० रोग किरा.....	९४
४.११ महामारीको जोखिम विश्लेषण.....	९४
४.१२ हिमपातको जोखिमविश्लेषण.....	९५
३.१३ नगरपालिकाको मुख्य प्रकोप र जोखिम वस्तु हरु	९६
परिच्छेद ५ : दिर्घकालिन सोंच, लक्ष्य, उद्देश्य, तथा रणनीति र योजना	९९
५.१ दिर्घकालिन सोंच	९९
५.२ परिकल्पना.....	९९
५.३ ध्येय.....	९९
५.४ लक्ष्य	९९
५.५ उद्देश्य	९९
५.६ रणनीति.....	१००

५.७ कार्यान्वयन कार्यनीति	१००
५.८ स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील कार्यक्रमहरु (क्रियाकलापहरु)	१०१
५.८.१ नीतिगत, जनचेतना तथा समुदायको क्षमता अभिवृद्धि सम्बन्धि क्रियाकलापहरु.....	१०२
५.८.२ जोखिमन्यूनीकरण : रोकथाम, अल्पीकरण र अनुकूलनका कार्यहरु.....	१०८
५.८.२.१ भुकम्पको जोखिम न्यूनीकरण सन्दर्भमा.....	१०८
५.८.२.२ पहिरोको जोखिम न्यूनीकरण सन्दर्भमा.....	१०९
५.८.२.३ बाढीको जोखिम न्यूनीकरण सन्दर्भमा.....	११३
५.८.२.४ आगलागीको जोखिम न्यूनीकरण सन्दर्भमा.....	११७
५.८.२.५ हावाहुरीको जोखिम न्यूनीकरण सन्दर्भमा	११८
५.८.२.६ वन्यजन्तुको जोखिम न्यूनीकरण सन्दर्भमा	११९
५.८.२.७ असीना/हिमपातको जोखिम न्यूनीकरण सन्दर्भमा.....	१२०
५.८.२.८ खडेरीको जोखिम न्यूनीकरण सन्दर्भमा.....	१२१
५.८.२.९ चट्याङको जोखिम न्यूनीकरण सन्दर्भमा.....	१२२
५.८.२.१० बालिनालीमा किराको जोखिम न्यूनीकरण सन्दर्भमा	१२३
५.८.२.११ महामारीको जोखिम न्यूनीकरण सन्दर्भमा.....	१२४
५.८.२.१३ जलवायु परिवर्तन तथा अनुकूलनका कार्यहरु.....	१२६
५.८.३. पुर्नलाभ अन्तरगतका अर्न्तगत पुर्नस्थापना र पुर्ननिर्माणकाकार्यहरु	१२७
५.८.३.१ भुकम्पको संदर्भमा पुर्नलाभ अन्तरगतका कार्यहरु.....	१२७
५.८.३.२ पहिरोको संदर्भमा पुर्नलाभ अन्तरगतका कार्यहरु	१२९
५.८.३.३ बाढीको संदर्भमा पुर्नलाभ अन्तरगतका कार्यहरु	१३०
५.९ आवश्यक पर्ने श्रोत सामाग्री आंकलन	१३२
परिच्छेद ६ : लागत अनुमान तथा श्रोत ब्यवस्थापन,समन्वय,अनुगमन,समिक्षा र मुलप्रवाहिकरण.....	१४२
६.१ लागत अनुमान	१४२
६.२ समन्वय र सहकार्य.....	१४२
६.३ लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण	१४३
६.४ आवधिक विकास योजनामा मूलप्रवाहीकरण	१४३
६.५ स्थानीय तहको वार्षिक योजना तर्जुमा प्रक्रियामा मूलप्रवाहीकरण.....	१४४

६.६ योजनाको अनुगमन, मूल्याङ्कन, प्रतिवेदन, अद्यावधिक र सिकाइ १४४

तालिका सुची

तालिका १: नगरपालिकाको वडागत क्षेत्रफल विवरण.....	१
तालिका २ : भुउपयोगको विवरण	२
तालिका ३ : वडागत जनसंख्या विवरण	५
तालिका ४ : अपाङ्गताको विवरण	६
तालिका ५ : प्रकोप स्तरिकरण.....	१३
तालिका ६: वडाहररुमा गरिएको प्रकोप अनुसारको कुल अंक.....	१३
तालिका ७ : विपदको ऐतिहासिक समय रेखा (Historical Time Line).....	१५
तालिका ८ : वडा अनुसार संकटासन्नता स्तरिकरण	४८
तालिका ९ : प्रकोप पात्रो	५०
तालिका १०: मौसम पात्रो.....	५१
तालिका ११: वाली पात्रो	५१
तालिका १२: प्रकोपको कारण र असर विश्लेषण	५३
तालिका १३: संस्थागत विवरण.....	५७
तालिका १४: श्रोत सामाग्री	६०
तालिका १५: जोखिम न्यूनीकरणकालागि गरिएका स्थानिय प्रयासहरु	७८
तालिका १६: जलवायू परिवर्तनेल गर्दा ल्याएका प्रभावहरु	७९
तालिका १७: जिविकोपार्जन सिपहरु.....	८४
तालिका १८: नगरपालिकाकाको मुख्य प्रकोप र जोखिम वस्ति हरु.....	९६
तालिका १९ : प्रतिकार्यकालागी आवश्यक सामाग्री	१३२

अनुसुचीहरु

अनुसुची १ : वडाहरुको जोखिम नक्सा.....	१२८
---------------------------------------	-----

अनुसूची २. प्रकोपको आधारमा बडागत जोखिमको सुचना संकलन.....	१३९
अनुसूची ३ : स्थानिय विपद व्यवस्थापन समिति.....	१५९
अनुसूची ४ : आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्रमा रहेका सामाग्री.....	१६०

परिच्छेद १ : नगरपालिकाको परिचय

१.१ ऐतिहासिक पृष्ठभूमि :

नेपालको कर्णाली प्रदेश अन्तर्गत पर्ने मुगु जिल्लामा अवस्थित छायाँनाथ रारा नगरपालिका ऐतिहासिक, धार्मिक, साँस्कृतिक, प्राकृतिक र पर्यटकीय रूपले यस प्रदेशमा फरक विशेषता बोकेको क्षेत्र हो । यस क्षेत्रमा रहेका श्रीनगर, कार्कीवाडा, पिना, रारा, रोवा, रुगा गाविस मिलाएर वि.सं. २०७३ सालमा यस नगरपालिकाको गठन गरिएको हो ।

धार्मिक मान्यता अनुसार नेपालका महत्वपूर्ण चार धामहरु बराहक्षेत्र, पशुपतिक्षेत्र, मुक्तिनाथक्षेत्र, ऋषिकेश/रुरु क्षेत्र जस्तै छायाँनाथ पनि हिन्दूधर्मावलम्बीहरुको एउटा प्रशिद्ध धाम हो । यस जिल्लाको ठूलो आस्था र विश्वासको धरोहर छायाँनाथ ठाकुरज्यूको नित्य पुजाको लागि हालको छायाँनाथ रारा नगरपालिकाको वडा नम्बर दुईको चैन गाउँमा गाथ रहेको छ । मुगु कर्णाली नदी यसै नगरपालिका भएर बग्दछ । नेपालकै सबै भन्दा ठूलो रारा ताल यसै नगरपालिकामा रहेकोले सो ताल र छायाँनाथ देवताको संयुक्त अस्तित्वलाई मान्यता दिई दुवैको नामबाट यस नगरपालिकालाई छायाँनाथ रारा नामाकरण गरिएको हो ।

विविधतापूर्ण जातीय पहिचान रहेको यस नगरपालिकाका स्थानीय बासिन्दाको आम्दानीको मुख्य श्रोतहरूमा कृषि, व्यापार, व्यवसाय, नोकरी, साना तथा मझौला उद्योगहरू र विकल्पको रूपमा वैदेशिक रोजगारी पनि एक हो । स्थानीय जनशक्ति मजदुरी तथा अध्ययनका लागि विदेशिने क्रम बढिरहेको छ । यस नगरपालिकामा आधारभूतदेखि क्याम्पस तहसम्म शिक्षा प्रदान गर्ने शैक्षिक संस्थाहरूरहेका छन् । विभिन्न समुदाय, जातजातिका मानिसको बसोबास रहेको यस क्षेत्रमा विभिन्न चाडपर्व मनाउने गरिन्छ ।

मुगु जिल्लामा विद्यमान ४ स्थानीय तहहरु मध्ये छायाँनाथ रारा नगरपालिका जिल्लाको दक्षिण पश्चिममा जुम्ला जिल्ला र उत्तरमा हुम्ला जिल्लाको सिमावर्ती क्षेत्रसँग जोडिएर अवस्थित रहेको छ । यो नगरपालिका ४८०.६७ वर्ग कि.मी. क्षेत्रफलमा फैलिएको छ ।

तालिका १: नगरपालिकाको वडागत क्षेत्रफल विवरण

वडा नं.	समावेश साविक गाविस	क्षेत्रफल (वर्ग किमिमा)	प्रतिशत
१	श्रीनगर (१-४)	२.५९	०.५४
२	श्रीनगर (५,६)	४.५९	०.९३
३	श्रीनगर (७-९) र कार्कीवाडा (९)	१९.०८	३.९७
४	कार्कीवाडा (१-४)	९.१४	१.९०
५	कार्कीवाडा (५-८)	३.३८	०.७०

२१५४३
(पूर्व बहादुर शाही)
नि प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
पूर्व बहादुर शाही
क्षेत्रीय प्रशासकीय अधिकृत

६	पिना (५-८)	६६.२४	१३.७८
७	पिना (१,२,९)	१५.२३	३.१७
८	पिना (३,४)	२१.३८	४.४५
९	रारा (८,९)	६२.८९	१३.०९
१०	रोवा (१-४)	१९.१५	३.९८
११	रोवा (५,६)	१४.९३	३.११
१२	रोवा (७-९)	९६.९९	२०.१८
१३	रुगा (१-५)	७८.४३	१६.३२
१४	रुगा (६-९)	६६.६५	१३.८७
जम्मा		४८०.६७	१००

स्रोत: संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय

१.२ भौगोलिक अवस्था :

यो नगरपालिको नेपालको कर्णाली प्रदेश अन्तरगत मुगु जिल्लामा पर्दछ। छायाँनाथ रारा नगरपालिका सामुन्द्रि सतहबाट करिब ३५०० मिटर उचाइमा अवस्थित प्राकृतिक तथा साँस्कृतिक उत्कृष्टता बोकेको क्षेत्र हो। भौगोलिक अवस्थितिका हिसाबले २९ डिग्री २४ मिनेट ३० सेकेण्ड पूर्वदेखि २९ डिग्री ३९ मिनेट ४५ सेकेण्ड पूर्वी देशान्तर र ८२ डिग्री १ मिनेट १५ सेकेण्ड पूर्वदेखि ८२ डिग्री १८ मिनेट ४५ सेकेण्ड पूर्वी देशान्तरमा फैलिएको छ। यो नगरपालिकाको केन्द्र मुगु जिल्लाको जिल्ला सदरमुकाम गमगढीमा अवस्थित छ।

१.३ भौगोलिक सीमाना :

यस नगरपालिकाको पूर्वमा यस नगरपालिकाको पूर्वमा मुगुम कार्मारोंग गाउँपालिका, पश्चिममा सोरु गाउँपालिका र खत्याड गाउँपालिका, दक्षिणमा जुम्ला जिल्ला र उत्तरमा हुम्ला जिल्लासँग सिमाना जोडिएको छ। जिल्लाको कुल क्षेत्रफलको १४.८६ प्रतिशत भूभाग ओगट्ने यस नगरपालिकाको क्षेत्रफल ४८०.६७ वर्ग किमि रहेको छ।

१.४ भू-उपयोगको अवस्था :

मुगु जिल्लाको दक्षिण पश्चिम क्षेत्रमा पर्ने यो नगरपालिकाको भू-क्षेत्र विवधतायुक्त छ। यस नगरपालिकामा ४१.५८ व.किमि. (८.६५ प्रतिशत) खेति योग्य जमिन रहेको छ भने वन क्षेत्र २५५.८४ व.कि.मि. (५३.२३ प्रतिशत) रहेको छ, नगरपालिकाको भूउपयोगको अवस्था यस प्रकार रहेको छ।

तालिका २ : भूउपयोगको विवरण

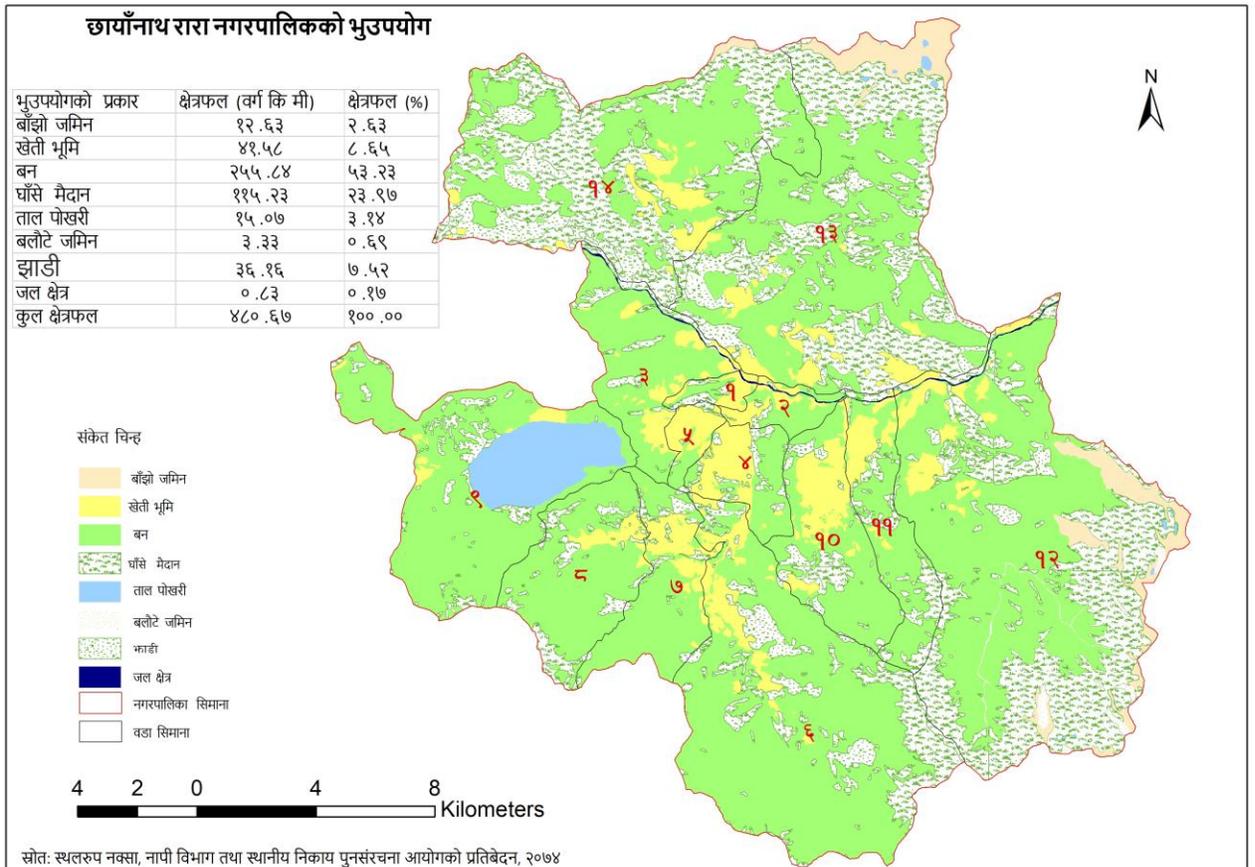
२१५३/२०२२
 नि प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
 एनो वहादुर राणा
 सिविल प्रशासकीय अधिकृत

क्र.स.	विवरण	क्षेत्रफल (वर्ग कि.मी.)	प्रतिशत
१	खेतियोग्य जमिन	४१.५८	८.६५
२	बनजंगल	२५५.८४	५३.२३
३	घासे मैदान	११५.२३	२३.९७
३	ताल पोखरी	१५.०७	३.१४
४	बाभो जमिन	१२.६३	२.६३
५	बलौटे जमिन	३.३३	०.६९
६	भाडी बुट्यान	३६.१६	७.५२
७	जल क्षेत्र	०.८३	०.१७
जम्मा		४८०.६७	१००

स्रोत: छायाँनाथ राना नगरपालिका प्रोफाइल तथा घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७५

छायाँनाथ राना नगरपालिकाको भु-उपयोग नक्सा

स्रोत: छायानाथ रारा नगरपालिका प्रोफाइल तथा घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७५

१.५ जलवायुको अवस्था :

जलवायुको दृष्टिले छायाँनाथ रारा नगरपालिकामा हावापानीका विभिन्न रूपहरू पाइन्छन् । पहाडी तथा उच्च भागहरूमा तापक्रम हिउँदमा सरदर ५ से. रहन्छ, जबकि खोंच तथा टारहरूमा हिउँदमा २५ से.सरदर तापक्रम रहन्छ । त्यस्तै ग्रीष्मको अवस्थालाई हेर्दा पहाडी भागमा २५० से. तथा उच्च भागहरूमा २०० से.र खोंच तथा टारहरूमा ३०० से. सरदर तापक्रम रहन्छ । त्यस्तै यो पालिका महाभारत पर्वतको सूर्यमुखी ढालमा पर्ने हुँदा वार्षिक सरदर वर्षा १८०० मि.लि.सम्म रहन्छ । नगरपालिकाका केहि उच्च भू-भागमा हिमपात समेत हुने गर्दछ ।

१.६ प्राकृतिक स्रोत साधन :

प्राकृतिक स्रोतका हिसावले सम्पन्न छायाँनाथ रारा नगरपालिकामा रारा राष्ट्रिय निकुञ्जको मध्यवर्ती क्षेत्र, एक दर्जनभन्दा बढी साना ठूला नदी तथा खोलाहरू, बालुवा लगायतका नदीजन्य खनिज, चरण क्षेत्र जस्ता रहेका छन् । नगरपालिकाको वडा नं. ९ मा पर्ने रारा राष्ट्रिय निकुञ्जको मध्यवर्ती क्षेत्रले वडा नं. १, ३, ४ र ८ को महत्वपूर्ण भूभागलाई समेटेको छ । जलस्रोतका दृष्टिले रारा ताल, कर्णाली नदी, घट्टे खोला, जलेख टाउका भरना, हिलुमद खोला, छाडे खोला, गमगाढ खोला, नाउर खोला, ऋणी मोक्ष खोला, धौलीगाड,भिन्न खोला, निजार जेउडे खोला, पापकुण्ड दह, सालिम खोला, शोभा खोला, र गरुणनानी दह लगायतका रहेका छन्

१.७ पेसा तथा रोजगारीको अवस्था :

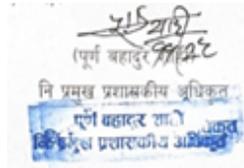
नगरपालिका वासिन्दाहरूको मुख्य पेसा कृषि तथा पशुपालन हो । कृषि योग्य जमिनमा सिँचाइ सुविधा भएको ठाउँमा गहुँ र धान खेती र पाखो बारीमा मकै, जौ र कोदो,उवा मुख्य बाली हुन् । यहाँ धेरैथोर सबै किसिमका तरकारी उत्पादन गरिन्छ । उत्पादन भएका केही तरकारीहरू नजिकको बजारमा बिक्री वितरण गर्ने र धेरै जसो आफैले मात्र उपयोग गर्ने गरिन्छ । त्यसैगरी स्याउ, लगायतका फलफूलहरूको खेती गर्ने गरिन्छ । प्रायः मानिसहरू मौसम अनुसार भारतका विभिन्न ठाउँहरूमा श्रमिक कार्य गर्न जाने गर्दछन् । अन्य देशहरू (मलेसिया, कतार, दुबइ, कुवेतमा, कोरिया आदि) रोजगारीमा जाने मानिसहरू भने भारतको तुलनामा कमै देखिन्छ । यस नगरपालिकाका केही घरधुरीहरू एक भन्दा बढी पेशामा आवद्ध रहेको पनि देखिन्छ ।

१.८ यातायात तथा सञ्चारको अवस्था :

यस नगरको मुख्य सडकमा नागमा – गमगढी सडक रहेको छ । उक्त सडक ग्याभल रहेको छ । यो सडक पहिरो र हिमपात का कारण वेलावेलामा अवरुद्ध हुने गर्दछ । यसवाहेक गमगढी– धुलाचौर , गमगढी – नाक्चेलाना लगायतका सडक रहेका छन् । कच्च तथा साघुरो सडकका कारण वर्षेनी सडक दुर्घटना हुने गर्दछन् ।

१.९ जनसङ्ख्याको विवरण :

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार यस नगरपालिकाको कूल घरपरिवार ४९५२ र जनसंख्या २४५२७ रहेको छ । नगरपालिकामा महिलाको जनसंख्या १२९३७ अर्थात ४९.४८ प्रतिशत र पुरुषको संख्या १२३९० अर्थात

५०.५२ प्रतिशत रहेको छ । वडाअनुसार सबैभन्दा उच्च जनसंख्या वडा नं. २ मा २१९९ रहेको छ भने सबै भन्दा कम वडा नं. ९ मा ४०१रहेको देखिन्छ । विवरण अनुसार औषत घरपरिवारको आकार ४.९५ रहेको छ । लैगीक अनुपात १०२.०८ रहेको छ । यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका ३ : वडागत जनसंख्या विवरण

वडा नं	जम्मा घरपरिवार	जनसंख्या			औसत घरपरिवारको आकार	लैगीक अनुपात
		जम्मा	पुरुष	महिला		
१	५१२	२१३२	१०५६	१०७६	४.१६	९८.१४
२	५९६	२१९९	११७२	१०२७	३.६९	११४.१२
३	२८३	१५१५	७६७	७४८	५.३५	१०२.५४
४	३५६	१९१७	९३९	९७८	५.३८	९६.०१
५	४२७	२२१७	११२९	१०८८	५.१९	१०३.७७
६	३३८	१७३४	९१०	८२४	५.१३	११०.४४
७	२६९	१३१९	६६७	६५२	४.९०	१०२.३०
८	२१५	११०१	५६१	५४०	५.१२	१०३.८९
९	७७	४०१	२०३	१९८	५.२१	१०२.५३
१०	३९०	२२०४	१०८९	१११५	५.६५	९७.६७
११	२१६	११४८	५७४	५७४	५.३१	१००.००
१२	३५७	१८२७	९२०	९०७	५.१२	१०१.४३
१३	५३४	२७३१	१३५५	१३७६	५.११	९८.४७
१४	३८२	२०८२	१०४८	१०३४	५.४५	१०१.३५
जम्मा	४९५२	२४५२७	१२३९०	१२१३७	४.९५	१०२.०८

श्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०७८

१.१० अपाङ्गताका आधारमा जनसंख्या :

यस नगरपालिकामा कुल जनसंख्याको भण्डै २.५८% अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु रहेका छन् । नगरपालिकामा शारीरिक अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको संख्या धेरै रहेको छ । शारीरिक अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको संख्या १.३४ % अर्थात २७९ जना रहेको छ । यस्तै बहिरोपन सम्बन्धि अपाङ्गता ०.३१ % अर्थात ७७ रहेका छन् । अन्य विवरण तल दिइएको छ ।

तालिका ४ : अपाङ्गताको विवरण

क्र.स.	अपाङ्गताको प्रकार	पुरुष	महिला	जम्मा
१	शारीरिक अपाङ्ग	174	105	279
२	न्युन दृष्टि युक्त	28	37	65
३	दृष्टिविहिन	13	14	27
४	बहिरोपन	50	27	77
५	मनोसामाजिक अपाङ्ग	5	2	7
६	न्युन श्रवणशक्ति	26	22	48
७	बहिरोपन एवं दृष्टि विहिन	9	5	14
८	मानसिक वा मनोसामाजिक	25	18	43
९	बौद्धिक अपाङ्गता	2	2	4
१०	अनुवंशीय रक्तश्राव (हेमोफेलिया)	3	2	5
११	अटिजम	0	2	2
१२	बहु अपाङ्गता	20	43	63
	जम्मा	355	279	634

श्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०७८

परिच्छेद २ : स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजनाको परिचय

२.१ पृष्ठभूमि :

नेपाल भूकम्पिय जोखिममा विश्वमा ११ औं स्थानमा पर्दछ, भने जलवायु परिवर्तन को हिसावले चौथो स्थानमा पर्दछ। त्यसैगरी पानि जन्य प्रकोपको दृष्टिले ३० औं स्थानमा पर्दछ। यस अर्थमा नेपाल विपद् को उच्च जोखिम भित्र पर्ने मुलुक हो। जलवायु परिवर्तन, कमजोर भुवनौट, अव्यवस्थित बसोवास, विकास निर्माणमा विपद्को जोखिम पक्ष लाइ ख्याल नगर्दा प्रकोपका घटना बढ्दो अवस्थामा त रहेका छन नै यसले गर्ने मानविय तथा भौतिक क्षति पनि बढ्दो अवस्था रहेको छ। विभिन्न अनुसंधान र अध्ययन का अनुसार नेपालको कुल जनसंख्या को भण्डै ८० प्रतिशत जनसंख्या विपद्को जोखिममा रहेका छन। पछिल्लो समयमा कोभिड १९ को विश्वव्यापी महामारी को प्रकोप पनि कुनै न कुनै रुपमा रहेको छ। यसरी नेपालको जनसंख्याको ठूलो हिस्सा विपद् जोखिममा पर्दछन।

मुगु जिल्ला विपद् जोखिमको दृष्टिले जोखिमयुक्त जिल्ला हो। भौगोलिक हिसावले कमजोर तथा भुवनौटका कारण विपद्बाट वर्षेनी ठुलो धनजनको क्षति गरेको छ। छायाँनाथ रारा नगरपालिका पनि विपद् जोखिमको हिसावले जोखिमपूर्ण स्थानमा पर्दछ।

नेपालको कर्णाली प्रदेश अर्न्तगत को मुगु जिल्लामा अवस्थित यस नगरपालिका, नेपालकै एक सुन्दर ऐतिहासिक, पुरातात्विक तथा साँस्कृतिक विविधता भएको नगरपालिका हो। यो नगरपालिकामा जम्मा १४ वटा वडा रहेका छन।

छायाँनाथ रारा नगरपालिका बहु प्रकोप प्रभावित नगरपालिका पनि हो। नगरपालिकाभित्र भएर कर्णाली नदी तथा ठुला साना खहरे खोलानालाहरु रहेका छन। कमजोर बनौट, संकटासन्न अवस्था, अव्यवस्थित बसोवास र भौतिक संरचनाले गर्दा भूकम्पपछि दोश्रो ठुलो प्रकोपको रुपमा पहिरो रहेको छ। त्यसैगरी बाढी, आगलागी, हावाहुरी, बन्यजन्तु, असिना, खडेरी, चट्याङ, रोगकिरा, महामारी र हिमपातले धनजनको क्षति हुने गरेको छ। १४ वटै वडामा गरिएको छलफलका आधारमा नगरपालिकामा जम्मा १२ वटा प्रकोपहरु पहिचान गरीएको छ। नगरपालिकाको लागि भूकम्प पछि दोश्रो ठुलो प्रकोपको रुपमा पहिरो रहेको छ। भूकम्प नेपालको लागि पहिलो प्रकोप भएको कारण यस नगरपालिकामा पनि पहिलो प्रकोपको रुपमा राखिएको छ।

२.२ योजनाको आवश्यकता तथा महत्व :

नेपाल बहुप्रकोप जोखिम भएको मूलुक भएकोले जलवायु परिवर्तनका कारण पर्ने प्रतिकूल प्रभावबाट पनि नेपाल संवेदनशील अवस्थामा रहेको छ। जलवायु परिवर्तनको प्रत्यक्ष प्रभाव नेपालमा पनि खासगरी जीविकोपार्जन, कृषि तथा खाद्य सुरक्षा, वन तथा जैविक विविधता, जलस्रोत तथा उर्जा, जलवायु उत्पन्न प्रकोप, मानव स्वास्थ्य र ग्रामीण बसोबास तथा भौतिक पूर्वाधारको क्षेत्रमा देखा पर्न थाली सकेको छ। जलवायु परिवर्तन संगै प्रकोप तथा विपद्का घटनाहरु बढी मात्रामा दोहोरिइ रहेका छन्। यसको असरबाट विशेषगरी गरीब, विपन्न, महिला, बालबालिका, वृद्धवृद्धाहरु, साधन स्रोत मा कम पहुँच भएका घरधुरी का साथै प्राकृतिक स्रोत मा आश्रित समुदायहरु बढी प्रभावित हुन्छन् भन्ने तथ्य विभिन्न अध्ययनहरुले प्रष्ट पारिसकेका छन्। नेपालमा प्रत्येक वर्ष विभिन्न प्रकोपबाट वर्षेनी हजारौ मानिसहरुको मृत्यु हुने गरेको, हजारौ मानिसहरु घाइते हुने गरेको र अरवौको आर्थिक क्षति हुने गरेको गृह मन्त्रालयको तथ्यांक अनुसार पाइन्छ। यसै कुरालाइ मध्यनजर गर्दै नेपालको संविधान तथा नेपाल सरकारले विपद् जोखिम न्यूनिकरण र व्यवस्थापन ऐन, राष्ट्रिय अनुकूलन योजना, स्थानीय सरकार संचालन ऐनमा स्थानीय तहले विपद् तथा

जलवायू परिवर्तन अनुकूलन सम्बन्धि गर्नुपर्ने प्रावधानहरूका साथै राष्ट्रिय रणनीतिक योजना २०१८ - २०३० तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याएको छ । स्थानिय सरकार संचालन ऐनमा स्थानीय तहले विपद र जलवायू जोखिम न्यूनीकरण सम्बन्धि योजना बनाउनु पर्ने स्पष्ट प्रावधान उल्लेख गरिएको छ । तसर्थ स्थानिय तहले विपदको जोखिमलाई स्थानिय तहमै न्यूनीकरण गर्ने, विपद जोखिम न्युनीकरण का लागी पुर्व तयारी गर्ने, विपदका का घटना भएमा प्रतिकार्य गर्ने र क्षति भएका संरचनाहरूको पुर्नस्थापना र पुननिर्माण गर्ने कार्यहरू गर्नु पर्दछ । यी कार्यहरू गर्न यस योजनाको आवश्यकता र महत्व छ । यस योजनाले विपदको जोखिम न्युनिकरण गरी उत्थानशील समुदाय निर्माण गर्न महत्वपूर्ण योगदान पुऱ्याउदछ । यसका अतिरिक्त यस योजनाको आवश्यकता र महत्व लाइ निम्न वमोजिम उल्लेख गर्न सकिन्छ ।

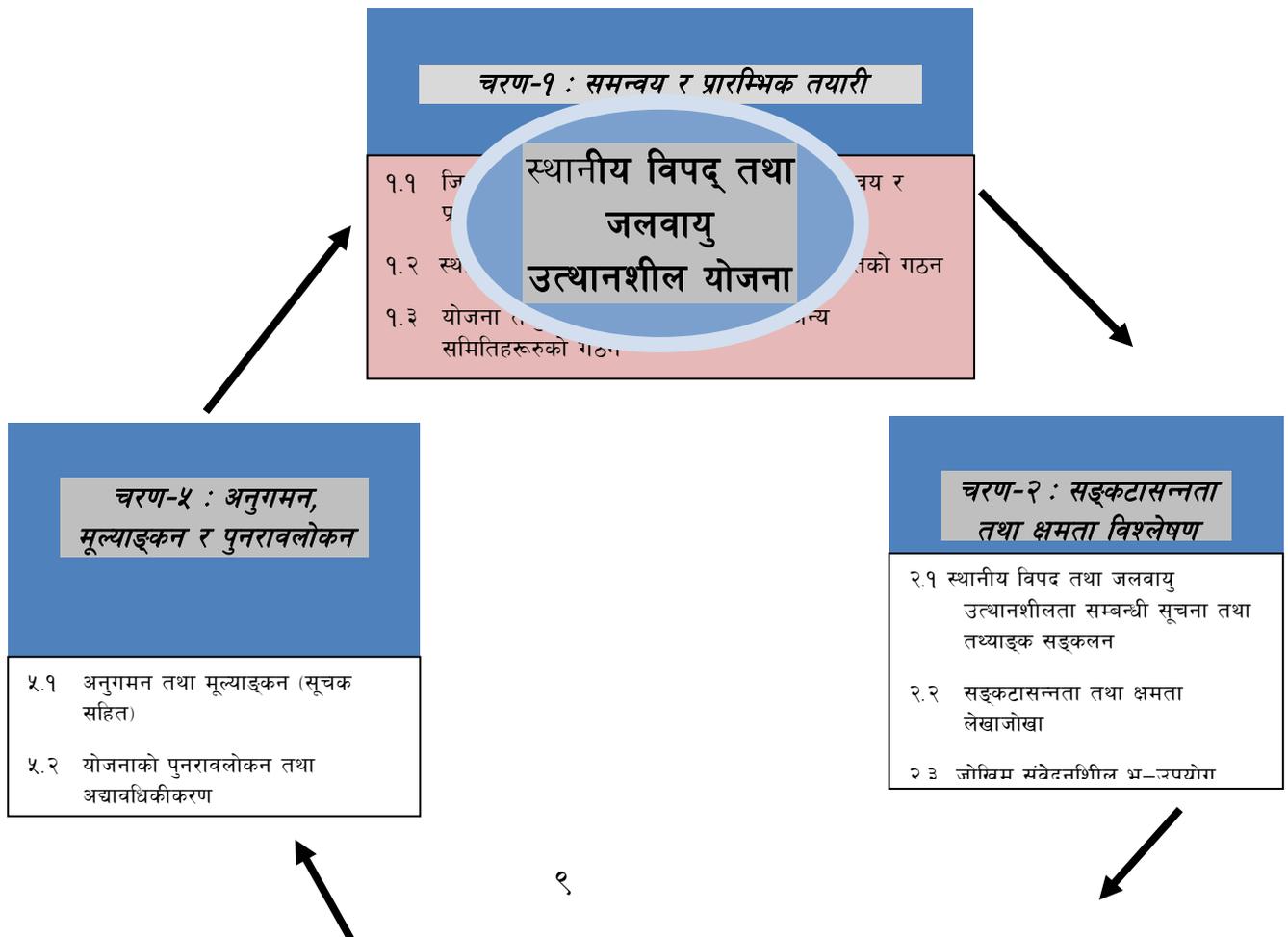
- प्रकोप पहिचान र विश्लेषण मा समुदायको सहभागीता रहने ।
- समुदाय द्वारा प्रकोपहरूको स्तर निर्धारण गर्ने ।
- नगरपालिका तथा वडास्तरमा विपद जोखिम न्युनिकरण र वयवस्थापनमा संस्थागत संरचना तयार हुने ।
- नगरपालिकामा स्थानिय विपद तथा जलवायु उत्थानशिल योजना तर्जुमा हुने ।
- नगरपालिका स्तरिय विपद पुर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्माण हुने ।
- विपद जोखिम न्युनीकरण कोष स्थापना हुने ।
- विपदको जोखिम कम गर्न समुदायलाई सकृय बनाउन वातावरण तयार गर्ने ।
- उद्धार र राहतजस्ता कार्यमा पीडित समुदायको समान पहुँचको प्रत्याभूति गर्ने ।
- यस योजनाले विपदको समयमा हुने मानवीय सहयोगलाई को सुनिश्चितता गर्ने ।
- आपत्कालीन समयमा सूचना र जानकारी प्रक्षेपणलाई व्यवस्थित गर्न सहयोग गर्ने ।
- स्रोत र साधनको सही सदुपयोग गरी समुदायलाई प्रकोपको जोखिम वाट जोगाउने ।
- समन्वय र सहकार्यको माध्यम वाट श्रोत परिचालन र जोखिम न्युनिकरण र व्यवस्थापन हुने ।

२.३ योजना तर्जुमा प्रक्रिया विधि :

स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना निर्माण गर्दा “स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना तर्जुमा निर्देशिका-२०७४” ले उल्लेख गरेका कुराहरूलाई मध्यनजर गर्दै नगरपालिका र वडाका प्रभावित तथा सङ्कटासन्न समुदायको प्रत्यक्ष र समावेशीयुक्त सहभागिता सुनिश्चित हुने गरी समावेशी,सहभागितामूलक प्रक्रियाहरू अवलम्बन गरिएका छन् जुन यस प्रकार छ ।

स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना तर्जुमा प्रक्रिया

चरण-४ : योजनाको स्वीकृती, मूलप्रवाहीकरण र कार्यान्वयन

- ४.१ सभाबाट योजनाको स्वीकृती
- ४.२ वार्षिक र आवधिक योजनामा बजेट व्यवस्था सहित मूलप्रवाहीकरण
- ४.३ एकीकृतयोजना कार्यान्वयन

चरण-३ : स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना तर्जुमा

- ३.१ स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील क्रियाकलापहरूको पहिचान तथा प्राथमिकीकरण
- ३.२ योजना तर्जुमा

क्र. स.	क्रियाकलाप
१	<ul style="list-style-type: none"> ■ नगरपालिकामा स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना सम्बन्धि अभिमुखिकरण तथा योजना निर्माण सन्दर्भमा छलफल र निर्णय
२	<ul style="list-style-type: none"> ■ वडा स्तरमा गएर सुचना संकलन ■ वडा स्तरिय जोखिम नक्साडकन ■ वडा स्तरिय प्रकोप पहिचान तथा स्तरीकरण ■ विगतका वर्षहरूमा भएको विपद्का घटना र क्षतिको विपद्को ऐतिहासिक विश्लेषण गरिएको ■ विपद् बाट हुने क्षतिको कारण ,असर र समाधानको उपाय को विश्लेषण ■ जोखिम न्युनिकरण का लागी गरिएका स्थानिय प्रयास वारे छलफल ■ विभिन्न स्थानीय स्तरमा कार्यरत संघ-सस्थाको विश्लेषण गरी स्थानीय आकलन तथा विपद् व्यवस्थापनका लागि योजना तर्जुमा . ■ जलवायु परिवर्तन तथा प्रभाव वारे लेखाजोखा गरिएको , ■ विभिन्न संघ-संस्थागत क्षमता विश्लेषण ■ जोखिम पार्श्वचित्र निर्माण
३	<ul style="list-style-type: none"> ■ जोखिम पार्श्वचित्रको प्रस्तुती र प्रमाणिकरण र विपद् जोखिम न्युनिकरण योजना तर्जुमा गोष्ठी संचालन
४	<ul style="list-style-type: none"> ■ परामर्शदाताबाट मस्यौदा लेखन र मस्यौदा पेश

	<ul style="list-style-type: none">■ मस्यौदा उपर छलफल तथा सुभावा संकलन■ अन्तिम रूप तथा नगर सभामा पेश■ नगरसभा वाट पारीत
--	---

२.४ योजनाको सिमा :

नगरपालिकाको “स्थानिय विपद तथा जलवायु उत्थानशिल योजना” तयार गर्दा सकेसम्म सहभागितामूलक, तथ्यपरक, सर्वस्वीकार्य र कार्यान्वयन योग्य बनाउनका लागि प्रयास गरिएको छ । तर पनि यो योजना तयार गर्ने क्रममा वडा स्तरमा गइ वडा तहको जोखिम नक्साङ्कन, संकटासन्नता तथा क्षमता विश्लेषण गरी सूचनाहरू संकलन गरिएको भएपनि समुदाय तथा वस्ती स्तरमा नै गएर सूचना संकलन गर्न सकिएको छैन । जसका कारण समुदाय स्तर बाटै समस्या पहिचान गर्न सकिएको छैन । त्यसैगरी यस योजनामा अनुमानित बजेट मात्र राखिएको छ, जुन वास्तविक बजेट भन्दा भिन्न हुन सक्छ । यस योजनामा भएका क्रियाकलापहरू प्राविधिक विना गोष्ठीमा उपस्थित सहभागीहरूको आधारमा तयार गरिएको छ । यस योजनामा उल्लेख भएका क्रियाकलाप नगरपालिकाले वार्षिक योजनामा समावेश गर्नु पर्दछ । यो योजनामा राखिएका क्रियाकलापहरू नगरपालिकाको मात्रै श्रोत र साधन ले सवै कार्यान्वयन गर्न सक्ने अवस्था नभएकोले यसका लागि प्रदेश सरकार, संघिय सरकार र विकास साभेदारहरू तथा निजी क्षेत्रको सहयोगको आवश्यकता रहन्छ । त्यसको लागि स्रोतको खोजी गर्नु पर्ने अवस्था रहन्छ, जुन पुर्ण रूपमा उपलब्ध हुन्छ नै भन्ने ग्यारेन्टि गर्न सकिँदैन । यस योजनाको कार्यान्वयनका लागि नगरपालिकामा आवश्यक रूपमा जनशक्ति तयार गर्न समय लाग्नेछ र यस योजनाको कार्यान्वयन र अनुगमन तथा मूल्याङ्कनका लागि आवश्यक दक्ष जनशक्तिको स्थानीय स्तरमा उपलब्धता नरहन सक्छ ।

२.५ योजना कार्यान्वयन रणनीति :

यो योजनालाई नगरकार्यपालिकाको बैठक र नगरसभा मा छलफल गरी स्वीकृत गरिएको छ । अतः यो योजनाको कार्यान्वयन को नेतृत्व नगरपालिकाले गर्ने छ । योजनाको कार्यान्वयन का लागी प्रदेश सरकार, संघीय सरकार, विकास साभेदार निकायहरू, रेडक्रस, युनिसेफ लगायत विभिन्न राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय गैर सरकारी संस्थाहरू, वडा विपद् व्यवस्थापन समिति, समुदाय, निजी क्षेत्र, जिल्ला स्थित सरकारी कार्यालयहरू र सुरक्षा निकायको समन्वय र सहयोगमा कार्यान्वयन गरिनेछ । यस योजनामा समावेश भएका क्रियाकलापहरू नगरपालिकाले प्रत्येक वर्ष निर्माण गर्ने वार्षिक योजनामा समावेश र मुलप्रवाहीकरण गरी बजेट सहित कार्यान्वयन गरिनेछ । योजना कार्यान्वयन का लागी अन्य निम्न बमोजिम का रणनीति अपनाइने छ ।

- नगरपालिकामा दक्ष तथा तालिम प्राप्त जनशक्ति परिचालन गर्दै जलवायु परिवर्तन तथा विपद् व्यवस्थापनका लागि स्थानीय जनसमुदायको क्षमता विकास गरिने छ ।
- जलवायु परिवर्तन तथा विपद् जोखिम व्यवस्थापन सम्बन्धी सूचना व्यवस्थापन कार्य गरिने छ ।
- स्थानीय स्तरका परम्परागत ज्ञान, सिप, अभ्यास र नवीनतम वैज्ञानिक ज्ञान तथा प्रविधि लाई आवश्यकता अनुसार समायोजन गरी जलवायु परिवर्तन तथा विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गरिने छ ।

- स्वीकृत योजनाले निर्धारण गरेका प्राथमिकता प्राप्त क्रियाकलाप सञ्चालनको लागि नगरपालिकाले आफ्नो क्षमता अनुसारको बजेट विनियोजन गर्नेछ ।
- आवश्यकता अनुसार सम्बन्धित निकायहरूसँग समन्वय गरी नमूना अभ्यास तथा स्थलगत अनुसन्धानका कार्यक्रमहरु समेत गरिनेछ ।
- विपद्को जोखिमबाट विपन्न, महिला, दलित, जनजाति, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, वृद्धवृद्धा, बालबालिका आदि वर्गमा पर्ने बढी र फरक प्रभाव लाई 'मध्यनजर गरी यस योजनाको कार्यान्वयन प्रक्रियामा समेत सो वर्गलाई विशिष्ट कार्यक्रमका साथै हरेक उपयुक्त कार्यक्रमहरुमा विशेष प्राथमिकता दिइने छ ।
- नगरपालिकाको क्षमता र वार्षिक योजनामा समावेश नभएका योजनाहरुलाई प्रदेश तथा संघीय सरकारमा पठाई कार्यान्वयनका लागि पहल गरिने छ ।
- योजना कार्यान्वयन का लागी जिल्ला स्थित सरकारी कार्यालयहरु, विकास साभेदार, विभिन्न राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय गैर सरकारी संस्थाहरु,निजी क्षेत्र संग समन्वय र सहकार्य गरीने छ ।
- यस योजना कार्यान्वयनको प्रगति प्रतिवेदन अर्ध-वार्षिक रूपमा तयार गरी सम्बन्धित निकायमा पठाइने छ ।

परिच्छेद - ३ : प्रकोप, संझटासन्नता, सम्मुखता र क्षमता विश्लेषण

३.१ वडागत प्रकोप पहिचान तथा स्तरीकरण :

नगरपालिकाको १४ वटै वडामा वडा अध्यक्ष, जनप्रतिनिधीहरु, स्थानीय बुद्धिजीविहरु, ज्येष्ठ नागरिक, वालक्लव, युवा, स्थानीय संघ संस्थाका प्रतिनीधि तथा सरोकारवालाहरुको सहभागितामा गरिएको वडा विपद जोखिम नक्साङ्कन र सुचना संकलन (VCA) का आधारमा के-कस्ता प्रकोपहरु छन् र विपद्बाट हुने गरेका क्षति र सम्भावित जोखिमको आधार मानी त्यसमध्ये कुन प्रकोप मुख्य समस्याको रूपमा रहेको छ, भनेर मतदान विधिबाट वडाको प्रकोपहरुको स्तरीकरण गरिएको थियो । जुन यस प्रकार रहेको छ ।

वडा नं.	पहिलो	दोश्रो	तेश्रो	चौथो	पांचौ	छैठौ	सातौ	आठौ	नवौ	दशौ	एघारौ	बाह्रौ
१	भुकम्प	पहिरो	वाढी	आगलागी	खडेरी	हावाहुरी	असिना	बन्यजन्तु	चट्याड	महामारी	रोगकिरा	हिमपात
२	भुकम्प	पहिरो	वाढी	खडेरी	हावाहुरी	बन्यजन्तु	महामारी	रोगकिरा	असिना	आगलागी	चट्याड	
३	भुकम्प	पहिरो	वाढी	खडेरी	हावाहुरी	बन्यजन्तु	महामारी	रोगकिरा	असिना	आगलागी	चट्याड	
४	भुकम्प	पहिरो	वाढी	आगलागी	खडेरी	हावाहुरी	असिना	बन्यजन्तु	चट्याड	महामारी	रोगकिरा	
५	भुकम्प	पहिरो	वाढी	बन्यजन्तु	खडेरी	हावाहुरी	असिना	चट्याड	महामारी	आगलागी	रोगकिरा	

६	भुकम्प	पहिरो	बाढी	आगलागी	हावाहुरी	बन्यजन्तु	असिना	खडेरी	चट्याड	रोगकिरा	महामारी	
७	भुकम्प	पहिरो	बाढी	खडेरी	हावाहुरी	बन्यजन्तु	महामारी	रोगकिरा	असिना	आगलागी	चट्याड	
८	भुकम्प	पहिरो	बाढी	बन्यजन्तु	खडेरी	असिना	हावाहुरी	आगलागी	महामारी	चट्याड	रोगकिरा	
९	भुकम्प	पहिरो	बाढी	आगलागी	हावाहुरी	बन्यजन्तु	असिना	खडेरी	चट्याड	रोगकिरा	महामारी	
१०	भुकम्प	पहिरो	खडेरी	बन्यजन्तु	हावाहुरी	आगलागी	चट्याड	असिना	महामारी	रोगकिरा	बाढी	
११	भुकम्प	पहिरो	बाढी	आगलागी	हावाहुरी	बन्यजन्तु	असिना	खडेरी	चट्याड	रोगकिरा	महामारी	
१२	भुकम्प	पहिरो	बाढी	बन्यजन्तु	खडेरी	असिना	हावाहुरी	चट्याड	महामारी	रोगकिरा		
१३	भुकम्प	पहिरो	बाढी	आगलागी	हावाहुरी	बन्यजन्तु	असिना	खडेरी	चट्याड	रोगकिरा	महामारी	
१४	भुकम्प	पहिरो	बाढी	आगलागी	हावाहुरी	बन्यजन्तु	असिना	खडेरी	चट्याड	रोगकिरा	महामारी	

तालिका ५ : प्रकोप स्तरिकरण

यस नगरपालिकाको १४ वटै वडामा समुदायसंग गरिएको छलफल वाट नगरपालिकामा १२ वटा प्रकोपहरु पहिचान गरिएको छ । वडाहरुमा मतदान विधि द्वारा गरिएको सबै वडाहरुका प्रकोपहरुको जम्मा अंक भार र प्राथमिकिकरण तलको तालिकामा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका ६: वडाहरुमा गरिएको प्रकोप अनुसारको कुल अंक

प्रकोप	भुकम्प	पहिरो	बाढी	आगलागी	हावाहुरी	बन्यजन्तु	असिना	खडेरी	चट्याड	रोगकिरा	महामारी	हिमपात
अङ्क	१६९	१२२	९६	९०	७३	५९	४६	४३	३९	३७	२९	१३
स्तर	पहिलो	दोश्रो	तेश्रो	चौथो	पाँचौ	छैठौ	सातौ	आठौ	नवौ	दशौ	एघारौ	बाह्रौ

नेपालको संदर्भमा भुकम्प पहिलो प्रकोप हो तसर्थ नगरपालिकामा भुकम्पपछि दोश्रो ठुलो प्रकोपको रूपमा पहिरो रहेको छ । त्यसैगरी बाढी,आगलागी,हावाहुरी,बन्यजन्तु, असिना,खडेरी, चट्याड,रोगकिरा , महामारी र हिमपात क्रमसः तेश्रो, चौथो, पाँचौ,छैठौ,सातौ,आठौ, नवौ दशौ, एघारौ, बाह्रौ, रहेका छन ।

३.२ जोखिम नक्साङ्कन :

छायाँनाथ रारा नगरपालिकाको वडाहरुमा गरिएको छलफलमा सहभागीहरुवाट प्रत्येक वडाहरुको निम्नानुसार प्रकोप संकटासन्नता नक्सा तयार गरिएको थियो । प्रकोपका घटना, भौतिक, आर्थिक तथा वातावरणीय संकटासन्नता र सम्मुखताले विपद्को जोखिम नगरपालिकामा बढाएको छ । यदि

समयमा नै जोखिम न्यूनीकरण तथा जलवायु अनुकूलन का कार्यहरु नगरेमा र संकटासन्नता र सम्मुखताको न्यूनीकरण गरिएन भने कुनै पनि विपद्को घटनाले ठुलो क्षति निम्त्याउन सक्छ । वडा अनुसारका जोखिम नक्सा **अनुसुची १** मा राखिएको छ ।

३.३ विपदको ऐतिहासिक समय रेखा :

यस नगरपालिकामा विगतमा कुन प्रकोपबाट कस्तो विपत्ति तथा क्षति भएको थियो भन्ने जानकारी लिन विपद्को ऐतिहासिक समयरेखा मा छलफल गरिएको थियो । यस विधिको प्रयोग गर्दा विशेष गरी ज्येष्ठ नागरिकसँग छलफल गरिएको थियो । यसबाट प्रकोपको दोहोरिने प्रवृत्ति, त्यसले पुऱ्याउने भौतिक, सामाजिक, आर्थिक, मानवीय वा प्राकृतिक क्षति तथा प्रभावको बारेमा जानकारी लिइएको थियो । विगतको ३० वर्षको विपद्को क्षतिलाई विश्लेषण गर्ने हो भने यस नगरपालिकामा विभिन्नप्रकारका ९५ वटा प्रकोपका घटना बाट २९६ जनाको मृत्यु, भुकम्प,पहिरो,बाढी,हावाहुरी,आगलागी लगायत अन्य प्रकोपबाट ११६८ घरमा क्षति भएको थियो । यसैगरी हालसम्म झण्डै ३९६१ घर परिवारहरु कुनै कुनै प्रकोपबाट प्रभावित भएको पाइन्छ भने करौडौको मुल्य वरावरको आर्थिक क्षति भएको देखिन्छ जुन यस प्रकार छ ।

तालिका ७ : विपदको ऐतिहासिक समय रेखा (Historical Time Line)

प्रकोप	वडा नं.	साल र महिना	स्थान	भौतिक क्षति	सामाजिक क्षति	आर्थिक क्षति	मनविय क्षति	प्राकृतिक क्षति	प्रभावित घरपरिवार	सूचना पुष्ट्याई
भुकम्प	१	२०७२ बैशाख	वडाभरी	५० वटा घर चर्केको,३ वटा विद्यालय चर्केको,बाघमारेका २ वटा मुहान चर्केको		३० लाख			५०	वडाका जेष्ठ नागरीकहरु संगको छलफल
		२०८० कार्तिक		१५ वटा घर चर्केका,बाघमारेका २		१० लाख			१५	

२१५३३
(पूर्व बहादुर शाही)
नि प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
एने बहादुर शाही
विशेष प्रशासकीय अधिकृत

				वटा मुहान चर्केको					
	२	२०७२ वैशाख	बजार, तुमा	२५ घर चर्केको, २ वटा कार्यालय भवन चर्केको । वनकार्यलय भवन, उद्योग बाणिज्य संघ		३० लाख			२५
	१०	२०७२	भाकोट, घट्टलेख, गाडापानी, जिउला, चराप, ल्वारपन्न, तल लेख	२८ वटा घर चर्काएको, २ वटा स्कुल चर्किएका		३ लाख			२८
	१२	२०७२ सालमा	लुम्स काउला पानी			५० हजार	१ खच्चर मरेको		
	१३	२०७२ वैशाख	लुमा	१ वटा सिंचाइ कुलो		५ लाख			
पहिरो	१	२०६५ असोज	कमेडी खौला	१ वटा घरमा क्षति		२० हजार		२ हल	१ परिवार
		२०७९ असोज	गमगढी, घाट, जुगला, घुन्याड, घट्ट, अलाकासाघु, रूली, तलि खोला, माथिखोला, हुल्लुम खोला, भारेकोट, ओढेकाध, भाडागिल, त्रिशुला, पारिवन, लाइम, हुम्कने, कैलेबाडा, वारि ठिनी, गैराचैर, जुकेन, कालापाल्त	१३ वटा घर बगाएर भत्काएको, आसिक क्षति ९, १ वटा विद्यालयमा क्षति, २ वटा भोलुङ्गे पुलमा क्षति, ६ वटा काठेपूलमा क्षति, २ वटा मन्दिर, ३ वटा धर्मशालामा		६८ लाख १ वटा गाइ	छैन	६० हल जमिनमा क्षति	१०७ परिवार

				क्षति, ५ वटा खानेपानीको मुहान, १ वटा सडक र गोरेटो बाटो,					
२	२०७९ असोज	बजार, तुमा चैना,		३ बजारको घर ३ घर तुमा भत्केको ७ घर चकेको, १ धमशाला घट खोला १ मन्दिर १ सडक		५० लाख		३५ हल	११
३	२०७९ असोज	निगाले, इमा, तलितुमा, माथितुमा, सायखोला, हिन्नीकाँध, देउवाडा, फुली		१३ वटा घर बगाएर भत्काएको, १ वटा विद्यालयको शौचालयमा क्षति, २ वटा स्वास्थ्य संस्थामा क्षति, ८ वटा खानेपानी आयोजनाको च्याम्बर क्षति, १ वटा रिजर्व ट्याङ्कीमा क्षति, ३ वटा सडकमा क्षति		रु. ५ करोड	छैन	१०० हल जमिनमा क्षति	२५०
४	२०५० भदौ	कालापल्ल, दोबाटो, बोटु, माथिल्लो कालापल्ल, खतरीकोट				३ लाख	छैन	२०० हल जमिनमा क्षति	६०
	२०७९ असोज	दाबाटो, भामवाडा		१५ वटा घर बगाएर	४६ जना	५ करोड		१५० हल	९७

२१५ वटा
(पूर्व बहादुर १९७२)
नि प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
एने बहादुर यादी
कि प्रदेश प्रशासकीय अधिकृत

				भत्काएको, २ वटा बालबिकास विद्यालयको क्षति (१ वटा पूर्ण क्षति, १ वटाको पर्खाल भत्केको), १ वटा खानेपानी आयोजनाको मुख्य पाइपलाइन इन्टेक क्षति, १ वटा ग्रामीण सडकमा क्षति, १४ वटा पानी घट्ट क्षति, १ भोलुडे पुल, ४ काठेपुल	अर्धविस्थापित			जमिनमा क्षति	
५	२०७९ असोज	ढुमा,पाटपाटेनी,सुपाकोट,भ पागाडा,तुमा,नाउर र मैतु	ढुमा गाउमा ३ वटा घर भत्केको र गाउँ माथी बाट पहिरो आई उक्त गाउँको ६० घर बस्न छोडेको। कार्कीकाडा मा १ घर भत्केको र ५ घर चर्केको, सुपकोटमा २ घर चर्केको नाउरमा १ घर भत्केको र तुमामा २ घर भत्केको र ९ घर चर्केको, तुमा स्कूल भत्केको र १ माइको		५० लाख	छैन	७५ हल	७३ घरपरिवार	

२१५ वारी
(पूर्व बहादुर शाही)
नि प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
पूर्व बहादुर शाही
विश्वेश्वर प्रशासकीय अधिकृत

			मन्दिर चर्केको ।						
६	२०७९ असोज	लिउडी,बालै,मुन्दु,कोटिला,ज वार्ना,माथी बालै, रन्जन बालै, भियालबाडा र छतेलबाडा जम्मा ९ बस्ती	७ वटा घर पूर्ण रुपमा क्षती र २८ घर चर्केको , १ वटा विद्यालय		५० लाख	०	७० हल	३५	
७	२०७९ असोज	गैरा, पिना, टोप्ला	३५ वटा घर बगाएर भत्काएको, ४० वटा आंशिक क्षति, १ वटा विद्यालयको क्षति (१ वटा पूर्ण क्षति) २ वटा विद्यालय आंशिक क्षति, १ वटा खानेपानी आयोजनाको मुख्य पाइपलाइन इन्टेक क्षति, २ वटा खानेपानी सामान्य क्षति, ४ वटा ग्रामीण सडकमा क्षति, १२ वटा पानी घट्ट क्षति, २ भोलुडे पुल, ७ काठेपुल		२ करोड		२०० हल जमिनमा क्षति	३००	
८	२०६५ भाद्र (पहिरो, बाढी)	भियारी ,सिगाडी, विस्टबाडा	४ वटा घर भत्केको, ६५ वटा घर चर्केको ३ वटा खानेपानी आयोजनामा क्षती,१	पाल टागेर बसेको ।	३५ लाख		४५ हल जमिनमा क्षती	१५०	

२१५५३
(पूर्व बहादुर सिंह)
नि प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
एने वहादुर गती
कि प्रदेश प्रशासकीय अधिकृत

			वटा सिचाई कुलो भत्केको ४ वटा घट्टमा क्षति					
	२०७९ असोज (पहिरो, बाढी)	भियारी ,सिगाडी, विस्टबाडा , चुगा, ढोटु	२९ वटा घर भत्केको, २०० वटा घर चर्केको ५ वटा खानेपानी आयोजनामा क्षती,१ वटा सिचाई कुलो भत्केको ७ वटा घट्टमा क्षति १ वटा ट्रस पुल १२ वटा काठे पुल १ स्कूल २ वटा स्कूल चर्केको , १ वटा मन्दिर ,	पाल टागेर बसेको ।	२ करोड ५० लाख १८ वटा खसी ३ लाख		२०० हल जमिनमा क्षती	२५०
९	२०७९ असोज	मुर्मा माझघट्ट र जेउडे	२ घर भत्केको, १ बिद्यालय ,१ स्वास्थ्य चोकी वडा कार्यालय र २ वटा गोरेटो बाटो ।		२५ भेडा बाखा २० लाख		३५ हल	३
१०	२०७९ असोज	भाकोट,घट्टलेख,गाडापानी ,जिउला,चराप,ल्वारपन्न,तल लेख	गाडापानीमा ५,चराप ७,चर्केका ,जिउला ३ वटा घर भत्केका २२ वटा घर चर्केका		५० लाख		२७० हल जग्गा तहसनहस भएको	७४

२१५५३
(पूर्व बहादुर साहू)
नि प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
एनो बहादुर साहू
विशेष प्रशासकीय अधिकृत

				,भाकोटमा २ घर भत्केका ५ वटा चर्केको, घट्टलेखमा ४ घर भत्केका र १६ चर्केका ,तल्लेखमा १ घर भत्केको र ६ वटा चर्केका ,लुवारपन्नमा २ भत्केका र ६ वटा चर्केका , ३ स्कूल भत्केको काठेपुल ५ वटा १ वटा भोलुडगे पुल चर्केको र ९ वटा घट्ट बगाएको ७ वटा खानेपानी छेदबिछेद					
११	२०७३।२०७४	रोवा,रेन्च्याकाटी,माथिल्लो सालीम र तल्लो सालीम	४ घर भत्केको र ९ घर चर्केको ।		५ लाख		४५ हल	१३	
	२०७९ असोज	रोवा,रेन्च्याकाटी,माथिल्लो सालीम र तल्लो सालीम	२६ घरमा क्षति, ७ घट्ट , ३ वटा मन्दिर,२ विद्यालय, चर्केको ,१ स्वास्थ्य भवन र महिला सहकारी भवन भत्केको, खानेपानी ३ वटा र सिंचाई २ वटा भत्केका		५० लाख लाख	८ जना तल्लो सालिम मा ज्यान गएको १ जना पाउना	८० हल	२६	

२१५ वारी
(पूर्व बहादुर शाही)
नि प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
एने बहादुर शाही
विश्वविद्यालय प्रशासकीय अधिकृत

						सहित			
१२	२०६३ साल भाद्र १६ गते	टोपीजडा,मेलबाडा भदडाडी,कम्फ,शोभा वालचौरर खोला गाडा	भदडाडी १ घर भत्केको २७ वटा घर चर्केको टोपीजडामा १ घर भत्केको २ ७ घर चर्केका मेलबाडामा १ घर भत्केको २ १८ घर चर्केका , कम्फा विद्यालय भत्केको ।		३० लाख	टोपीजड ाको बस्ती सार्दा १ जना कर्णाली मा पेर मृत्यु	६५ हल	५५	
	२०७९	शोभामा	१ घर मा भत्केको, १ वटा स्वास्थ्य चौकी भत्केका, १ वटा स्वास्थ्य चौकी भत्केको ।		३ लाख	७ वटा भेडा पहिरोमा छोपेको ।	१० हल	५	
१३	२०७९ साल	रुगा लुमा ,थार्प ,तिर्प लह र लापु	रुगा १५ थार्प ५ लुमा ७ लापु ४ लह ५ तिर्प ७ घर चर्केका, तिर्प र लहको विद्यालय चर्केकके ,		५ लाख		२९ हल	४३ घर	
१४	२०७९ साल	सुम्ली,बाम,नाफ,फैपाटा र दखे	५ वटा घर भत्केको ९ घर चर्केको , ३ घट्ट र १ वटा विद्यालय १ मन्दिर		९ लाख	०	३८ हल	१४	

२१५५३
(पूर्व बहादुर साहू)
नि प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
एनो बहादुर साहू
विशेष प्रशासकीय अधिकृत

		२०८० साल	सुम्ली,बाम,नाफ,फैपाटा र दर्खे	१ वटा घर भत्केको ३ घर चर्केको , १ घट्ट १ वटा बिद्यालय १ मन्दिर		९ वटा भेडामरे ५ लाख	०	१६ हल	१४
बाढी	१	२०५५ साल असोज	घट्टेखोला	३ वटा काठेपुल,		२० लाख		१० हल जमिनमा क्षति	१००
		२०७९ असोज	हाडढुङ्गा,विराचौर,माथिखो ला,अल्का साघु,भुगला,गुइयादुला,खल लागाड,घट्टेखोला,कालाजुर, छतेलबाडा,ठिर्न,घाट, कालापातल,जुकेन,पारिवन, गयलदेउ,निगालीखाडल,ला मामेला,छेलाकाडा,धारा	६ वटा घर बगाएर भत्काएको, ९ वटा घट्ट		रु. २० लाख		२० हल जमिनमा क्षति	१९
	२	२०७९ असोज	बजार, तुमा चैना,	३ बजारको घर ३ घर तुमा भत्केको ७ घर चर्केको, १ सडक		५०लाख		१४ हल जग्गा चैना खोलाले बगाउको	२०७९ असोज
	३	२०४८ साल	इमा, निगाले, तलितुम, सायखोला	४ वटा आयोजनाको खानेपानी पाइपलाइन, ३ वटा सिचाइ कलो		रु. १२ लाख		६० हल जमिनमा क्षति	४५
२०७५ साल		इमा, निगाले,			रु. १०		२० हल	१९	

२१५२/२०१२
(पूर्व बहादुर साहू)
नि प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
एनो बहादुर साहू
विशेष प्रशासकीय अधिकृत

७	२०७९ असोज	पिना, तलिघुइरा, माथिघुइरा, टोप्ला,	६ वटा घर बगायो,		रु. ९० लाख		५० हल जमिनमा क्षति	६
१०	२०७९ असोज	तल्लेख,गाडा पानी ,भाकोट, जिउला, चराप	९ वटा घट्ट बगाएको		१५ लाख		३५ हल जग्गा	२०
११	२०७३/२०७४	रोवा,रेन्च्याकाटी,माथिल्लो सालीम र तल्लो सालीम	५ घट्ट , २ वटा मन्दिर	५ घट्ट , २ वटा मन्दिर	८० हजार		५ हल	१०
१२	२०६३ साल भाद्र १६ गते	टोपीजडा,मेलबाडा भदडाडी,कम्फ,शोभा वालचौरर खोला गाडा	भदडाडी १ घर भत्केको २७ वटा घर चर्केको टोपीजडामा १ घर भत्केको र ७ घर चर्केका मेलबाडामा १ घर भत्केको र १८ घर चर्केका	कम्फा विद्यालय भत्केको ।	३० लाख	टोपीजड ाको बस्ती सार्दा १ जना कर्णाली मा पेर मृत्यु	६५ हल	४०
	२०७९	शोभामा	१ घर मा भत्केको, १ वटा स्वास्थ्य चौकी भत्केको		७ वटा भेडा पहिरोमा छोपेको । ३ लाख		१० हल	१२
१३	२०७२	लुमा			२५ हजार	१ जना	२५ हल	१०

२१५५३
(पूर्व बहादुर साहू)
नि प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
एनो बहादुर साहू
विश्व प्रशासकीय अधिकृत

						बगाएको			
१४	२०७९ साल	सुम्ली र वाम	३ वटा घर र ३ घट्ट बगाएको		४ लाख		१८ हल	३	
	२०८० साल	सुम्ली र वाम	४ वटा घर १ घट्ट बगाएको		भेडा ९ वटा मरेका ६ लाख		७ हल	४	
हावाहुर ी	१	२०६३ फागुन	वडाघरी	३ वटा घरको छाना, २ वटा विद्यालय छाना फालेको, जि.वि.स.को छाना		१० लाख			३ परिवार
		२०८० भदौ	वडाघरी	१ वटा विद्यालयको छाना फालेको		मकै फलफुल मा नोक्सानी २० लाख			२००
	२	२०८०	तुमा	१ मिल को जस्ता		५० हजार			१
	३	२०६५ फागुन	इमा	२ वटा विद्यालय छानो फालेको		५ लाख			
		२०७७ वैशाख	फुली	१ वटा विद्यालयको		२ लाख			

२१५३/२०२०
 (पूर्व बहादुर गौरी)
 नि प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
 पूर्ण बहादुर गौरी
 शिक्षण प्रसारकीय अधिकृत

			छाना फालेको					
४	२०६५ फागुन	सेतिवाडा	१ वटा विद्यालय छानो फालेको, १ स्वास्थ्य कार्यालय		५ लाख			
५	२०७१/२०८०	कार्कीबाडा १ विद्यालय भवनको छाना उडाएको	१ विद्यालय भवनको छाना उडाएको र वडा कार्यालय भवनको छाना उडाएको		१ लाख ५० हजार			
६	२०७८	कोटिलामा, बालैमा	५ वटा घरको छाना उडाएको, २ वटा विद्यालयको छाना उडाएको (रन्जनबालै र कोटिलाको स्कूल)		२ लाख			५ परिवार
७	२०५७	टोप्ला, पिना, माथिगइरा	३ वटा विद्यालय छानो फालेको		३ लाख			
	२०८०	टोप्ला	२ वटा घरको छानो उडाएको		४ लाख			२
८	२०७८ चैत	बिस्टवाडा	१ स्कूलको छाना ५ वटा घरको छाना		३ लाख			५
१०	२०८०	गाडापानी, जिउला र घट्टलेख	१ गाडापानी १ जिउला र १ घट्टलेखका घरका		५० हजार			३

२१५५३
(पूर्व बहादुर साहू)
नि प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
एने बहादुर साहू
विश्व प्रशासकीय अधिकृत

				छाना फालेको, ३ वटा विद्यालयको र १ वडा कार्यालयको छाना					
	११	२०७२	सबै बस्ती	२ घरको छाना , स्कलको छाना १		९० हजार	१ जना रुख ढलेर ज्यान गएको र १ जना विद्यार्थी घाइते ।		२
	१२	२०६९	सबैबस्तीमा	१ घरको छाना उडाएको,		६० हजार			१
	१३	२०७९	रुगा ,तिर्प र लह	३ वटा विद्यालयको छाना		१ लाख	२०७९		
	१४	२०८१ चैत्र	सुम्ली ३ घरको छाना बामा १ घर र नाफामा २ घरको छाना, २ वटा विद्यालय	६ घर		१ लाख ५० हजार			६
आगला गी	१	२०७८ कार्तिक	गमगढीबजार	३५ वटा घर जलेको		७० लाख			३५
		२०८०	गमगढीबजार	७ वटा घर जलेको		४० लाख			७

२१५२/२०२२
(पूर्व बहादुर सिंगर)
नि प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
एने बहादुर राय
सिन्धुली प्रशासकीय अधिकृत

	असोज							
	प्रत्येक वर्ष बैशाख, जेठ	जंगलमा						
३	२०४८ बैशाख	इमा,	२ वटा घर जलेको		रु. ४ लाख			२
	२०७६	इमा,	१ वटा घर जलेको		२ लाख			१
	२०८०	तलितुम कञ्चने	१ वटा घर जलेको		२ लाख			१
	२०८१	लामाचौर	१ वटा घर जलेको		२ लाख			१
४	२०६३ मंसिर	भामवाडा	९ वटा घर जलेको		४ लाख			९
	२०८१ मंसिर	भामवाडा, भामडाडा	२ वटा घर जलेको		२ लाख			२
५	२०७८ साल	कार्कीबाडा गाउमा	२ घर जलेको		३ लाख			२
	२०८१ साल	तुमा गाउमा	१ घर जलेको		७५ हजार			१
६	२०७२	कोटिला गाउ	११ वटा घर जलेको		५ लाख नगद जलेको र २५ लाख आर्थिक क्षती ।			११
८	२०६७, ६८	भियारी, सिगाडी,	१२ वटा घर जलेको		गाइ ७			१२

२१५२/२०२२
(पूर्व बहादुर) ११/२२
नि प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
एने बहादुर शाही
विश्वेश्वर प्रशासकीय अधिकृत

	साल				वटा १ लाख ४८ लाख			
९	२०६२	मुर्मा ४ घर		१ मन्दिर	३ लाख			४ परिवार
१०	२०७८	गाडापानी ,जिउला र लुवारपन्न	४ वटा घर जलेको		७ लाख			४
११	२०७९	सालीममा	१ घर जलेको		५० हजार			१
	२०८०	रोवा	१ घर जलेको		८० हजार			१
	२०८१ मा	रन्च्याकाटीको लेख घर	१२ वटा सम्पती सहित		२० लाख			१२
१२	२०७६।७७	लुम्सको रोपचौर	६ वटा घर जलेर नष्ट		५ लाख			६
	२०७५	शोवामा	१ घर जलेको		८० हजार			१
	२०५६	कम्फा पुल्तु	२ घर जलेको		१ लाख			२
	२०६१	कम्फामा	४ घर जलेको		२ लाख			४
१३	२०७४	लुमा	२ वटा घर		८० हजार			२

२१५५३
(पूर्व बहादुर साहू)
नि प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
एने बहादुर साहू
विभिन्न प्रशासकीय अधिकृत

		२०७९	रुगा ४ घर	४ घर		२ लाख			४
	१४	२०७७	नाफा र बामा	३ घर नष्ट		४ लाख			३
कोभिड (महामा री)	१	२०५२ जेठ	वडाघरी				९ जना बालबालिका र जेष्ठ नागरिक		९
		२०७६ कोभिड	गमगढी बजार				५ जना		५
	२	२०७६ कोभिड	गमगढी बजार				१ जनाको मृत्यु		१ परिवार
	३	२०४९ जेठ	निगाले				३ जना		३
	४	२०५२	भामवाडा				२ जना		२
	५	२०४८ साल	वडाघरी				सबै बस्तीमा जम्मा ५० जना ज्यान गएको र ३००		२००

२१५५३
(पूर्व बहादुर साहू)
नि प्रमुख प्रशासकीय अधिकारी
एने वहादुर साहू
कि प्रदेश प्रशासकीय अधिकारी

							जना बिरामी		
७	२०५४	वडाभरि					४ जना ज्यान गुमाएको		४
८	२०५२ साल माघ	वडाघरी					६ जना मरेको		६ परिवार
१०	२०७५	घट्टलेख					१ जना कोराना बाट मृत्यू		१
११	२०८० साउन	सालिममा					१ जना पखाला बाट मृत्यू		१
१३	२०४९ मा						५० जना भाडा पखाला बाट		५०
१४	२०४९, २०५०	सबै वस्तीमा भाडा पखाला बाट					१५० जना		१५०

२१५५३
 (पूर्व बहादुर साहू)
 नि प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
 पूर्ण बहादुर साहू
 वि. प्र. प्रशासकीय अधिकृत

बन्यजन्तु	१	२०५० साल देखि	वडाभरि			कोदो, धान, आलु, तरकारी, उवा, सिमि, फलफुल, पशुचौपा या आदि ३० लाख			२५०	
	२	२०५२ साल देखि	तुमाको लेख र पिप्लेडीमा			३ लाख, तरकारी वालीाली फलफुल मा असर गरेको			१००	
	३	२०५५ साल देखि	वडाभरि			कोदो, धान, आलु, तरकारी, उवा, सिमि, फलफुल			२५०	

२१५ घरी
(पूर्व बहादुर साहू)
नि प्रमुख प्रशासकीय अधिकारी
एने बहादुर साहू
विशेष प्रशासकीय अधिकारी

						आदि २० लाख			
५	परापूर्व साल देखी	हुमा गाउको लेखतिर दुलाले, तुमा गाउको लेख तिर निकुञ्ज नजिक भएको हुदा वर्षेनी वन्यजन्तुले असर गरेको ।				वर्षेनी तरकारी खेती, फलफुल र अन्न वालीमा असर गरेको ३ लाख वर्षेनी	१ जना २०७८ मा घाइते बनाएको ।		३००
६	पहिलेदेखी	७ वटा बस्ती				पशुबस्तु र वालीनाल ी ५ लाख वर्षेनी			१५०
८	२०३२ साल देखी	वडा घरी				वाली नाली देखी फलफुल जम्मा १५	२ जना घाइते		२५०

२१५५३
 (पूर्व बहादुर साहू)
 नि प्रमुख प्रशासकीय अधिकारी
 एनो वहादुर साहू
 विभिन्न प्रशासकीय अधिकारी

						लाख ६५ खसी मारेको १२ लाख १०० मौरीको घार जम्मा १० लाख			
९	धेरै अघि देखी	मुर्मा				वर्षेनी ५ लाख , रारा राष्ट्रिय निकुञ्ज नजिक भएकोले वर्षेनी ३५ हल			१८०
१०	पहिले देखी नै	सबै बस्तीमा				बालीनाल ी फलफुल तरकारी र पशुबस्तु			२५०

२१५५३
 (पूर्व बहादुर साहू)
 नि प्रमुख प्रशासकीय अधिकारी
 एने वहादुर साहू
 वि. प्रशासकीय अधिकारी

						लाख			
११	प्रत्येक वर्ष	सबै वस्ती				अन्न वाली ,दलन वाली तरकारी र फलफुल वर्षेनी १लाख वादरले			१९०
१२	प्रत्येक वर्ष	सबै वस्ती				अन्न वाली ,दलन वाली तरकारी र फलफुल वर्षेनी ३ लाख वादरले	शोभामा २०५७ मा १ जना मानिस २२०५८ मा १ जना मानीस		२००
१३	प्रत्येक वर्ष	सबै वस्ती				अन्न वाली			३००

२१५२/२०१८
(पूर्व बहादुर साहू)
नि प्रमुख प्रशासकीय अधिकारी
एनो बहादुर साहू
विशेष प्रशासकीय अधिकारी

						,दलन बाली तरकारी र फलफुल वर्षेनी १लाख बादरले			
	१४	प्रत्येक वर्ष	सबै बस्ती			बालीनाल ी फलफुल र तरकारीम । नोक्सान १ लाख ५० हजार वर्षेनी			२००
बालीना लीमा रोग किरा	१	२०७० देखि				अन्नबाली नोक्सानी २० लाख प्रति वर्ष			१५०

२१५५३
(पूर्व बहादुर साहू)
नि प्रमुख प्रशासकीय अधिकारी
एनो बहादुर साहू
किंगडोल प्रशासकीय अधिकारी

२	२०७४ साल देखी	सबै वस्तीमा			२ लाख, तरकारी वालीली फलफुल मा असर गरेका			१५०
३	२०७० देखि				अन्नवाली नोक्सानी १५ लाख प्रति वर्ष			१५०
४	२०७८ साल, २०७८ देखि (कालो किरा)	वडाभरि			अन्नवाली नोक्सानी ५ लाख ४० हजार प्रति वर्ष			२५०
५	२०७८ साल यता				वर्षेनी तरकारी खेती, फलफुल र अन्न वालीमा असर			३००

२१५५३
(पूर्व बहादुर साहू)
नि प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
एने बहादुर साहू
विश्व प्रशासकीय अधिकृत

						गरेको ३ लाख वर्षेनी			
६	२०७५ साल देखी	सबै बस्तीमा				बालीनाली फलफुल तरकारी खेतीमा असर गरेको १ लाख			२००
७	२०७८ सालह, २०७८ देखि (कालोकिरा)	वडाभरि				अन्नवाली नोक्सानी (कोदो, धान, मकै, आलु) ७ लाख प्रति वर्ष			२००
८	२०७० देखी					५ लाख जतिको बाली नाली			२००

२१५ यती
(पूर्व बहादुर साहू)
नि प्रमुख प्रशासकीय अधिकारी
एने बहादुर साहू
कि प्रमुख प्रशासकीय अधिकारी

१०	२०७६ देखी				वालीनाली फलफुल तरकारी १ लाख			२००
११	२०७७ यता	वडाघरी			अन्न वाली ,दलन वाली तरकारी र फलफुल २ लाख			१५०
१२	२०७७ यता	वडाघरी			अन्न वाली ,दलन वाली तरकारी र फलफुल २ लाख			२५०
१३	२०७७ यता	वडाघरी			अन्न वाली			२००

२१५५३
(पूर्व बहादुर साहू)
नि प्रमुख प्रशासकीय अधिकारी
एने बहादुर साहू
विशेष प्रशासकीय अधिकारी

						,दलन बाली तरकारी र फलफुल २ लाख			
	१४	प्रत्यक वर्ष २०७५ साल देखी	सबै बस्ती			बालीनाल र फलफुल तरकारीम नोक्सानी १ लाख			२००
चट्याङ	१	२०६२ साउन	लखु			३६ वटा गाइगोरु ५ लाख			३० परिवार
		२०७६ असोज				१ वटा मन्दिर			
	३	२०५५ फागुन	माथितुम			२५ वटा बाखा मरे रु. ७५	२०५५ फागुन		५ परिवार

२१५५३
(पूर्व बहादुर सिंह)
नि प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
एने वहादुर गौरी
कि प्रदेश प्रशासकीय अधिकृत

						हजार			
	६	२०७८	लिउडी कोटिला र बालै			गाई भेडा बाखा जम्मा १ लाख	१ जना घाइते लिउडीम ।		१
	१३	२०५७	लुमा				१ जनाको ज्यान गएको		१
खडेरी	१	२०६५ असोज देखि चैत सम्म	वडाघरी			- धान,कोदो ,मकै, मासे,भट मास,सिम । जौ, गहुँ, तरकारी, फलफुल खेतिमा) ५० लाख			२५०
		२०७२ वैशाख देखि साउन	वडाघरी			- धान,कोदो ,मकै,			१००

२१५४३
 (पूर्व बहादुर साह) ~~साह~~
 नि प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
 पूर्ण बहादुर साह
 वि. प्रशासकीय अधिकृत

						मार्से,भट मास,सिम र्णौ, जौ, गहुँ, तरकारी, फलफुल खेतिमा) ३० लाख			
२	२०७२ साल देखी	वडाभरी				५ लाख, तरकारी वालीवाली फलफुल मा असर गरेको			२००
३	२०८०	वडाभरी				वाली (जौ, गहुँ, तरकारी, फलफुल खेतिमा) २० लाख			२००
४	२०६५	वडाभरी				वाली - धान, कोदो,			२८७

२१५ यती
(पूर्व बहादुर साह) २०२६
नि प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
एने वडादेर गा.पा. वडा
कि.प्र.दे.स प्रशासकीय अधिकृत

						मकै, आलु, स्याउ) २० लाख			
५	२०७५ साल यता	वडाभरी				बर्षेनी तरकारी खेती, फलफुल र अन्न बालीमा असर गरेको ५ लाख			१००
६	२०६५ यता	सबै वस्तीमा				बालीनाल ी फलफुल तरकारी खेतीमा असर गरेको ७ लाख			२००

२१५ यता
 (पूर्व बहादुर साहू)
 नि प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
 पूर्ण बहादुर साहू
 वि. प्रशासकीय अधिकृत

	यता				,दलन वाली तरकारी र फलफुल मा असर गरेको वर्षेनी १लाख ५० हजार को क्षती			
१२	२०७५ यता	सबै वस्तीमा			वालीनाल ी फलफुल तरकारी २ लाख			१००
१३	२०६५ साल बाट	सबै वस्ती			प्रत्यक वर्ष ७० हल मा अन्न वाली सिमी गहत २			२००

२१५४/२०१८
 (पूर्व बहादुर साहू)
 नि प्रमुख प्रशासकीय अधिकारी
 पूर्ण बहादुर साहू
 वि. प्रशासकीय अधिकारी

						लाख जति			
असिना पानी	१	२०७५ कात्तिक	वडाभरी			धान,कोदो ,मकै लगायत वर्खेबाली ३० लाख			२००
	८	२०८१ साल चैत	वडा घरी			फलफुल र अन्न बाली १० लाख			२५०
हिमपा त	१	प्रत्येक वर्ष	वडाभरी			तरकारी,प फलफुल,प शुचौपाया १० लाख			४०

३.४ वडाको संकटासन्न विश्लेषण :

स्थानीय विपद् तथा जलवायू उत्थानशील योजना तर्जुमा निर्देशिकाले निर्दिष्ट गरेको संकटासन्नता स्तरिकरण विधिअनुसार तोकिएका सुचक हरुलाई आधार मानी विपदको ऐतिहासिक समयरेखा को सुचना वाट आएका क्षतिको विश्लेषणगरी देहाय बमोजिम वडाहरुको संकटासन्नता विश्लेषण गरिएको छ । यसरी अंकभारको आधारमा उच्च,मध्यम र न्युन गरी तिन तहमा संकटासन्नता स्तरिकरण गरिएको छ । नगरपालिकाको १४ वटै वडाहरु मध्यम जोखिममा रहेको पाइएको छ ।

तालिका ८ : वडा अनुसार संकटासन्नता स्तरिकरण

वडा नं.	मानविय क्षति	प्रभावित परिवार	घरको क्षति	आर्थिक क्षति	खेतीयोग्य भूमी र वन	सामाजिक क्षति	विरतमा भएकाविपदका घटनाक्रम	बालीगाउने वाभिन्नाउने समयमाआएको परिवर्तन	तापक्रममाआए को परिवर्तन	जोखिमले भविष्यमापार्न सक्ने असर	श्रोतको उपलब्धता तथा पहुँच	संस्थागत क्षमता	जनसंख्याको विश्लेषण	स्थानीयज्ञान, सीप, क्षमता र प्रविधी	जम्मा	स्तर
१	५०	५०	५०	५०	१	१	५०	५०	५०	५०	५०	५०	५०	१	३४	मध्यम
२	२	२	२	२	२	१	२	२	२	२	२	२	२	१	३१	मध्यम
३	२	२	२	२	२	१	२	२	२	२	२	२	२	१	३१	मध्यम
४	२	२	२	२	२	१	२	२	२	२	२	२	२	१	३१	मध्यम
५	५०	५०	५०	५०	२	१	५०	५०	५०	५०	५०	५०	५०	१	३५	मध्यम
६	२	२	२	२	१	१	२	२	२	२	२	२	२	१	३०	मध्यम
७	२	२	२	२	२	१	२	२	२	२	२	२	२	१	३१	मध्यम
८	५०	५०	५०	५०	२	१	५०	५०	५०	५०	५०	५०	५०	१	३५	मध्यम

२१५५३
(पूर्व बहादुर साहू)
नि प्रमुख प्रशासकीय अधिकारी
एने वहादुर साहू
विशेष प्रशासकीय अधिकारी

९	२	३	३	३	२	१	३	२	३	२	२	२	२	१	३१	मध्यम
१०	२	३	३	३	२	१	३	२	३	२	२	२	२	१	३१	मध्यम
११	६	३	३	३	२	१	३	२	३	२	२	२	२	१	३५	मध्यम
१२	६	३	३	३	१	१	३	२	३	२	२	२	२	१	३४	मध्यम
१३	६	३	३	३	१	१	३	२	३	२	२	२	२	१	३४	मध्यम
१४	६	३	३	३	१	१	३	२	३	२	२	२	२	१	३४	मध्यम

स्पष्टिकरण :

क्र.स.	अड्कभार	स्तर
१	३८ भन्दा माथी अड्कभार	उच्च सड्कटासन्त
२	२४ देखि ३८ सम्म अड्कभार	मध्यम सड्कटासन्त
३	२३ भन्दा कम अड्कभार	न्युन सड्कटासन्त

३.५ पात्रोहरु (प्रकोपपात्रो, मौसम पात्रो र वाली र पात्रो) :

वडावाट संकलन गरिएको सूचना तथा नगरपालिका स्तरमा गरिएको छलफलका आधारमा प्रकोप पात्रो, मौसमी पात्रो र वाली पात्रो तयार गरिएको छ । विभिन्न प्रकोपले कुन कुन महिनामा मानिसहरु बढी संकटासन्न हुन्छन् भन्ने प्रकोप पात्रो ले देखाउँदछ । त्यसैगरी मौसमी पात्रोको विश्लेषण वाट करिब ३० वर्ष र अहिले मौसममा आएको परिवर्तन लाइ देखाउछ । वाली पात्रोले वालीहरु लगाउने र भित्राउने समयमा आएको परिवर्तन लाइ देखाउछ । पात्रो हरुको विश्लेषण वाट विपद् जोखिम न्यूनीकरणमा पूर्वतयारी, अल्पीकरण र रोकथाम र जलवायु अनुकूलनका के कस्ता कार्यक्रम कहिल गर्ने भनेर योजना बनाउन सहयोग पुग्दछ यसै कुन मौसममा कुन प्रकारको खेती लगाउने भन्नेमा समेत सहयोगी हुन्छ ।

तालिका ९ : प्रकोप पात्रो

महिना		बैसाख	जेष्ठ	असार	श्रावण	भाद्र	असोज	कार्तिक	मंसिर	पौष	माघ	फाल्गुण	चैत्र
प्रकोप	३० वर्ष												
भुकम्प	पहिले												
	अहिले												
पहिरो	पहिले												
	अहिले												
बाढी	पहिले												
	अहिले												
आगलागी	पहिले												
	अहिले												
हावाहुरी	पहिले												
	अहिले												
असिना	पहिले												
	अहिले												
बन्यजन्तु	पहिले												
	अहिले												
खडेरी	पहिले												
	अहिले												
महामारी	पहिले												
	अहिले												
चट्याड	पहिले												
	अहिले												
रोग किरा	पहिले												
	अहिले												
हिमपात	पहिले												
	अहिले												

तालिका १०: मौसम पात्रो

महिना		बौसाख	जेष्ठ	असार	श्रावण	भाद्र	आश्वीन	कार्तिक	मंसिर	पौष	माघ	फाल्गुण	चैत्र
मैषम	३० वर्ष												
मनसुन वर्षा	पहिले												
	अहिले												
हिउँदे वर्षा	पहिले												
	अहिले												
गर्मी समय	पहिले												
	अहिले												
जाडो समय													
हिमपात	पहिले												
	अहिले												

तालिका ११: वाली पात्रो

विवरण	समय	वैशाख	जेठ	असार	साउन	भदौ	असोज	कात्तिक	मङ्सिर	पुस	माघ	फागुन	चैत्र
धानको बीउ लगाउने	पहिले												
	अहिले												
धान रोप्ने	पहिले												
	अहिले												
धान काट्ने	पहिले												
	अहिले												
मकै छर्ने	पहिले												
	अहिले												

विवरण	समय	वैशाख	जेठ	असार	साउन	भदौ	असोज	कात्तिक	मङ्सिर	पुस	माघ	फागुन	चैत
मकै भित्रयाउने	पहिले												
	अहिले												
गहुँ छर्ने	पहिले												
	अहिले												
गहुँ काट्ने	पहिले												
	अहिले												
कोदो रोप्ने	पहिले												
	अहिले												
कोदो काट्ने	पहिले												
	अहिले												
विरुवामा फल लाग्ने	पहिले												
	अहिले												
आलु रोप्ने	पहिले												
	अहिले												
आलु खन्ने	पहिले												
	अहिले												
सिमि छर्ने	पहिले												
	अहिले												
सिमि भित्रयाउने	पहिले												
	अहिले												

पात्रो हरुमा छलफलका क्रममा विगत ३० वर्ष देखि हालसम्म ठुलो परिवर्तन नदेखिए पनि सहभागीहरुको अनुभव तथा विश्लेषण का आधारमा निम्न परिवर्तन अनुभव गर्न गर्न सकिन्छ ।

- गर्मीको समय पहिला भन्दा वृद्धि भइरहेको र एक्कासी गर्मी बढ्ने गरेको छ ।
- मनसुनी वर्षा र हिउदे वर्षा हुने समयमा पनि परिवर्तन आएको छलफलबाट निश्कर्ष निस्केको थियो ।
- वर्षा हुने समय पनि पहिलाको तुलनामा कहिले बढि र कहिले कम हुने गरेको ।
- मुख्य जलवायु उत्पन्न प्रकोपहरु खडेरी, पहिरो र असिना,हिमपात पर्ने समयमा परिवर्तन देखिएको छ ।
- साथैअन्य प्रकोपहरु पनि पहिलेभन्दा बढी र दोहरीएको देखिन्छ ।
- खडेरी पनि पहिलेको तुलनामा धेरै बढि समय हुने गरेको छ
- चट्याङ्ग अहिले जुनसुकै बेलामा पर्ने र नोक्सान बढी गरेको छ ।
- जाडो हुने समयमा ठुलो परिवर्तन नरहे तापनि जाडोपनको मात्रा घटेको महसुस गरिएको छ ।
- त्यसै गरी हावाहुरी हुने समयमा पनि वृद्धि भएको पाईन्छ
- खडेरीले तथा हावहुरीले गर्दा आगलागी को प्रकोपलाई बढावा दिएको देखिन्छ ।
- वालि लगाउने समय पारम्परिक रूपमै चलिआए पनि हाल यसको पाक्ने समय तथा लगाउने समयमा निरन्तरता रहेको पाईदैन

३.६ प्रकोपबाट हुने क्षतिको कारण र असर विश्लेषण :

नगरपालिकाका वडाहरुमा विपद् वाट हुने क्षतिको कारण र असर विश्लेषण गर्न का लागि वृक्ष विश्लेषण विधिको माध्यमबाट कारण र असर का साथै संभावित समाधानका उपायहरु छुट्याउन लगाइएको थियो । यस नगरपालिकामा हुने गरेका बहुप्रकोपहरु विपद्मा परिणत हुनुमा समुदायमा भएको ज्ञानको कमी, श्रोतको अभाव, भूवनावट, जलवायुको कारण रहेको छलफलका क्रममा पाइएको थियो । जसले गर्दा जनधनको क्षति, प्राकृतिक श्रोत नोक्सान हुने गरेको र हुने सम्भावना रहेको छ । विपदबाट हुने क्षतिको कारणहरु, यसका असर र संभावित समाधानका उपायहरु समुदायसंग छलफलगर्दा निम्नअनुसार विश्लेषण रहेको छ ।

तालिका १२: प्रकोपको कारण र असर विश्लेषण

क्र. सं.	विपद्को संभावित अवस्था	विपद् वाट हुने क्षती को कारण	असर	सम्भावित समाधानका उपायहरु
१	भूकम्प वाट हुने क्षति	<ul style="list-style-type: none"> ● कमजोर घर संरचना । ● जनचेतनाको कमी । ● पूर्वतयारीको कमी । ● भूकम्प प्रतिरोधि घर बनाउने निति कार्यान्वयन नहुनु । ● ठूला र अग्ला घर बनाउने होडवाजि ,देखासिकी । ● कमजोर र गुणस्तरहिन 	<ul style="list-style-type: none"> ■ मनिसको मृत्यु अंगभंग । ■ घरवास विहिन । ■ गरीबि ,खान बस्नको अभाव । ■ पशु चौपायाको मृत्यु । ■ माहामारी । 	<ul style="list-style-type: none"> ● भूकम्प प्रतिरोधि संरचना निर्माण गर्ने । ● जनचेतनामूलक कार्यक्रम गर्ने । ● पूर्वतयारी गर्ने । ● घर निर्माण निति तयार गरी कार्यान्वयन गर्ने । ● भू बनावट हेरेर घर संरचना बनाउने ● गुणस्तरीय समाग्रिको प्रयोग गर्ने । ● दक्ष कमदार लाइ काम गर्न लगाउने तथा कामदारलाइ तालिम दिने ।

		<p>समाग्रिको प्रयोग हुनु ।</p> <ul style="list-style-type: none"> • दक्ष कामदारको कमी । 		
२	पहिरो वाट हुने क्षति	<ul style="list-style-type: none"> • वनजंगल विनास । • अव्यवस्थित सडक निर्माण । 	<ul style="list-style-type: none"> • मानविय क्षति । • आर्थिक क्षति र भौतिक संरचना भत्कनु । • बाटोघाटो र खानेपानीका मुहानहरु मसिनु । • खेतियोग्य जमिन मसिनु । 	<ul style="list-style-type: none"> • वृक्षारोपण गर्ने । • जथाभावि सडक न खन्ने । • भौतिक संरचना निर्माण गर्दा जमिनको भु वनावट र भौगोलिक वनावट हेरेर निर्माण गर्ने । • तटबन्ध लगाउने ।
३	वाढी वाट हुने क्षति	<ul style="list-style-type: none"> ■ नदि, खोला किनार नजीक घर र वस्ती निर्माण गर्नु । ■ जोखिम स्थानमा तटबन्धन नहुनु । ■ जथाभावि नदि, खोला जन्य पदार्थ को जथाभावि उत्खनन । ■ नदि खोला छेउमा अव्यवस्थित बसोबास । ■ वाढी सम्बन्धि जनचेतनाको कमी । 	<ul style="list-style-type: none"> ■ मानिसको मृत्यु हुनु । ■ खेतियोग्य जमिन कटान हुनु । ■ घर तथा अन्य भौतिक क्षति हुनु । ■ वालवालिकाको पढाईमा असर पर्नु । ■ खानेपानीको अभाव । ■ गरिवि बढ्नु । ■ वसाइ सराइ । ■ विस्थापित हुनु । ■ वालीलालीमा क्षति । 	<ul style="list-style-type: none"> ■ नदि, खोला नियन्त्रण गर्ने । ■ नदिखोला जथाभावी उत्खनन नगर्ने । ■ नदिखोला नजिक घर निर्माण नगर्ने । ■ खोला किनारमा वृक्षा रोपण गर्ने । ■ खोलामा ग्याविन लगाई तटबन्धन गर्ने । ■ खोलाको छेउछाउबाट ढुङ्गा निकाल्ने । ■ खोलाको वहाव नियन्त्रण गर्ने । ■ वाढीको जोखिम क्षेत्रमा घर घर नबनाउने ।
४	वन्यजन्तु वाट हुने मानविय तथा वालिहरु को क्षति	<ul style="list-style-type: none"> • वनजंगल विनास । • ,वन्यजन्तुलाई जंगलमा आहारको कमी । • जथाभावी बसोबास । • अत्यधीक बनमाराको वृद्धि । • जंगलि जनावरको बासस्थान अतिक्रमण हुनु । • जंगलि जनावर भगाउने पुराना उपाय छोड्नु । 	<ul style="list-style-type: none"> • फलफूल नोक्सान वालवालिकालाई तर्साउने । • मानिसहरुलाई आक्रमण । • अन्नबाली नास । • आयआर्जन घट्ने • चौपायमाथि आक्रमण । 	<ul style="list-style-type: none"> • कुकुर पाल्ने । • ठूलो ध्वनी निकाल्ने संयन्त्र बनाउने । • भयाउने(पुतला) राख्ने । • जंगल विनास रोकने । • चौकीदारको ब्यवस्था गर्ने । • वन क्षेत्रको घेरवार गर्ने । • वनमारा हटाउने अभियान चलाउने ।

			<ul style="list-style-type: none"> • डरत्रास । 	
५	आगलागी वाट हुने क्षति	<ul style="list-style-type: none"> • जनचेतनाको कमी । • खुला चरी चरनको कारण । • बालबच्चाको लापरवाहीका कारण । • जथाभावी आगो प्रयोग । • हावाहुरी । • लापरवाही । • जंगलमा आगो लगाउनु । 	<ul style="list-style-type: none"> • घर गोठ जल्ने । • पशु चौपाया जल्ने । • सम्पति जल्ने । • मानिस मर्ने । 	<ul style="list-style-type: none"> • खरको छाना हटाउने । • सलाई,लाईटर टाढा राख्ने । • घास दाउरा घर भन्दा टाढा राख्ने • सुरक्षित चुलो निर्माण । • जथाभावी वनमा आगो नलगाउने । • बालवालीकाबाट सलाई लाइटर टाढा राख्ने । • आगलागी बारे चेतना मूलक कार्यक्रम गर्ने । • जंगलमा अग्नी रेख निर्माण गर्ने । • अगेनो निभाउने(छापने) । • घना बस्ती भएको ठाउमा पोखरी बनाउने । • चुरोट/विडीका ठूटा जथाभावी नफाल्ने • विद्युतिय उपकरण ठिकठाक राख्ने ।
६	हावाहुरी वाट हुने क्षति	<ul style="list-style-type: none"> • कमजोर घरका छाना । • जस्ताले छाएका विद्यालय । • भौगोलीक वनावट । • मौसम परिवर्तन । 	<ul style="list-style-type: none"> • मानविय क्षती । • आगलागी हुन सक्ने । • घरको छाना उडाउने । • बालबालिकालाई चोटपटक लाग्ने । • फलफुल खेतीमा नोक्सान । • विद्यालयको छाना उडाउने । • रुखविरुवा ढाल्ने । • विद्युतलाइनमा बाधा । 	<ul style="list-style-type: none"> • पुराना र बुढा रुख हटाउने । • घरको छाना बलियो बनाउने । • सुरक्षित घर बनाउने । • वृक्षारोपण गर्ने । • विद्यालयका छाना बलियो बनाउने ।
६	महामारी वाट हुने क्षति	<ul style="list-style-type: none"> • दुषित तथा बासी सडे गलेको खाना खानु । • पानी दुषितहुनु र दुषित पानी पिउनु । • सरुवा रोग फैलनु । • जन चेतनाको कमी । 	<ul style="list-style-type: none"> • कोभिड,भाडा पखाला, हैजा जस्ता रोगको सक्रमण फैलिनु । • मानिस तथा जनावरको मृत्यू हुने । • गरीबी को दर बढनु • वालीरोपनीमा 	<ul style="list-style-type: none"> • खानेपानीको मुहान को सरसफाइ गर्ने • व्यक्तिगत सरसफाइ गर्ने । • पानी सुद्धिकरण गरेर मात्र पिउने । • सरसफाईको लागि जनचेतना फैलाउने । • रोग विरुद्धका खोप लगाउने । • सावुन पानीले वारम्बार हात धुने • स्वास्थ्य संस्था जाने । • संक्रमितको नजिक नजाने ।

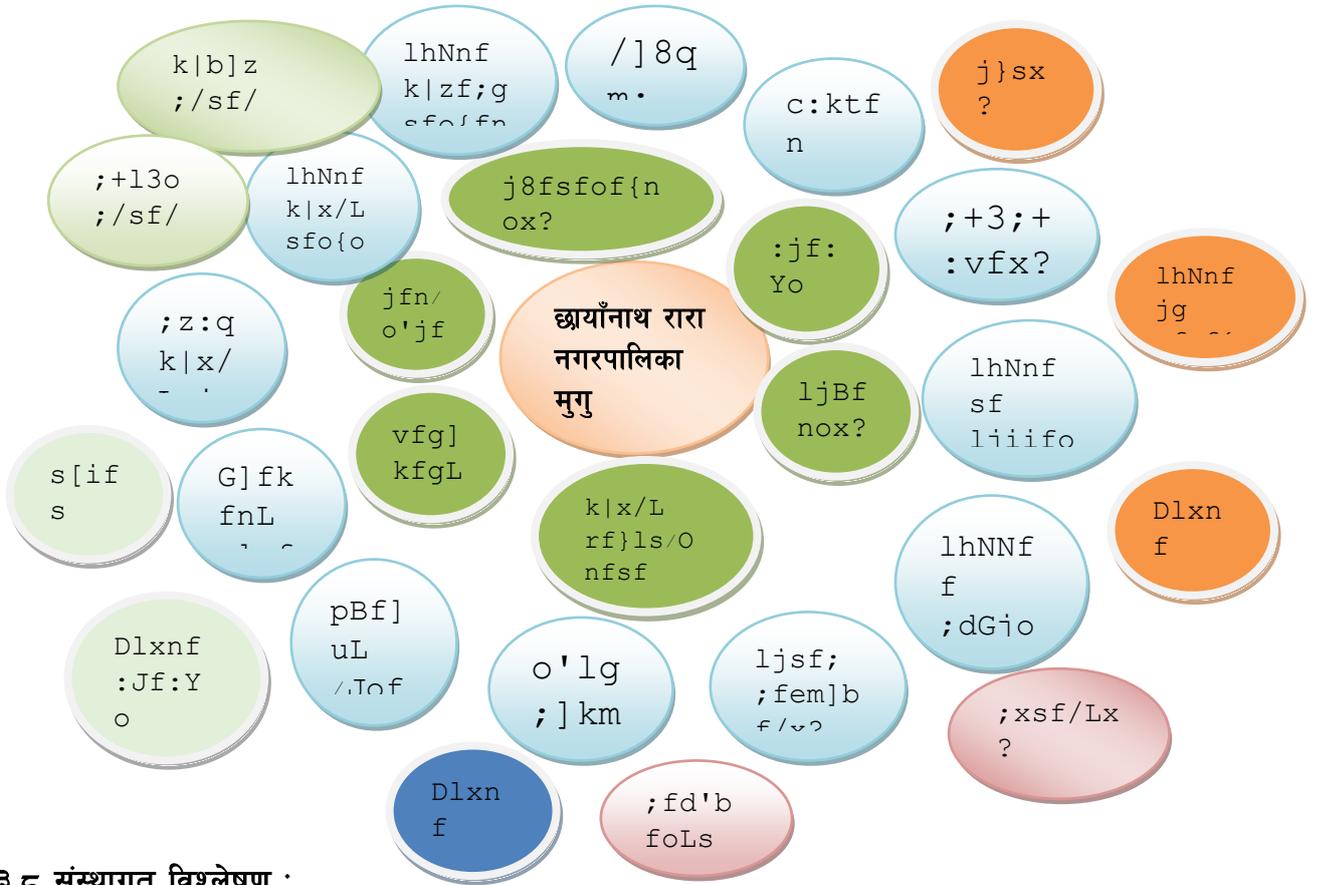

			विभिन्न रोग लाग्नु ।	
७	रोग किरा वाट हुने क्षति	<ul style="list-style-type: none"> • कम गुणस्तरको विउविजन प्रयोग । • जलवायु परिवर्तन । 	<ul style="list-style-type: none"> • अन्नवाली मा नोक्सान । • कृषि उत्पादन घट्नु । 	<ul style="list-style-type: none"> • वेर्नाको पातको टुप्पामा रहेका फुलहरुलाई पातको टुप्पो चुडेर नष्ट गर्ने । • जैविक विषादी प्रयोग गर्ने ।
८	असिना र हिमपात वाट हुने क्षति	<ul style="list-style-type: none"> • जलवायु र मौसम परिवर्तनका कारण । • भौगोलिक अवस्था । • परम्परा गत खेति प्रणाली । 	<ul style="list-style-type: none"> • अन्न वालि ,तरकारी वालि र फलफुल वालिमा हानि ।नोक्सानि गरी अन्न संकट । 	<ul style="list-style-type: none"> • प्रकृतिक तथा जैविक विविधताको संरक्षण गर्ने । • जलवायु परिवर्तन थेग्ने वालि संरक्षण र लगाउने । • असिना सहने वालि लगाउने । • अन्न भण्डारण । • .वाली चक्रमा परिवर्तन । • .छिटो पाक्ने वाली रोपनीको खेती गर्ने । • तरकारी खेतीमा बलियो टनेल प्रयोग गर्ने । • पोलिहाउस बलियो बनाउने । • .बिउ जोगाउने ।
९	चट्याड वाट हुने क्षति	<ul style="list-style-type: none"> • बिद्युत लाइन र वाइरिडमा अर्थिड नगरिनु । • प्राकृतिक कारण । • जलवायु परिवर्तन । • घरमा अर्थिड नगर्नु । • जनचेतना अभाव । 	<ul style="list-style-type: none"> • पशु चौपाया मर्ने । • घरको क्षतिहुनु । • बिद्युतलाईनमा नोक्सान । • मानिसको मृत्यु । 	<ul style="list-style-type: none"> • बिद्युत लाइन र वाइरिडमा अर्थिड गरेर बिद्युत जडान गर्ने । • बिद्युत पोल नजिक घर संरचना निर्माण न गर्ने । • घरमा तथा सार्वजनिक स्थलमा अर्थिड गर्ने । • चट्याड पर्ने समयमा बिद्युतिय सामग्रीको प्रयोग नगर्ने । • विद्यालयमा चट्याड प्रतिरोधि प्रविधि जडान गर्ने ।
१०	खडेरी वाट हुने क्षति	<ul style="list-style-type: none"> • जलवायु परिवर्तन । • समयमा पानि नपर्नु । • जथाभावी जंगल फडानी । 	<ul style="list-style-type: none"> • अनिकाल पर्न सक्ने • अन्न किन्नु पर्ने । • स्वास्थ्यमा असर । • पानिका मुल सुक्ने । • सिचाई कुलो सुक्ने । 	<ul style="list-style-type: none"> • खडेरी सहन सक्ने बिउ प्रयोग गर्ने । • सिचाई कुला निर्माण बिस्तार गर्ने । • जंगल फडानी नगर्ने । • कृतिम सिचाई,णली/सिचाई पोखरी निर्माण गरी सिचाई गर्ने । • आकासेपानी संकलन गर्ने । • बृक्षारोपण गर्ने । • बन फडानी रोक्ने । • अन्न भण्डार गर्ने ।

३.७ संस्थागत विश्लेषण रोटी चित्र (भेन डायग्राम) :

विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन र जलवायु परिवर्तन अनुकूलन कार्यक्रम तथा विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना कार्यान्वयन गर्नका लागि हाम्रो जस्तो मुलुकमा सबैको साथ र सहयोगको आवश्यकता हुन्छ । यसका लागि नगरपालिकाले प्रदेश तथा संघिय सरकार, जिल्ला तथा स्थानीय स्तरमा रहेका तल उल्लेखित सम्पूर्ण सरकारी तथा गैरसरकारी संघ-संस्था, विकास साभेदार हरु संग समन्वय र सहयोग लिइ योजना कार्यान्वयन गर्नु पर्दछ ।

३.८ संस्थागत विश्लेषण :

यस नगरपालिकामा विपद् को पूर्वतयारी, रोकथाम र अल्पिकरण र विपद्को समयमा गरिने प्रतिकार्य तथा पुर्वतयारी , विपद् पश्चात्को पुनर्स्थापना, जिविकोपार्जन र पुनर्निर्माण तथा जलवायु परिवर्तन अनुकुलनका का लागि सहयोग पुऱ्याउन विभिन्न निकाय तथा संघ संस्थाहरुको भुमिका महत्वपुर्ण हुन्छ । जलवायु परिवर्तन र विपद् जोखिम व्यवस्थापनका सवालमा आर्थिक, प्राविधिक तथा मानविय सहयोगका लागि मुख्य रुपमा सहयोग गर्ने निकाय, संघसंस्था र विकास साभेदारहरुको विवरण देहाय वमोजिम रहेको छ ।

तालिका १३: संस्थागत विवरण

क्र.स.	कार्यालय /संघसंस्था	भौगोलिक दुरी	विपद् जोखिम व्यवस्थापनका लागि	संपर्क नं.
--------	---------------------	--------------	-------------------------------	------------

			प्राप्त हुनसक्ने सहयोग	
वडा तहमा				
१	वडा कार्यालय		भौतिक पूर्वाधार तथा विकास निर्माणमा विपद जोखिम न्युनिकरण लाई मुलप्रवाहिकरण, सचेतना कार्यक्रम संचालन, राहत वितरया	
२	विद्यालयहरु		उद्धार कार्यमा सहभागिता, जनचेतना अभिवृद्धि कार्यमा सहयोग, आश्रयस्थल	
३	स्वास्थ्य संस्था		स्वास्थ्य उपचार, औषधि भण्डारण, प्रेषण	
४	महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका		महिला मानव स्वास्थ्य समस्या समाधानमा सहयोग	
५	नेपाल रेडक्रस उपशाखा		प्राथमिक उपचार, भूकम्प लगायतका प्रकोप सम्बन्धी सचेतना कार्यक्रम, राहत सामाग्रीका लागी समन्वय	
६	सामुदायीक वनहरु		जोखिम न्युनिकरणका कार्यक्रम जस्तै वृक्षरोपण लगायत, नगद, काठ तथा अन्य सहयोग	
७	प्रहरी चौकि		सुरक्षा प्रदान, खोज उद्धार	
८	आमा समुह		विपद् सम्बन्धी जनचेतना, सक्रिय सहभागिता, प्रचारप्रसार	
९	युवा क्लव		विपद् सम्बन्धी जनचेतना, न्युनिकरण कृयाकलाप मा सहभागीता, खोज उद्धारमा सहयोग	
१०	वाल क्लव		विपद् सम्बन्धी जनचेतना, न्युनिकरण कृयाकलाप मा सहभागीता,	
११	स्थानिय व्यावसायी		राहत सामाग्री सहयोग	
नगरपालिका तथा जिल्ला तहमा				
१	जिल्ला प्रशासन कार्यालय		सहकार्य, खोज, उद्धार तथा सुरक्षा टोलि परिचालन, सामाग्री, प्रदान तथा खोज, उद्धार व्यवस्थापन	
२	जिल्ला समन्वय समिति		समन्वय, अनुगमन	

३	जिल्ला प्रहरी कार्यालय		खोज ,उद्धार तथा सुरक्षा	
४	नेपालि सेना		खोज ,उद्धार तथा सुरक्षा	
५	सशस्त्र प्रहरी वल		खोज ,उद्धार तथा सुरक्षा	
६	इलाका प्रहरी कार्यालय		खोज ,उद्धार तथा सुरक्षा	
७	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी		प्राथमिक उपचार, भूकम्प लगायतका प्रकोप सम्बन्धी सचेतना कार्यक्रम, राहत सामाग्रीको व्यवस्था	
८	खानेपानी सिंचाइ तथा उर्जा विकास कार्यालय		खानेपानी आयोजना निर्माण,मर्मत सम्भार तथा प्राविधिक सहयोग, सिंचाइ नहर,कुलो ,पोखरी निर्माण तथा आयो जनाका लागि आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग	
९	जिल्ला कृषि विकास कार्यालय		कृषि सेवा तालिम, बालीरोपनी विकास, बिउ .बिजन वितरण, जिविकोपार्जन रअनुदान तथा अनुकुलनका कार्यक्रम	
१०	जिल्ला वन डिभिजन कार्यालय		वृक्षरोपण, नर्सरी व्यवस्थापन तथा तालिम ,विरुवा वितरण ,राहतमा काठ वितरण र प्राविधिक सहयोग	
११	भु जलाधार व्यवस्थापन कार्यालय कार्यालय		बाढी, पहिरो तथा भूक्षय नियन्त्रणका लागि एकीकृत जलाधार व्यवस्थापन	
१२	जिल्ला अस्पताल/नगर अस्पताल		घाइतेको स्वास्थ्य उपचार ,एम्बुलेन्स व्यवस्थापन ,औषधि भण्डारण,प्रेषण	
१३	जिल्ला स्वास्थ्यसेवा कार्यालय		स्वास्थ्यकर्मी परिचालन,समन्वय	
१४	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ		समन्वय,	
१६	उद्योग वाणिज्य संघ		राहत संकलन,वितरण	
१७	युनिसेफ		योजना निर्माणमा सहयोग,विपद व्यवस्थापन,वाल संरक्षण,शिक्षा,स्वास्थ्य,खानेपानी, सरसफाई क्षेत्रमा सहयोग,आपतकालिन मानविय सहयोग	
१९	गै.स.स.		सुचना प्रवाहमा सहयोग, आर्थिक तथा सामाग्री सहयोग र जनशक्ति	

			परिचालन, आयआर्जन का क्रियाकलाप संचालन	
२०	नेपाल पत्रकार महासंघ		सुचना संकलन, समाचार निर्माण, प्रसारण,	
२१	वैक तथा वित्तीय संस्थाहरु		बचत तथा ऋण प्रदान, राहत सहयोग	

३.९ श्रोत सामाग्रीको विश्लेषण :

यस नगरपालिकामा विभिन्न समुहहरु, विद्यालय, स्वास्थ्य चौकी, सहकारी संस्था, सुरक्षा निकाय, लगायतका संस्थाहरुलाई श्रोत को रूपमा लिइएको छ। यसका अतिरिक्त नगरपालिकाका भित्रका खुल्ला क्षेत्रहरु, पानीको स्रोतहरु तथा मुहान, नगरपालिकाका क्षेत्रका सिकर्मी तथा डकर्मीहरु, तालिम प्राप्त पौडीबाज, तालिम प्राप्त स्वयंसेवक, महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका, स्वास्थ्यकर्मी, तालिम प्राप्त कृषि प्राविधिक, शिक्षक, कर्मचारी, भौतिक संरचना, विपद जोखिम न्युनिकरण र प्रतिकार्यका सामाग्री आदी हरु पनि विपद व्यवस्थापनका श्रोतहरु हुन।

यहा नगरपालिकामा तथा वडा स्तरिय स्तरीय विपद तथा जलवायु उत्थानशिल समिति गठन भएको छ। यसले समुदायलाई विपदसँग सामना गर्ने क्षमता विकासमा कार्य गर्नेछ। यसले विपद जोखिम न्युनिकरण र व्यवस्थापन का लागी समुदाय र मानव श्रोतलाई क्षमता अभिवृद्धि गरी उनिहरुको ज्ञान, सिप र क्षमताको विकास गर्नु जरुरी छ। यसका साथै विपद व्यवस्थापन को कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन विपद कोषको स्थापना गर्नु जरुरी छ। नगरपालिकामा भएको श्रोतहरु देहाय वमोजिम छन भने अपुग श्रोतको व्यवस्थापन गर्न जरुरी छ।

तालिका १४: श्रोत सामाग्री

विवरण	नाम र रहेको स्थान (कहाँ)	वडा नं.	सङ्ख्या (कति)	अवस्था
भौतिक स्रोत				
पुल	अल्कासाघु पक्किपुल, हुलुम खोला र घाटमा २ वटा भोलुङ्गे पुल रहेको	१	३	ठिकै
	चैन खोलामा खोला १ वटा टूस पुल १ वटा भोलुङ्गे पुल रहेको	२	२	
	भोलङ्गे पुल (हिरनीकाँध)	३	१	मर्मत गर्नु पर्ने
	भोलङ्गे पुल (वालई)	४	१	

	कार्कीबाडा खोलामा १ वटा भोलुङगे पुल २ वटा काठको पुल	५	३	
	१ पक्की पुल, ४ वटा भोलुङगे पुल र १ ट्रेस पुल	६	६	
	पक्की पुल १, भोलुङगे पुल १	७	२	
	पक्की पुल २, काठे पुल ५	८	७	
	निजारा १ ट्रेस, काठका ६ स्याला, जेउडे माभघट्ट	९	७	
	भोलुङगे पुल १ नाके खोला र १ चरापे ढुस्का	१०	२	
	लाभान्ना १ पक्की पुल भोलुङगे पुल २ वटा र काठे पुल ५	११	८ वटा	
	२ वटा बेलीबृज पुल ३ भोलुङगे १२ र १३ वडा संग जोडिएको कर्णालीमा	१२	५ वटा	
	१ पक्की पुल लुमा खोला १ ट्रेस पुल कर्णालीमा सुनात १ सुम्ली १ कर्णालीमा १ राजाकोट १ र १ श्रीपानी मा भोलुङगे पुल	१३	६ वटा	
	दखेखोला १ सुम्ली १ भाडखाना १ १ वटा ट्रेस पुल २ वटा भोलुङगे पुल	१४	६ वटा	
भूकम्प प्रतिरोधी विद्यालय भवन	नभएको	१		
	बालमन्दिरमा १ र तुमा १	२	२वटा	
	३ वटा विद्यालयका ६ वटा कोठा	३	३	
	२ वटा विद्यालय	४	२	
	कार्कीबाडा स्कुलमा र तुमा	५	२	
	५ वटा विद्यालय मध्य २ वटामा मात्र	६	२	
	गाडापानी स्कुल र भाकोट	१०	२	

	४ वटा विद्यालयमा ४ वटा भवन मात्र	१२	४	
	रुगा ,तिर्प ,लह,लुमा	१३	४ वटा	
	सु:ली ,बाम र फौपाटा	१४	३ वटा	
पक्कीबाँध	नभएको	१		
खुलाचौर	हाइ स्कूल,भोकोट,तलिज्युला,उदाघाट	१	४ वटा	ठिकै
	१ वटा पिप्लेडीमा मात्र	२	१	ठिकै
	नभएको	३		
	भामबाडा	४	१ स्थान	ठिकै
	गंगी चौर,धेले चौर	५	२ स्थान	ठिकै
	वाम्नीचौर,रिग्दारा,आठडाडा,भैसेचौर,बह्म देव	८	५ स्थान	ठिकै
	निकुञ्जमा बाहेक वडामा छैन । रारा राष्ट्रिय निकुञ्ज नजिक भएकोले र ९ वडा सबै रारा राष्ट्रिय निकुञ्ज भित्र पर्छ ।	९		
	लखु चौर,मुल गहिरा,कोट,नाके चौर	१०	४ स्थान	ठिकै
	पोरड,रोबाललेख र गोठीनगर चौर	११	३ स्थान	ठिकै
	सिस्मा चौर शोभामा चौर	१२	३ स्थान	ठिकै
	खर्क ,खिरकमाया ,मालीका घरबिर दारिम	१३	५ स्थान	
	बिगारा,फलेना,लेख चौर,सान्ना र लौसिमा	१४	५ स्थान	
हेलिप्याड	नभएको	१		
	गिमखाडा मा	२	१ वटा	
	आर्मी क्याम्प भित्र	३	१ वटा	
	ताल्वा एयरपोर्ट	४	१ वटा	

	वडा कार्यालयमा	१२	३ वटा	
कम्वल	नभएको	१		
	नभएको	२		
	ढुमा बथीड सेन्टरमा	५	५ थान	
	वडा कार्यालयमा	११	२४ वटा	
हाइजीनकिट	वडामा	१४	१ वटा	
वेवीकिट	स्वास्थ्य चौकामा	१	५०	
	वास्थ्य चौकामा	७	२ सेट	
	स्वास्थ्य संस्थामा	१३	३ वटा	
	स्वास्थ्य संस्थामा	१४	१ वटा	
डिगनीटीकिट	नभएको			
सेल्टर निर्माण किट	नभएको			
अपांगताभएकाव्यक्तिकोलागि सामाग्रीहरु (वैशाखी, ट्विल चेर, चस्मा, सेतो छडी, इयर फोन आदि)	स्वास्थ्य संस्थामा (बेल्ट ५, सेतो छडी ५, बौशाखी ५ सेट)	१	१५	
सेफटी हेल्मेट	वडा कार्यालयमा	१	२० वटा	
	वडा कार्यालयमा	४	२ वटा	
	वडा कार्यालयमा	५	२ वटा	
	वडा कार्यालयमा	११	५ वटा	
स्टेचर	४ जना महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका संग ८ वटा,	१	८ वटा,	
	२ वटा गाउमा स्वास्थ्य स्वायम सेविका संग	२	२ वटा	
	स्वास्थ्य स्वयम सेविका संग	३	४ वटा	
	स्वास्थ्य स्वयम सेविका संग	४	४ वटा	

	महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका संग	५	४ वटा	
	महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका संग	६	६ वटा	
	महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका संग	७	३ वटा	
	महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका संग	८	२ वटा	
	हेल्थपोष्टमा १ ,वडामा १	९	२ वटा	
	वडाका बस्तिमा	११	४ वटा	
	सवै बस्तिमा १,१	१३	५ वटा	
	महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका संग	१४	३ वटा	
एम्बुलेन्स	छार्याँनाथ रारा नगरपालिकामा		१	
दमकल	नभएको			
इमरजेन्सी टर्च लाइट	वडा कार्यालयमा	१	८ वटा	
	वडा कार्यालयमा	५	१ वटा	
	वडा कार्यालयमा	७	१ वटा	
गम्बुट	वडा कार्यालयमा	१	३ जोर	
	वडा कार्यालयमा	५	६ जोर	
	वडा कार्यालयमा	७	२ जोर	
	वडा कार्यालयमा	१३	१० जोर	
	वडा कार्यालयमा			
मेडिकेटेड भुल	नभएको			
पकाउने भांडाकुंडाहरु सेट	वडाकार्यालयमा	६	१ सेट	
	वडाकार्यालयमा	७	१ सेट	
	स्टेलाइनेटर	९	१ सेट	
	वडामा	११	१ सेट	
	वडामा	१२	१सेट	
	वडामा	१४	२ सेट	

अक्वागार्ड, पियुष	नभएको			
ट्याण्ड माइक	वडा कार्यालमा	१	१ वटा	
	वडा कार्यालमा	२	१ वटा	
	वडा कार्यालमा	४	३ वटा	
	स्वास्थ्य संस्थामा	७	१ वटा	
	वडा कार्यालमा	८	२ वटा	
पानीफिल्टर गर्ने मेशिन	गमगढी खानेपानीमा	२	२ वटा	
स्काभेटर,जेसि.भी.	नगरपालिकामा	१	२ वटा	
पिपिइ सेट	स्वास्थ्य संस्थामा	१	१ सेट	
	बर्थिङ् सेन्टरमा २,स्वास्थ्य संस्थामा १	५	३ सेट	
	स्वास्थ्य संस्थामा	७	१ सेट	
	स्वास्थ्य संस्थामा	८	१ सेट	
	आयुर्वेदमा	११	५	
	स्वास्थ्य संस्थामा	१३	२ सेट	
	स्वास्थ्य संस्थामा	१४	२ सेट	
मास्क	स्वास्थ्य संस्थामा	१	३ प्याकेट	
	स्वास्थ्य संस्थामा	३	२ प्याकेट	
	स्वास्थ्य संस्थामा	७	आधा प्याकेट	
	स्वास्थ्य संस्थामा	८	१ प्याकेट	
	स्वास्थ्य संस्थामा	१०	१ प्याकेट	
	आयुर्वेदमा	११	५ प्याकेट	
	स्वास्थ्य संस्थामा	१३	५ प्याकेट	
	२ वटा वडाकार्यालयमा २ पाकेट स्वास्थ्य संस्थामा	१४	४ प्याकेट	
पानी परिक्षण किट	नगरपालिकामा		२ सेट	

स्यानिटाइजर	स्वास्थ्य संस्था र वडामा	१	५ लिटर	
	स्वास्थ्य संस्था	३	५०० मी.लि.	
	स्वास्थ्य संस्थामा	५	५ लिटर	
	स्वास्थ्य संस्थामा	७	२ बोत्तल	
	स्वास्थ्य संस्थामा ५ ली र बर्थिङ्ग सेन्टरमा ५ ली	१०	१० लिटर	
	आयुर्वेदमा	११	५ लिटर	
	स्वास्थ्य संस्थामा	१३	२ लिटर	
	स्वास्थ्य संस्थामा	१४	५ लिटर	
थर्मल गन	स्वास्थ्य संस्थामा	१	२ वटा	
	स्वास्थ्य संस्थामा	४	५ वटा	
	बर्थिङ्ग सेन्टरमा	५	१ वटा	
	स्वास्थ्य संस्थामा	७	२ वटा	
	बर्थिङ्ग सेन्टरमा	१०	२ वटा	
	स्वास्थ्य संस्थामा	११	३ वटा	
	स्वास्थ्य संस्थामा	१३	२ वटा	
	स्वास्थ्य संस्थामा	१४	२ वटा	
सर्जिकल पञ्जा	स्वास्थ्य संस्थामा	१	२०० जोर	
	स्वास्थ्य संस्थामा	३	५० जोर	
	स्वास्थ्य संस्थामा	४	५ वट्टा	
	बर्थिङ्ग सेन्टरमा	५	४ जोर	
	स्वास्थ्य संस्थामा	६	४ जोर	
	स्वास्थ्य संस्थामा	७	१ जोर	
	स्वास्थ्य संस्थामा	१०	५ जोर	
	स्वास्थ्य संस्थामा	११	५ जोर	

	स्वास्थ्य संस्थामा	१३	१२ जोर	
	स्वास्थ्य संस्थामा	१४	१२ जोर	
सावुन	स्वास्थ्य संस्थामा	१	५ पिस	
	स्वास्थ्य संस्थामा	३	५ वटा	
	स्वास्थ्य संस्थामा	४	१ दर्जन	
	वर्धिङ् सेन्टरमा	५	१ दर्जन	
	स्वास्थ्य संस्थामा	७	१ दर्जन	
	वर्धिङ् सेन्टरमा	१०	५ जोर	
	स्वास्थ्य संस्थामा	११	२ दर्जन	
	स्वास्थ्य संस्थामा	१३	१ दर्जन	
	स्वास्थ्य संस्थामा	१४	१ दर्जन	
	अस्थायी सौचालय सामाग्री	नभएको		
पाइप	वर्धिङ् सेन्टरमा ३२ यम यम	१०	१०० मी	
	वडा कार्यालयमा २० यमयम को	१२	२० मी	
पानी ट्याङ्की	वडामा	१२	१ वटा	
पानी आपूर्ति ट्याङ्कर	नभएको			
बन्यजन्तु धपाउने सामान	नभएको			
तारजाली	वडामा	१२	१० मिटर	
जस्तापाता	नभएको			
लत्ता कपडा	नभएको			
एन्टिभेनम	नभएको			
डकर्मी	वडाभरी	१	१५ जना	
	वडाभरी	२	१५ जना	
	वडाभरी	३	१० जना	

	वडाभरी	४	२० जना	
	वडाभरी	५	६५ जना	
	वडाभरी	६	३५ जना	
	वडाभरी	७	२० जना	
	वडाभरी	८	१० जना	
	वडाभरी	९	५ जना	
	वडाभरी	१०	३५ जना	
	वडाभरी	११	५ जना	
	वडाभरी	१२	१५ जना	
	वडाभरी	१४	६ जना	
सिकर्मी	वडाभरी	१	१२ जना	
	वडाभरी	२	७ जना	
	वडाभरी	३	१० जना	
	वडाभरी	४	१५ जना	
	वडाभरी	५	२५ जना	
	वडाभरी	६	५ जना	
	वडाभरी	७	२० जना	
	वडाभरी	८	१० जना	
	वडाभरी	९	३ जना	
	वडाभरी	१०	१५ जना	
	वडाभरी	१२	५ जना	
	वडाभरी	१३	५५ जना	
	वडाभरी	१४	६ जना	
मानविय स्रोत				
भूकम्प प्रतिरोधी घर	नभएको	१		

वनाउन सक्ने दक्ष मिस्त्री	वडाभरी	४	२० जना	
	ढुमा र कार्कीवाडामा	५	१५ जना	
	वडाभरी	७	२० जना	
	जिउलामा ४ जना मात्र	१०	४ जना	
	वडामा	१३	६ जना	
	वडाभरी	१४	६ जना	
आधारभूतखोज तथाउद्धार तालिमप्राप्त जनशक्ति	नभएको			
	किर्डाक नेपाल बाट तालीम लिएको ।	२	४ जना	
	किर्डाकले तालीम दिएको	१०	१० जना	
विपद् प्रतिकार्य सम्बन्धी तालिमप्राप्त जनशक्ति	वडामा	११	६ जना	
	वडामा	१३	४ जना	
पौडीबाज	वडाभरी	१	२० जना	
	वडाभरी	३	१२ जना	
	वडाभरी	६	५ जना	
	वडाभरी	९	१० जना	
	वडाभरी	१०	२ जना	
	वडाभरी	११	४ जना	
	वडाभरी	१३	९ जना	
	सुम्ली गाउमा	१४	२०० जना	
प्राथमिकउपचार तालिमप्राप्त	स्वास्थ्य संस्थामा	१	७ जना	
	जिल्ला अस्पताल बाट लिएको	२	२ जना	
	स्वास्थ्य संस्थामा	४	३ जना	
	कार्कीवाडा र ढुमा	५	४ जना	
	स्वास्थ्य संस्थामा	६	२ जना	
	स्वास्थ्य संस्थामा	७	१८ जना	

	स्वास्थ्य संस्थामा	८	२० जना	
	स्वास्थ्य संस्थामा	९	१ जना	
	स्वास्थ्य संस्थामा	१०	२ जना	
	स्वास्थ्य संस्थामा	१२	५ जना	
	स्वास्थ्य संस्थामा	१३	५ जना	
महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका	वडामा	१	४ जना	
	वडामा	२	३ जना	
	वडामा	३	४ जना	
	वडामा	४	४ जना	
	वडामा	५	४ जना	
	वडामा	६	४ जना	
	वडामा	७	३ जना	
	वडामा	८	२ जना	
	वडामा	९	२ जना	
	वडामा	१०	४ जना	
	वडामा	११	६ जना	
	वडामा	१२	३ जना	
	वडामा	१३	५ जना	
	वडामा	१४	४ जना	
मनोसामाजिक परामर्शदाता	वडामा	१	३ जना	
स्वास्थ्य संस्थामा आरआरटी	रहेको	१	१	
	रहेको	४	१	
	रहेको	७	१	
अग्नीनियन्त्रक	नभएको			
तारजालीवुन्न सक्ने	वडामा	१	४ जना	

	वडामा	३	१० जना	
	वडामा	४	२० जना	
	वडामा	६	२ जना	
	वडामा	७	५ जना	
	वडामा	८	५ जना	
	वडामा	१०	१० जना	
	वडामा	११	६ जना	
	वडामा	१३	१० जना	
अस्थायी आवास निर्माण तालिमप्राप्त जनशक्ति	वडामा	१	५० जना	
	वडामा	४	२० जना	
	वडामा	७	२५ जना	
	वडामा	८	१० जना	
	वडामा	१३	१० जना	
	वडामा	१४	६ जना	
शव व्यवस्थापन गर्न सक्ने जनशक्ति	वडामा	१	१० जना	
	वडामा	३	२० जना	
	वडामा	४	१२ जना	
	वडामा	८	५ जना	
विपदव्यवस्थापन सम्बन्धितालिमदिन सक्ने जनशक्ति	नभएको			
तालिम प्राप्त पशुपंक्षि प्राविधक	वडामा	१	५ जना	
	वडामा	२	१ जना	
	वडामा	३	३ जना	
	वडामा	४	५ जना	

	वडामा	५	२ जना	
	वडामा	६	१ जना	
	वडामा	७	४ जना	
	वडामा	८	२ जना	
	वडामा	९	१ जना	
	वडामा	१०	२ जना	
	वडामा	११	३ जना	
	वडामा	१२	४ जना	
	वडामा	१३	५ जना	
	वडामा	१४	६ जना	
सामाजिक स्रोत				
सुरक्षितआवास सामुदायिक घर	वडाभरी	१	४ वटा	
	बन समितीको घर	२	१ वटा	
	स्वास्थ्य भवन, १ कृषी को भवन १	१२	२ वटा	
आश्रय लिन सक्ने मठ, मन्दिर	थारप	१३	१ वटा	
आश्रय लिन सक्ने सामुदायिक भवन	ढुमा र तुमा	५	२ वटा	
	कोटीलमा	६	१ वटा	
	भुकोटमा	१०	१ वटा	
	सहकारी भवन	१२	१ वटा	
	रुगा	१३	१ वटा	
आर्थिक स्रोत				
ठुलाव्यापार व्यवसाय खादान्न	गमगढी बजारमा	१	३ जना	
	गमगढी बजारमा	२	३ जना	
	तलितुम बजार	३	१ जना	

	गमगढी बजारमा	४	३जना	
	वडामा	६	१ जना	
	वडामा	१२	३	
ठुला व्यापार व्यावसाय गैर खाद्यान्न	गमगढी बजारमा	१	२ जना	
	गमगढी बजारमा	२	२ जना	
	तलितुम बजार	३	१ जना	
	गमगढी बजारमा	४	२ जना	
	वडामा	६	१ जना	
	वडामा	१२	२ जना	
वडाको विपदव्यवस्थापन कोष	नभएको			
	नभएको वजेट विनियोजन हुने गरेको	४	३ लाख	
	नभएको वजेट विनियोजन हुने गरेको	७		
बचत समूह	वडामा	१	५० वटा	
	वडामा	३	२२ वटा	
	वडामा	४	१५वटा	
	ढुमा, कार्कीबाडा र लुवारबाडा	५	३ वटा	
	कोटिला	६	१ वटा	
	वडामा	७	२० वटा	
	वडामा	८	९ वटा	
	वडामा	९	२ वटा	
	वडामा	१०	७ वटा	
	वडामा	११	५ वटा	
	वडामा	१३	६ वटा	
	वडामा	१४	६ वटा	
समूहको विपद कोष रु	नभएको			

सहकारी	वडाभरी	१	५ वटा	
	वडाभरी	२	१ वटा	
	वडाभरी	३	२ वटा	
	वडाभरी	४	२ वटा	
	ढुमा र कार्कीवाडा	५	२ वटा	
	कोटिला, बालै, मुन्दु र लिउडी	६	४ वटा	
	वडाभरी	७	१ वटा	
	वडाभरी	८	१ वटा	
	वडाभरी	९	१ वटा	
	वडाभरी	१०	२ वटा	
	वडामा	११	१ वटा	
	वडामा	१२	४ वटा	
	रुगा तिर्प र थार्प	१३	३ वटा	
	वडामा	१४	२ वटा	
बैङ्क तथा वित्तीय संस्था	बैंक नभएको वित्तीय संस्था	१	३ वटा	
	वित्तीय संस्था	२	१ वटा	
प्राकृतिक स्रोत				
खेतीयोग्यभूमि	रहेको	१		
	रहेको	२		
	रहेको	३		
	रहेको	४	७०० हल	
	रहेको	५	५५ प्रतिशत	
	रहेको	६	४५ प्रतिशत	
	रहेको	७	२५० हल	

	रहेको	८		
	रहेको	९	३० प्रतिशत	
	रहेको	१०	४५ प्रतिशत	
	रहेको	११	३८ प्रतिशत	
	रहेको	१२	६० प्रतिशत	
	रहेको	१३	४० प्रतिशत	
	रहेको	१४	३५ प्रतिशत	
बांस भएको वस्ती	नभएको तर सबै वडामा निगालो पाइने			
कुवा/नाउला	वडाभरी	१	२ वटा	
	वडाभरी	२	१ वटा	
	वडामा	४	१ वटा	
	ढुमाललेख	५	१ वटा	
	रन्जन बालै, मुन्दुर छतेलवाडा मा रहेको	६	३ वटा	
	सिगाडी	८	१ वटा	
	जिपारी र दधे नाउला	११	२ वटा	
	शोभा , कम्फा र बालचौर	१२	३ वटा	
तारजालीको लागि आवश्यक पर्ने ढुंगाको श्रोत	गुमगाड खोला	१	१ ठाउँ	
	सामुदायिक बन र चैन खोला	२	२ स्थान	
	तलितुम, कोटेश्वर, इमा, निगाले	३	४ स्थान	
	वडाभरी	४	२ स्थान	
	खोला, रवन जंगलबाट	५	४ स्थान	
	जंगल र बगरबाट	६	५ स्थान	
	वडाको बन क्षेत्र	७	३ स्थान	
	पलामे चौर, स्याल चौर, भैसीचौर	८	३ स्थान	
	बिउरा धारा बाट	९	१ स्थान	

	गडामा र जंगलबाट	१०	४ स्थान	
	सामुदायिक बन र निजि जग्गामा	११	१० स्थान	
	कर्णाली र जंगल प्रत्येक बस्तीमा	१२	५ स्थान	
	खोला ,जग्गामा र जंगलमा	१३	४ स्थान	
	जग्गा जमिनमा र जंगलमा	१४	१० स्थान	
ताल तथा पोखरी (निजी र सार्वजनिक)	रारातालको आधाभाग	३	१	
	राराताल	८	१ वटा	
	रारा, माल्की दह र रिग्घ दह	९	३ वटा	
	वडामा	१०	१ वटा	
	ऋणमोक्षा तालका सबै दह हरु	१२		
वनजङ्गल (हेक्टर वा रोपनी)	रहेको	१		
	रहेको	२		
	रहेको	३		
	रहेको	४	५०० हेक्टर	
	रहेको	५	८६ रोपनी	
	रहेको	६	६५ रोपनी	
	रहेको	७	२०० हल	
	रहेको	८		
	रहेको	९		
	रहेको	१०	१५० रोपनी	
	रहेको	११	२०० रोपनी	
	रहेको	१२	२०० रोपनी	
	रहेको	१३	५० हेक्टर	
	रहेको	१४	९५ रोपनी	

नहर	नभएको			
खेर गैरहेको जमिन	रहेको	१		
	रहेको	२	१५ हल	
	रहेको	३		
	रहेको	४	२०० हल	
	रहेको	५	५ प्रतिशत	
	रहेको	६	५ हल	
	रहेको	७	३०० हल	
	रहेको	८		
	नभएको	९		
	रहेको	१०	२० हल	
	रहेको	११	१० हल	
	रहेको	१२	३५ हल	
	रहेको	१४	६ हल	

३.१० परम्परागत ज्ञान र सीप विश्लेषण :

नगरपालिकाको वडाहरूमा गरिएको छलफलका आधारमा समुदायमा विपद्को सामना गर्न परम्परागत रूपमा अपनाइएका विधिहरूको यहा उल्लेख गरिएको छ । यसले विपद्को समना गर्न भविष्यमा अपनाउनु पर्ने विधिको पहिचान गरी स्थानीय ज्ञान र सीपको प्रवर्द्धन गर्न सहयोग पुग्नेछ ।

तालिका १५: जोखिम न्यूनीकरणकालागि गरिएका स्थानिय प्रयासहरु

क्र.स	प्रकोप	जोखिम न्यूनीकरणकालागि गरिएका प्रयासहरु
१	भुकम्प	घरबनाउदा काठको नस राख्ने,काठको घरइनाराखि काठकाका घर बनाउने,गारो (बान्नी)चौडा बनाउने, घरबाट बाहिर निस्कने जमिन र ढोका कम सतहमा राख्ने,घरको जगमा ठूलो र फराकिलो ढुङ्गा राख्ने, हाचो घर बनाउने , घर अगाडी आगन राख्ने ।
२	पहिरो	भल काट्ने ,भल छेक्ने,बृक्षारोपण गर्ने, पर्खाल लगाउने ,गरा बनाएर खेति गर्ने,तटबन्धन,ढलनिकास,वाल लगाउने,घिरालो ठाउको ढुङ्गा ननिकाल्ने ।

३	वाढी	तटवन्ध गर्ने ,सम्भावित क्षेत्रमा विरुवा रोप्ने , ढुङ्गा ,वालुवा जथाभावि निकासी पैठारी रोक्ने ,ढुङ्गा को बाल लगाउने ,बुक्षा रोपण ।
४	आगलागी	जनचेतना मुलक कार्य गर्ने ,अग्निरेखा रेखा कोर्ने ,जंगल सरसफाई ,आगो निभाउने,टिनको छाना लगाउने, सलाई लाईटर बालवालिकाबाट टाढा राख्ने,काम सकिएपछि अगेनो निभाउने, जथाभावी द्युम्रपान नगर्ने,खर,घाँस,स्याउला घर भन्दा टाढा राख्ने ।
५	हावाहुरी	घर, विद्यालयको छाना बलियो बनाउने, छानामा गद्दौङ्गो ढुङ्गा,काठ राख्ने ।
६	महामारी	खानेपानीको मुहान को सरसफाइ गर्ने,व्यक्तिगत सरसफाइ गर्ने,पानी सुद्धिकरण गरेर मात्र पिउने,सरसफाईको लागि जनचेतना फैलाउने,रोग विरुद्धका खोप लगाउन,स्वास्थ्य संस्था जाने,संक्रमितको नजिक नजाने ।
७	वन्यजन्तु	लखेट्ने, कुकुर पाल्ने,थाल बजाउने,आवाज लगाउने,ग्वाला लगाउने,पुतला राख्ने,गुलेली हान्ने ।
८	रोगकिरा	रैथाने विउविजनको प्रयोग ,स्थानिय जैविक विषादी को प्रयोग गर्ने ।
९	असिना,हिमपात	स्थानिय रैथाने वाली लगाउने, टनेल खेति गर्ने, परम्परागत विधि अपनाउने , प्रकृतिक तथा जैविक विविधताको संरक्षण गर्ने, बालि संरक्षण गर्ने ।
१०	चट्याड	बिद्युत लाइन र वाइरिडमा अर्थीड गरेर बिद्युत जडान गर्ने ,बिद्युत पोल नजिक घर संरचना निर्माण नगर्ने,आकाश गड्याडगुडुड गर्दा बत्ति बन्द गर्ने,घरबाहीर ननिस्कने ।
११	खडेरी	सिचाई कूलो निर्माण,अन्न भण्डार गर्ने, डेरीमा अन्न बचत गर्ने ,भकारी निर्माण रैथाने वाली लगाउने ।
१२	सडक दुर्घटना	ट्राफिक नियम पालना गर्ने,जनचेतना जगाउने,मादक पदार्थ सेवन गरी सवारी साधन नचलाउने,बालबालिकाहरुलाई सडकमा खेल जान नदिने ।

३.११ जलवायु परिवर्तनको प्रभाव विश्लेषण :

नगरपालिकामा जलवायु परिवर्तनका कारण वन, कृषि तथा जलश्रोत आदि क्षेत्रमा परेको प्रभाव र कारण हरुको विश्लेषण गरीएको छ । विगतका ३० वर्ष देखि हाल सम्मको अवस्था लाई हेर्दा सामान्य रुपमा गर्मी बढ्दै गएको पानी पर्ने क्रम पनि कम हुदै गएको तथा मनसुन वर्षा र हिउँदे वर्षा को समयमा पनि परिवर्तन हुदै गएको, अल्प तथा खण्ड वृष्टि,सुख्खा पर्नु तथा खडेरीको क्रम बढ्दै जान थालेको, बाली लगाउने समय पनि केही पछाडी धकेलिदै गएको जस्ता जानकारी समुदाय स्तरबाट को छलफलको क्रममा आएको थियो । समुदाय संग गरिएको छलफलका आधारमा जलवायु परिवर्तन को प्रभाव निम्न तालिकामा विश्लेषण गरिएको थियो ।

तालिका १६: जलवायु परिवर्तनले गर्दा ल्याएका प्रभावहरु

क्षेत्र	३० वर्ष अगाडिको अवस्था	हाल महसुस गरिएको प्रभाव	कारण	सम्भावित समाधानकाउपाय
---------	------------------------	-------------------------	------	-----------------------

<p>कृषि तथा खाद्य</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ परम्परागत खेति प्रणाली । ■ आकासे पानीको घर । ■ खाद्यवस्तु स्वस्थकर । ■ माटोको उर्वरा शक्ति मलिलो थियो । ■ कम्पोष्ट मलको प्रयोग गरिन्थ्यो । ■ हावापानी अनुकूल थियो ■ पशु रोग मा कमी । 	<ul style="list-style-type: none"> ■ उन्नत विउविजनको प्रयोग । ■ माटोको उर्वरा शक्ति घटेको । ■ समयमा पानि नपर्ने । ■ बाली छिटो पाक्ने । ■ रोगकिराको प्रकोप बढी भएको । ■ अर्गानिक खेतीमा कमी । ■ अतिवृष्टि, अनावृष्टि, अल्पवृष्टिले उत्पादन घटेको । ■ युवा विदेश पलायनले कृषि तथा पशुपालन व्यावसायमा प्रभाव । ■ घाँसपातमा कमी । ■ उत्पादनमा कमी हुँदा महंगी बढेको । ■ पशु रोगमा वृद्धि । 	<ul style="list-style-type: none"> ■ रासायनिक मलको प्रयोग । ■ जलवायु परिवर्तन । 	<ul style="list-style-type: none"> ■ माटो परिक्षण गर्ने । ■ विभिन्न जैविक मल तथा विषदिको प्रयोगमा जोड दिने । ■ कम्पोष्ट तथा प्राङ्गारिक मल प्रयोगमा जोड दिने । ■ आधुनिक खेति प्रणाली विस्तार गर्ने । ■ सिचाई कुलो तथा नहरको व्यवस्था गर्ने । ■ जलवायु अनुकूल विउविजनको प्रयोग । ■ रेशाने प्रजातिको विउविजनको संरक्षण गर्नु पर्ने र लगाउने ।
<p>बन, जैविक विविधता तथा जलाधार</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ घना वनजंगल । ■ खोला नालाहरुमा पानिको मात्रा धेरै । ■ वन्यजन्तु धेरै भएको । ■ घास दाउराको प्रचुरता । ■ जैविक विविधता युक्त जंगल । ■ खोलानालाका पानीमा स्वच्छता । 	<ul style="list-style-type: none"> ■ वनजंगल मासिदै जानु । ■ कतिपय वनस्पति लोप हुदै गएको । ■ पानिका मुहान सुकेको । ■ खोला नालामा पानि घटेको । ■ खडेरी, अतिवृष्टि, अनावृष्टि । ■ वन्यजन्तु लोप हुँदै गएको । ■ प्राकृतिक श्रृंखला परिवर्तन भएको । ■ तापक्रम वृद्धि मनसुन ढिलोचाँडो हुने । ■ पानी दुषित हुदै गएको । 	<ul style="list-style-type: none"> ■ जथाभावी वन फडानी । ■ जथाभावी खोलाहरुमा उत्खनन । ■ वनयजन्तुको चोरी सिकारी । 	<ul style="list-style-type: none"> ■ वनजंगलको संरक्षण गर्ने । ■ वृक्षारोपण गर्ने । ■ पानिका मुहानहरुको संरक्षण गर्ने । ■ जलाधारहरुको संरक्षण गर्ने । ■ वन्यजन्तुको संरक्षण गर्ने । ■ जैविक विविधताको संरक्षण गर्ने ।

<p>जलश्रोत तथा उर्जा</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ पानीका मुहान र श्रोत प्रसस्तै रहेको । ■ समयमा मनसुन र हिंउदे वर्षा । ■ विद्युत लाईन कम । ■ नदि खोलामा पानीको सतह बढी । ■ खानेपानीको समस्या नभएको । ■ पोखरीहरु रहेको । 	<ul style="list-style-type: none"> ■ पानीका मुहान सुक्दै र घट्टै भएको । ■ नदी ,खोलामा पानी घट्टै भएको । ■ विजुलिको विस्तार । ■ सोलार प्रणाली जडान भएको । ■ पानीको सतह घटेको । ■ अहिले ऊर्जाका लागि विद्युत सौर्य प्यानल, सौर्य बत्ती र एलपीजी ग्यासको प्रयोग बढेको छ । 	<ul style="list-style-type: none"> ■ पानीका मुहान संरक्षण नहुनु । ■ नदी,खोला अतिक्रमण । ■ नदी,खोलानजिक वस्ति विस्तार । ■ जथाभावि नदी,खोलाजन्य पदार्थको उत्खनन । 	<ul style="list-style-type: none"> ■ पानीका मुहान संरक्षण । ■ जथाभावि नदी,खोलाजन्य पदार्थको उत्खनन नियन्त्रण । ■ नदी खोला किनारमा वृक्षारोपण । ■ पानीका मुहान क्षेत्रमा वृक्षारोपण । ■ वैकल्पिक उर्जा प्रवर्धन । ■ सिंचाइ पोखरी निर्माण ।
<p>ग्रामिण र शहरी वसोवास</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ जनसंख्या कम । ■ पातलो वस्ती । ■ ग्रामिण जनजिवन । ■ वसाइ सराइ कम । ■ वजार क्षेत्र थोरै । ■ घरहरु प्रायः माटो र काठले बनेका थिए । 	<ul style="list-style-type: none"> ■ शहरतिर वसाइ सराइ तिब्र । ■ सहरी क्षेत्र विस्तार । ■ वातावरण दुषित हुने । ■ विकृती, विसंगतीमा वृद्धि भएको । ■ पानीको आपूर्तीमा कमी । ■ खाद्यान्न उत्पादन कम । ■ उत्पादनशिल जमिनको कमी । ■ मोटरेबल सडक विस्तार भइरहेको छ । 	<ul style="list-style-type: none"> ■ वजार क्षेत्रमा वसोवासको आकर्षण । ■ जनसंख्या वृद्धि । ■ अव्यवस्थित वसोवासका कारण विपद जोखिम बढ्ने । 	<ul style="list-style-type: none"> ■ वजार क्षेत्रलाइ व्यवस्थित गर्ने । ■ भु-उपयोगको निति बनाइ लागु गर्ने । ■ ग्रामिण क्षेत्रहरुमा पुर्वाधार निर्माण । ■ स्थानीय स्तरमा रोजगारी को सृजना ।
<p>पर्यटन, एवं प्राकृतिक र सांस्कृतिक सम्पदा</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ पर्यटकिय स्थानको पहिचान हुन नसकेको । ■ स्थानिय कला संस्कृति रहेको । ■ आफ्नो कला संस्कृतिमा गौरव । ■ कला संस्कृति को संरक्षण । ■ आफ्नै सांस्कृतिक 	<ul style="list-style-type: none"> ■ पर्यटकियस्थल व्यवस्थित हुन थालेको । ■ परम्परागत स्थानिय कला संस्कृति लोप हुदै गएको । ■ पर्यटकको संख्यामा सामान्य वृद्धि । ■ प्राकृतिक सम्पदाको ह्रासहुदै गएको । ■ ताल, तलैयाहरु सुक्दै गएको । ■ बाह्य संस्कृतिको प्रभाव विस्तार । ■ आन्तरिक तथा बाह्य 	<ul style="list-style-type: none"> ■ बाह्यसंस्कृतिको प्रभाव । ■ पर्याटकिय क्षेत्रमा पुर्वाधार को अभाव । 	<ul style="list-style-type: none"> ■ स्थानिय कला संस्कृतिको संरक्षण । ■ पर्यटकिय स्थलको स्तरोन्नती । ■ प्रकृतिक र सांस्कृतिक सम्पदाको संरक्षण गर्ने ।

	<p>पक्षसंग बलियो सम्बन्ध थियो,</p> <ul style="list-style-type: none"> परम्परागत चलनहरू प्रचलित थिए । बाह्य संस्कृतिको प्रभाव कम थियो । 	<p>पर्यटनको विकाससँगै मानिसको जीवनशैलीमा पनि उल्लेख्य परिवर्तन आएको छ ।</p> <p>मानिसहरू घुम्न र मनोरञ्जनको लागि नयाँ गन्तव्यहरू खोज्ने कम बढेको छ ।</p> <ul style="list-style-type: none"> आफ्नो संस्कृति संरक्षणमा चासो बढ्दै गएको छ । 		
<p>मानव स्वास्थ्य, खानेपानी, सरसफाई तथा महामारी</p>	<ul style="list-style-type: none"> स्वास्थ्य संस्था नहुदा बिरामी पर्दा बाटैमा अकाल मृत्युहुने । माहामारी बढी । स्वास्थ्य संस्थाहरूको कमी । स्वास्थ्य कर्महरूको कमी । सरसफाईमा कमी । पानि ल्याउन टाढा जानु पर्ने । नसर्ने रोगहरू कम । बालबच्चाहरू धेरै जन्मने गर्थे जसको कारण राम्रो रेखादेख हुँदैनथ्यो । यसले गर्दा मातृ तथा बाल मृत्युदर धेरै नै थियो । खुल्ला दिशापिसाव गर्ने चलन रहेको । 	<ul style="list-style-type: none"> स्वास्थ्य चेतनामा बृद्धि भएको । माहामारी घटेको । साबुन पानीले हात धुने परिपाटीको विकास भएको । एक घर एक शौचालय रहेको । खानेपानिको उपलब्धता । स्वास्थ्य संस्थाहरूको विस्तार । मानव आयु बढेको । भाइरल रोगहरू फैलने गरेको । विभिन्न नयाँ रोगहरूको बृद्धि । पानी दुषित हुने । मुहान सुक्ने । स्थानिय सरकार गठन भएपछि ग्रामीण सडकहरू निर्माण भएका छन् जसले गर्दा स्वास्थ्य सेवा लिनलाई एम्बुलेन्स र अन्य गाडिहरूको सहजता बढेको छ । हरेक वडामा स्वयंसेविकाहरू छन् जसले गर्दा मानिसहरूले स्वास्थ्य सहयोग लिन पाएका छन् । उल्लेख्य मात्रामा गर्भवती महिलाहरूले नियमित स्वास्थ्य जाँच गर्न थालेका छन् । 	<ul style="list-style-type: none"> जनसंख्या वृद्धि । आधारभूत स्वास्थ्य सेवामा पहुच । सरसफाईमा चेतना अभिवृद्धि नहुनु । फोहरमैला वृद्धि । कृषि जन्य उत्पादनमा विषदी को प्रयोग । 	<ul style="list-style-type: none"> स्वास्थ्य संस्थाहरूको सेवा प्रवाहमा गुणस्तरीयता कायम गर्ने । सुदृढ खानेपानिको आपूर्ति गर्ने । फोहरमैला व्यवस्थापन । सरसफाई चेतना अभिवृद्धि ।

	<ul style="list-style-type: none"> ■ साबुन पानीले हात धुने चलन नभएको कारण मानिसहरु बिरामी परिरहन्थे । ■ स्वास्थ्य सेवा सहज नभएकोले मानिसहरु प्राकृतिक उपचार तथा धामिभाँक्री को मा जान बाध्य हुन्थे । 			
उद्योग, यातायात तथा भौतिक पूर्वाधार	<ul style="list-style-type: none"> ■ भौतिक पूर्वाधारको कमी । ■ उद्योग धन्दाहरु नभएको । ■ यातायातको असुविधा । ■ परम्परागत जिवन शैली थियो । ■ सडक तथा यातायातका साधनहरु नभएकाले हिडेरै नै आवतजावत गरिन्थ्यो । 	<ul style="list-style-type: none"> ■ अझै पनि पर्याप्त भौतिक पूर्वाधार को कमी । ■ स्थानीयस्तरमा वडा तथा समुदायहरु सम्म कच्ची सडकहरुको ट्याक खोलिएको ■ सामान्य ससाना उद्योगहरु स्थापना हुन थालेका छन् । ■ जथाभावी सडक निर्माणले भविष्यमा पहिरोको जोखिम अत्यन्त रहेको छ । ■ यातायातमा पहुच वृद्धि ■ वातावरण प्रदुषण ■ कच्चा पदार्थको अभाव 	<ul style="list-style-type: none"> ■ श्रोत र साधनको कमी । ■ लगानीको वातावरण नभएको । ■ उत्पादन लागत बढि । ■ वजारको समस्या । 	<ul style="list-style-type: none"> ■ पूर्वाधार निर्माणमा जोड । ■ उद्योग स्थापनाका लागी प्रोत्साहन । ■ घरेलु तथा लघु उद्योगहरुको स्थापना । ■ स्थानिय सडकहरुको स्तरउन्नती ।
विपद् र विपद्का सवाल	<ul style="list-style-type: none"> ■ विपद्का घटना कम तर धेरै क्षती । ■ महामारीको प्रकोप बढि । ■ जलवायु अनुकुलन ■ वन्यजन्तुको प्रकोप कम । 	<ul style="list-style-type: none"> ■ धनजनको क्षति । ■ विपद्का घटना वृद्धि । ■ अव्यवस्थित वसोवासका कारण वाढी पहिरो ले ल्याउने विपद्का घटना वृद्धि । ■ गरिविमा वृद्धि । ■ बाढी पहिरा जन्य प्रकोपबाट हुने क्षति बढेको छ । 	<ul style="list-style-type: none"> ■ अव्यवस्थित वसोवास ■ भवन मापदण्डको पालना नहुनु ■ विपद् व्यवस्थापनमा कम लगानी ■ जथाभावि 	<ul style="list-style-type: none"> ■ भुकम्प प्रतिरोधि घर र संरचना निर्माण । ■ वृक्षारोपण । ■ विपद् जोखिम न्युनिकरण का लागी योजना निर्माण र कार्यन्वयन । ■ सडक मापदण्डको पालना । ■ विपद् व्यवस्थापनमा

पुर्ण बहादुर राठी
नि प्रमुख प्रशासकीय अधिकारी
पुर्ण बहादुर राठी
जिल्ला प्रशासकीय अधिकारी

	<ul style="list-style-type: none"> समयमा पानी पर्नाले तापक्रम मध्यम र आर्द्रता पर्याप्त थियो पानीका स्रोतहरू प्रशस्त थिए। 		सडक निर्माण र मेसिनको प्रयोग।	लगानी गर्ने। <ul style="list-style-type: none"> वन जंगल संरक्षण गर्ने।
--	---	--	-------------------------------	--

३.१२ जिविकोपार्जन विश्लेषण :

वडाहरूमा गरिएको छलफल र विश्लेषण बमोजिम प्रकोपहरूले यस नगरपालिकाकामा जीविकोपार्जनका श्रोतहरूमा असर पुऱ्याउने देखिन्छ। प्रकोपको असरहरू कृषि, वनजङ्गल, पशुपालन, जमिन र खानेपानी, सिंचाइ आदी क्षेत्रमा पर्ने देखिन्छ। साथै जलवायु परिवर्तनको असर सबै स्थान र समुदायमा एकै किसिमले पर्दैन। असरसँग जुध्न नसक्ने निम्न वर्गमा यसको असर बढि पर्ने देखिन्छ। पहिरो, बाढी, वन्यजन्तु चट्याङ, खडेरी, असिना, हावाहुरी तथा महामारीको प्रकोपले विशेष गरी वृद्धवृद्धा, बालबालिका, अपाङ्ग, एकल महिला, दलित, विपन्न वर्गलाई बढी मात्रामा असर पर्ने देखिन्छ। वडाहरूमा भएका जिविकोपार्जन का सिपहरूको विश्लेषण गर्दा असर संग जुध्ने श्रोत निकै कम देखिन्छ। त्यसैले नगरपालिकाले प्राथमिकताका साथ जिविकोपार्जनका श्रोतहरू र क्षमता वढाउनुपर्ने देखिन्छ।

तालिका १७: जिविकोपार्जन सिपहरू

श्रोतहरू	क्षेत्रहरू	वडा नं.	सूचना
मानविय श्रोत	जिविकोपार्जनकालागि ज्ञान, सीप र दक्षता भएका व्यक्तिहरू	१	आयआर्जन तालिम दिन सक्ने १५ जना, कृषि प्राविधिक १० जना, अगुवा कृषक १५।
		२	आयआर्जन तालिम दिन सक्ने ३ जना, कृषि प्राविधिक २ जना, अगुवा कृषक १५ चित्रकला १ जना।
		३	डोका थुम, राडी, पाखि, लिउ बुन्न सिकाउने ५० जना, आरन २०, सिलाइकटाइ १०, कृषि प्राविधिक ८, पशु प्राविधिक ३, अगुवा कृषक १२
		४	आरन ३, सिलाइकटाइ ६, पञ्चेबाजा ३२, कृषि प्राविधिक २४, पशु प्राविधिक ४, अगुवा कृषक २५, डकर्मी १५, सिकर्मी १५
		५	तरकारी खेती, होजियारी र नर्सरी गरी जम्मा १० जना
		६	५५ जना भेडा ब्यवसाय गरेर जिविकापार्जन गरेका।
		७	डोका, थुम (३२), आरन (२१), सिलाइकटाइ (२०), कृषि प्राविधिक (७), पशु प्राविधिक (५), अगुवा कृषक (१५), सिकर्मी (९), डकर्मी (९)।
		८	जुस बनाउने तालिम दिने २, जडिबुटी चिया उत्पादन गर्ने १, कृषि

			प्राविधिक २, पशुविकास प्राविधिक २ जना ।
		९	घोडा व्यवसाय मात्र
		१०	३५ जना भेडा व्यवसाय मा लागेका , १५० जना जडिबुटी व्यवसाय ।
		११	सवै जना कृषी जडीबुटी र भेडा बाखा पालन गरेको ।
		१२	सवै जना तरकारी खेती र जडीबुटी कोर्ने र याक्वागुम्वा टिप्न जाने ।
		१३	३५ जना भेडा बाखा पालन २५ जना ५ जना जडिबुटी र ५ जना ५ जना दलन खेती ।
		१४	१५ जना भेडा व्यवसायी र ५ जना जडिबुटी
भौतिक श्रोत	बाटोघाटो, विजुली, सिंचाई, खानेपानी, संचार आदिको अवस्था, यातायातको अवस्था	१	२ वटा बस्ति बाहेक सवै बस्तिमा सडक पुगेको तर कच्चि, वडाका सवै घरधुरीमा विजुलीको पहुँच पुगेको, वडाको २० प्रतिशत जमिनमा सिंचाइ सुविधा पुगेको, ९० प्रतिशत घरधुरीमा खानेपानीको पहुँच पुगेको, संचारको अवस्था राम्रो रहेको, हिउद महिनामा मात्र यातायातको सुगमता रहेको ।
		२	सवै बस्तिमा सडक पुगेको तर कच्चि, वडाका सवै घरधुरीमा विजुलीको पहुँच पुगेको, वडाको ३५ प्रतिशत जमिनमा सिंचाइ सुविधा पुगेको, ९५ प्रतिशत घरधुरीमा खानेपानीको पहुँच पुगेको तर गमगढीमा २ घण्टा मात्र पानी आउने । संचारको अवस्था राम्रो रहेको ।
		३	इमा बाहेक सवै बस्तिमा सडक पुगेको, सवै घरधुरीमा विजुली पुगेको, सवै बस्तिमा खानेपानी पुगेको, संचार सुविधा राम्रो रहेको, मौषमी यातायात
		४	धुमाललेक र कालापाल्ता बाहेक सवै बस्तिमा सडक पुगेको, सवै घरधुरीमा विजुली पुगेको, सवै बस्तिमा खानेपानी पुगेको, संचार सुविधा राम्रो रहेको, मौषमी यातायात तर ठिकै रहेको ।
		५	सुपकोट बाहेक सवै बस्तिमा बाटोघाटो, विजुली, खानेपानी, संचारको अवस्था राम्रो भएको र सिंचाई मात्र कार्कीबाडामा मात्र भएको ।
		६	कच्ची सडक सवै बस्तिमा छोएको विजुली र संचारको अवस्था ठिकै सिंचाइ नभएको र यातायात दयनिय ।
		७	तलिघुइरा र माथिघुइरा बाहेक सवै बस्तिमा सडक पुगेको, सवै घरधुरीमा विजुली पुगेको, सवै बस्तिमा खानेपानी नपुगेको, संचार सुविधा राम्रो रहेको, मौषमी यातायात मात्र संचालन हुने ।
		८	सवै बस्तिमा मोटरबाटो पुगेको तर कच्चि, सवै घर परिवारमा विजुली पुगेको, २० प्रतिशत खेतियोग्य जमिनमा मात्र सिंचाइ सुविधा रहेको, सवै घरधुरीमा खानेपानी पुगेको, सञ्चारको सुविधा राम्रो रहेको, यातायात को अवस्था ठिकै रहेको ।

		९	बाटो नपुगको , बिजुली हाईड्रो पावर बेल्का राती मात्र जल्ने खानेपानीको व्यवस्था कमजोर रोजगारमा र संचार भने सोलार सिस्टम भएकोले घाम लागेको बेला फोन लाग्ने र बालद भएमा फोन नलाग्ने ।
		१०	सिंचाई मात्र नपुगको अरु सबै बिजुली,खानेपानी संचार सबै राम्रो र यतायतको लागी सुख्खा याममा मा चल्ने ।
		११	बाटो घाटो सालिममा नपुगेको रोवा सम्म मोटर बाटो बिजुली सबै बस्तीमा पुगेको संचारको राम्रो व्यवस्था सिंचाई थोरै भएको यातायात कच्ची सडक ।
		१२	मोटर बाटो सबै टाउमा पुगेको र हाल लुम्स बाहेक अन्य टाउमा भत्केको बिजुलीको अवस्था सोभा बाहेक अन्य टाउमा पोल रोपेको लुम्समा मात्र बालेका अन्य टाउमा तार नजोडका शोभमा र लुम्स संचारको अवस्था कमजोर अन्य टाउमा नेटवर्क ठिक तर ४ जि नचल्ने ।
		१३	लह,लापु र तिर्पमा रोड नपुगेको ,लुमा संचार नभएको बिजुली सबै बस्तीमा भएको ।
		१४	सबै बस्तीमा गाडी बाटो पुगेको खानेपानी संचारको व्यवस्था राम्रो बिजुलीको अवस्था बाम बाहेक अन्य बस्तीमा नपुगेको ।
आर्थिक श्रोत	बचत समुहहरु, बैंक, सहकारीको अवस्था, बजारको अवस्था, उद्योग, पर्यटनको अवस्था, रोजगारीको अवस्था, पेन्सन, रेमिटान्स	१	५० वटा बचत समुह,३ वटा लघुवित्त,५ वटा सहकारी रहेको । गमगढी बजार रहेको । ३ वटा मिल,३ वटा फर्निचर र १ वटा पाउरोटी उद्योग रहेको । तिरिमिडि धाम,कालिका मालिका मन्दिर,मुगु कर्णालीमा च्याफिटड लगायतका पर्यटकिय क्षेत्र रहेको । वडामा पेन्सनवाला २१ जना,युरोप अमेरीकामा ३० जना,खाडी मुलुकमा १५ जना र भारतमा मौसमी कामकालागी १०० जना जाने गरेको ।
		२	३ वटा बचत समुह,१ वटा लघुवित्त,१ वटा सहकारी रहेको । गमगढी बजार रहेको । ३ वटा मिल,१ वटा फर्निचर र १ वटा चाउमिन उद्योग रहेको १ वटा चियापत्ती उद्योग ,छायाँथ ठाकुर ज्यूको मन्दिर,चैनमा पर्यटकिय क्षेत्र रहेको । वडामा पेन्सनवाला ५ जना,युरोप अमेरीकामा १० जना,खाडी मुलुकमा ९ जना र भारतमा मौसमी कामकालागी ६५ जना जाने गरेको ।
		३	२२ वटा बचत समुह,घट्ट ७ वटा,मिल ३ वटा,चमेरा गुफा,कोटेश्वर महादेव,मालिका,डाकुरनाथ,राराको आधाभाग पर्यटकिय क्षेत्र, पेन्सन १३ जना,अमेरीका ,अष्ट्रेलिया १,कोरिया ३,खाडीमुलुक ६० जना,भारत १०० जना ।
		४	२ वटा सहकारी, १० वटा बचत समुह, ताल्वा विमानस्थल, रोजगारी अवस्था ठिकै, १ अमेरीका, १० युरोप, जापान १४, खाडीमुलुक २५ जना,

			भारत १०० जना ।
		५	बचत समुह ३ वटा भएको सहकारी अवस्था राम्रो भएको मिल उद्योग भएको रोजगारी ४५ जना पेन्सन पाउने १८ जना र यूरोप तिर गएका १४ जना खाडीमुलकमा ९ जना र वैदेशीक रोजगार भारतमा गएका १२५ जना रहेका छन
		६	१ वटा बचत समुह बैंक नभएको सहकारी ४ वटा राम्रो चलेको बजार टाढा रहेको गमगढीमा मात्र उद्योग १ वटा ब्लक उद्योग मात्र पर्यटनको अवस्था मुन्दुमा भरना, खाततला भ्यू टावर रहेको र रोजगार १२ जना पेन्सन वाला ३ जना विदेस यूरोपमा ३ जना खाडीमुलुकमा ९ जना र भारतमा बर्षेनी ५० देखी ६० जना जाने आउने गरेका ।
		७	२० वटा बचत समुह, सहकारी संस्था (१), बजार उद्योग संचालनमा नरहेको, रोजगारी न्युन रहेको, अष्ट्रेलिया (२), युके (१), डेनमार्क (३), जापान (४) खाडीमुलुक (७), भारत ८० जना ।पर्यटन स्थलहरु राराताल, कालिकेमालिके, महादेव मन्दिर अदि रहेको ।
		८	९ वटा बचतसमुह,१ वटा सहकारी,सल्लेरी बजार क्षेत्र रहेको,३ वटा मिल रहेको । रारा पर्यटकिय क्षेत्र रहेको । पेन्सन पाउने ६ जना, जापान २ जना, खाडी १८ र ५० जना मौसमि रुपमा भारत जाने गरेको ।
		९	२ वटा बचत समुह र १ वटा सहकारी राम्रो चलेको पर्यटन रारा ताल र मुर्मा टप १ वटा गहु पेल्ले उद्योग छ ।रोजगार १२ जना र पेन्सन १ जना विदेस गएका ३ जना भारत आउने जाने बार्षिक १० देखी १२ जना
		१०	बचत समुह ७ वटा ३ वटा सहकारी बजार टाढा रहेको उद्योग नभएको पर्यटन को हिसाबमा ऋणमोक्षा ताल ,मालीका मन्दिर आटीखोला पुणिमा आदी रोजगार २२ जना पेन्सन ४ जना र कामको सिलसिलामा बार्षिक रुपमा ६० देखी ७० सम्म भारतमा जाने गरेका र यूरोपमा २ जना र खाडीमुलुकमा ७ जना मात्र ।
		११	बचत समुह नभएको सहकारी १ भएको राम्रो चलेको बजार टाढा भएको उद्योग नभएको र पर्यटनको सम्भावना पोराले मन्दिर गाउको ढुङगे धारा रोजगारी १५ जना र पेन्सन खाने २ जना ९ जना विदेसमा गएका र बर्षेनी ३० देखी ४० सम्म भारतमा आउने जाने गरेका ।
		१२	बचत समुह नभएको सहकारीको अवस्था ठिक बजारको अवस्था पनि बाटोमा पर्ने भएकोले कामारोम गाउपालिकाले गर्दा बजार राम्रो भएको पर्यटकको अवस्था पनि ठिकैभएको रोजगरमा ३५ जना र पेन्सन खाने ६ जना र ७ जना विदेशमा गएका भारतमा बर्षेनी १०० जना जती जाने आउने गरेका ।

		१३	बचत समुह र सहकारीको राम्रो चलेको बजार को अवस्था हुम्लाको रोड परेकोले बजारको अवस्था राम्रो भएको पर्यटनको अ बस्था थार्प मन्दिर र मालीका रोजगारको अवस्था १८ जना रोजगार र पेन्सन वाला ७ जना र ११ जना विदेश गएका र रोजगारको सिलसिलामाल धेरै जना भारत जाने गरेका ।
		१४	बचत समुह र सहकारीको अवस्था राम्रो बजार टाढा गमगढीमा मात्र उद्योग छैन चंखेली हिमाल पर्यटनको सम्भावना रोजगार ९ जना र पेन्सन ३ जना विदेश गएका जम्मा ११ जना
सामाजिक श्रोत	सामाजिक एकता, समुह, संजालहरु	१	महिला,दलित,बाल सञ्जाल रहेको । सामाजिक एकता ठिकै रहेको ।
		२	महिला,दलित,बाल सञ्जाल रहेको । सामाजिक एकता ठिकै रहेको ।
		३	महिला,दलित,बाल सञ्जाल रहेको । सामाजिक एकता ठिकै रहेको ।
		४	महिला,दलित,बाल सञ्जाल रहेको । सामाजिक एकता ठिकै रहेको ।
		५	महिला,दलित,बाल सञ्जाल रहेको । सामाजिक एकता ठिकै रहेको ।
		६	महिला,दलित,बाल सञ्जाल रहेको । सामाजिक एकता ठिकै रहेको ।
		७	महिला,दलित,बाल सञ्जाल रहेको । सामाजिक एकता ठिकै रहेको ।
		८	महिला,दलित,बाल सञ्जाल रहेको । सामाजिक एकता ठिकै रहेको ।
		९	महिला,दलित,बाल सञ्जाल रहेको । सामाजिक एकता ठिकै रहेको ।
		१०	महिला,दलित,बाल सञ्जाल रहेको । सामाजिक एकता ठिकै रहेको ।
		११	महिला,दलित,बाल सञ्जाल रहेको । सामाजिक एकता ठिकै रहेको ।
		१२	महिला,दलित,बाल सञ्जाल रहेको । सामाजिक एकता ठिकै रहेको ।
		१३	महिला,दलित,बाल सञ्जाल रहेको । सामाजिक एकता ठिकै रहेको ।
प्राकृतिक श्रोत	जल, जमिन, खनीज, र जंगलको अवस्था	१	पानीको स्रोत ठिकै रहेको,जमिन, जंगल र जडिबुटी रहेको ।
		२	पानीको स्रोत ठिकै रहेको,जमिन, जंगल र जडिबुटी रहेको ।
		३	पानीको स्रोत ठिकै रहेको,जमिन, जंगल र जडिबुटी रहेको ।
		४	पानीको स्रोत ठिकै रहेको,जमिन, जंगल र जडिबुटी रहेको ।
		५	पानीको स्रोत ठिकै रहेको,जमिन, जंगल र जडिबुटी रहेको ।

नगरपालिकाका वडाहरुमा गरिएको जोखिम नक्साङ्कन बाट यस नगरपालिका बहुप्रकोप जोखिममा रहेको देखिन्छ । नगरपालिकामा पहिचान गरिएका प्रकोपबाट सिर्जित विपदका घटनाले विगतमा जनधनको क्षति भएको र भविष्यमा पनि हुन सक्ने देखिन्छ । त्यसैगरी संकटासन्न स्थानहरुमा मानिसहरुको बस्ती र अन्य भौतिक संरचनाको कारण विपद्को जोखिम बढाएको छ ।

४.१ भूकम्पको जोखिम विश्लेषण :

नेपाल भूकम्पीय जोखिमका दृष्टिले अत्यधिक जोखिमभएको मुलुक भित्र पर्दछ । यो नगरपालिका पनि

भूकम्पको उच्च जोखिममा रहेको छ । वडाहरुमा गरिएको छलफलका आधारमा २०७२ र २०८० साल कार्तिकमा आएको भूकम्पले यहा ठुलो नोक्सानी नपुऱ्याएपनि १२८ वटा घर र ४ वटा विद्यालय, बन कार्यलय र उद्योग बाणिज्य संघका भवन सामान्य चर्केका थिए । त्यसैगरी ४ वटा खानेपानीका मुहान र १ वटा सिंचाइ कुलोमा क्षति भएका र १ वटा खच्चर मरेको थियो ।

त्यसै गरी भविष्यको जोखिम अनुमान गर्दा २७५७ घर र ४० वटा विद्यालय जोखिममा छन् । त्यसैगरी १५ वटा स्वास्थ्य संस्था र २ वटा बर्थिङ सेन्टर, ५५ वटा खानेपानी आयोजना, ७ वटा विभिन्न व्यावसाय, २४ वटा सिंचाइकुलो, ७ वटा मन्दिर र ३ वटा सडक पनि जोखिममा छन् । नक्शापास गर्ने र भूकम्पप्रतिरोधी घरहरु बनाउने कार्य एकदमै न्युन रहेको छ । अनिवार्य नक्शापास तथा भूकम्प प्रतिरोधी घर निर्माण गर्न सक्ने दक्ष जनशक्तिहरु तयार गरी यस नगरपालिकाले भूकम्पप्रतिरोधी घर निर्माण कार्यमा कडाइ गर्न जरुरी छ ।

४.२ पहिरोको जोखिम विश्लेषण :

छायाँनाथ रारा नगरपालिका कमजोर भु-बनौटका कारण पहिरोको उच्च जोखिममा रहेको छ । वडाहरुमा

गरिएको जोखिम नक्साङ्कनका आधारमा यो नगरपालिकाकाका सबै वडामा पहिरोको जोखिम रहेको छ । विगतमा पहिरोले नगरपालिकाका ९८ वटा बस्तिका ५८८ वटा घर र सडक क्षेत्र र मा नोक्सान पुऱ्याएको थियो, जसमा ९ जनाको मृत्यु भएको थियो । पहिरोले १ वटा बालविकास, १५ वटा विद्यालय र

१ वटा विद्यालयको शौचालयमा क्षति गरेको थियो । ४ वटा स्वास्थ्य संस्था, ५ वटा खानेपानीको मुहान, २३ वटा खानेपानी आयोजनाको पाइपलाइन, च्याम्बर, ट्याङ्कीमा पनि क्षति भएको थियो । यसका अतिरिक्त ६ वटा भोलुङ्गोपुल, १ वटा ट्रेस पुल, ३४ वटा काठेपुल, १० वटा सडक, २ वटा गोरेटो बाटो, ४ वटा सिंचाइ

२१५/२११
 (पूर्व बहादुर रातो)
 नि प्रमुख प्रशासकीय अधिकारी
 पूर्व बहादुर रातो
 कृष्णपुर प्रशासकीय अधिकारी

कुलो, ५४ वटा घट्ट, ९ वटा मन्दिर र ४ वटा धर्मशाला, २ वटा महिला सहकारी, १ वटा वडाकार्यालय र पशुचौपायामा क्षति भएको थियो । विपदको ऐतिहासिक समय रेखाको विश्लेषण गर्दा पहिरोले हालसम्म १७२५ हल खेतियोग्य जमिनमा पुऱ्याएको छ । यहाँ पहिरोले नोक्सानी पुऱ्याउदा त्यसैगरी करोडौंको क्षति भएको छ । वडामा गरिएको सुचना संकलनको आधारमा ९ वटा वडाका ५९ वटा बस्ति र ५ वटा वडाका सबै बस्तिका २४९० घरधुरी जोखिममा रहेका छन् । यस नगरपालिकामा पहिरोबाट १६७७ हल खेतीयोग्यजमिन क्षतिहुन सक्ने देखिन्छ । नगरपालिका क्षेत्रका ३१ वटा विद्यालय र १३ वटा स्वास्थ्य संस्था, ५८ वटा खानेपानी आयोजना २३ वटा सिंचाइ कुलो, ३ वटा सडक जोखिममा रहेका छन् ।

४.३ वाढीको जोखिम विश्लेषण :

यो नगरपालिकामा तेस्रो जोखिम वाढी हो । नगरपालिकाका ८ र ९ नं. वडाहरु बाहेक १२ वटा वडाहरु

वाढीको जोखिममा रहेका छन् । यस नगरपालिका भएर बग्ने कर्णाली नदी तथा अन्य ठुला तथा साना, खोलानाला र खहरेहरुमा आउने वाढी वाट विगतमा पटक पटक गरी ६९ वस्तीका ४५ घर बगाएको र २७ वटा घर चर्केका थिए भने १ जनाको मृत्यु भएको थियो । वाढीले ७४५ हल खेतियोग्य जमिन कटान गरेको थियो । साथै ४ वटा खानेपानी, १ वटा स्वास्थ्य संस्था, ३ वटा सिंचाइ कुलो, काठेपुल, ४१ वटा घट्ट, मन्दिर र चौपायामा

क्षति गरेको थियो । वडाहरुमा गरिएको छलफलका आधारमा वाढीको जोखिमले ६० वटा बस्तिका २०६८ घरधुरी प्रभावित हुने देखिन्छ भने वाढीले यस क्षेत्रमा १३९८ हल जमिन कटान र ४७ वटा खानेपानी आयोजनामा क्षति पुऱ्याउने अनुमान गरिएको छ । त्यसैगरी २३ वटा सिंचाइकुलोमा क्षति पुग्ने देखिन्छ । अव्यवस्थित वसोवास, खोला किनार वस्ती तथा बजार, जथाभावि उत्खनन, खोला नियन्त्रण नहुदा वाढीको जोखिम बढेको छ ।

४.४ आगलागीको जोखिमविश्लेषण :

नगरपालिकामा आगलागीको जोखिमपनि रहेको छ । सबै वडा हरुमा गरीएको छलफलको आधारमा विगतमा आगलागीहुदा २६ बस्तिका १२४ घर जलेका थिए । त्यसैगरी ७ वटा गाइजलेका थिए । यहाका

जंगलमा प्रत्येक वर्ष आगोलाग्दा क्षति हुने गरेको छ । जसकाकारण लाखौंको नोक्सानी भएको थियो । आगलागी बाट यस नगरपालिकाका जंगलहरुमा क्षति हुने अनुमान गरिएको छ । त्यसैगरी सामान, अन्न, चौपाया

नोक्सानहुने अनुमान गरिएको छ । वनजंगल नजीक हुनु, काठका सामाग्रीहरु प्रयोग गरेर घरहरु निर्माण गर्नु र जंगल नजिक घना वस्तीहरु हुने ठाउँमा आगलागीको बढी जोखिम रहेको छ ।

४.५ हावाहुरी को जोखिमविश्लेषण :

छायाँनाथ राठी नगरपालिकामा हावाहुरीले पनि क्षति पुऱ्याउदै आएको छ । विगतका ३० वर्षहरुमा

हावाहुरीले २२ घरको छाऱना, १४ वटा विद्यालय को छाऱनामा क्षति गरेको थियो । हावाहुरीले यहा तत्कालिन जि.वि.स., १ वटा स्वास्थ्य संस्था, १ वटा वडा कार्यालय र १ वटा मिलको छाऱना फालेको थियो भने १ जनाको मृत्यु र १ जना विद्यार्थी घाइते भएका थिए । त्यसैगरी मकै, फलफुल लगायतका बालीमा

हावाहुरीले क्षति गरेको थियो जसवाट करौडौको क्षति भएको थियो । वडामा गरिएको सुचना संकलनका आधारमा हावाहुरीवाट यस नगरपालिकाकाका सबै वडा प्रभावित छन । हावाहुरि का कारण नगरपालिकाकाका १०२५ घर परिवार का प्रभावित हुन सक्ने देखिन्छ । त्यसैगरी हावाहुरीवाट यस नगरपालिकाकाका ११ वटा विद्यालय जोखिममा रहेका छन । हावाहुरीका कारण बालबालिकालाई चोटपटक लाग्ने जोखिम छ । त्यसैगरी हावाहुरीवाट ४वटा स्वास्थ्य संस्था, प्लास्टिक टनेल, मकै, गहुँ र फलफुल खेति जोखिममा छन । यसका अतिरिक्त हावाहुरीले विद्युत प्रसारण लाइनमा पनि क्षति हुन सक्ने देखिन्छ ।

४.६ वन्यजन्तुको जोखिम विश्लेषण :

यस नगरपालिकामा वन्यजन्तुवाट हुने क्षती पनि अर्को प्रकोप हो । वन्यजन्तुको प्रकोपवाट यस नगर पालिकाकाका सबै वडा प्रभावित छन । विगत २०५० साल पछि, यस नगरपालिकामा बर्देल, वाँदर, दुम्सी, रतुवा, स्याल जस्ता जंगली जनावरहरुले खेतवारीका तथा अन्न, तरकारी, फलफूल

वालिमा क्षति पुऱ्याउने गरेका छन् । जसवाट करौडौको मकै, गहु, आलु, तरकारी, फलफुल खेतिमा नोक्सान भएको छ । समुदायसंग गरीएको छलफलका आधारमा वडाका १९७१ घरधुरी प्रभावित छन् । नगरपालिकाकाका वडा वाट लिइएको सुचनाका आधारमा वन्यजन्तुले वर्षेनी करोडौ बरावरको अन्न, तरकारी तथा फलफुल वालिमा नोक्सान पुऱ्याउदछन ।

४.७ असिना को जोखिम विश्लेषण :

यस नगरपालिकामा असिनाको प्रकोप पनि रहेको छ । असिनाले विगतमा २ वटा वडामा बढी क्षति गरेको थियो । असिनाले विगतमा अन्न, फलफुल, तरकारीमा नोक्सान पुऱ्याउदा करोडौको नोक्सानी भएको थियो । जसवाट ४५० परिवार प्रभावित भएका थिए । नगरपालिकाका वडाहरुमा गरिएको सुचना संकलनका आधारमा सबै वडाहरुमा धान, गहु, तरकारी तथा फलफुल जस्ता वालिहरुमा असिनाले नोक्सान पुऱ्याउने देखिन्छ । जसवाट भण्डै १९४० परिवार प्रभावितहुने अनुमान गरिएको छ ।

४.८ खडेरी को जोखिमविश्लेषण :

जलवायु परिवर्तन, पऱ्याप्त सिंचाइको अभावका कारण यो नगरपालिका खडेरीको पनि जोखिममा रहेको

छ । वर्षेनी खडेरीका कारण हिँउदे वालीहरुलाई ठूलो नोक्सान पुऱ्याउने गर्दछ । प्रयाप्त सिंचाइको अभावका कारण खडेरीको जोखिम बढेको छ । विगत ३० वर्षमा खडेरीको प्रकोपले यस नगरपालिकामा करोडौको अन्न, फलफुल तथा तरकारी मा नोक्सान पुऱ्याएको थियो भने २५५७ परिवार प्रभावित भएका थिए । आगामी दिनमा खडेरीका कारण अन्न, तरकारी, दलहन र फलफुल

बालीमा क्षति पुऱ्याउने देखिन्छ । साथै खानेपानी मुहान र सिंचाइ कुलो सुक्ने देखिन्छ भने र सिंचाइ सुविधा विस्तार नभए समयमा वालिनाली लगाउन नसकिने देखिन्छ । जसले गर्दा खाद्य संकट पर्ने देखिन्छ

४.९ चट्याङ को जोखिमविश्लेषण :

चट्याङ यस नगर पालिकाको अर्को प्रकोप हो । विगतमा चट्याङ वाट नगरपालिकाका ४ वटा वडाका ३७ परिवार प्रभावित भएका थिए भने १ जनाको मृत्यु भएको थियो । विगतमा यहा चट्याङले पशुचौपाया र मन्दिरमा क्षति पुगेको थियो । चट्याङबाट यस नगरपालिकामा ५५ परिवार प्रभावित हुने अनुमान गरिएको छ । त्यसैगरी पशु चौपायामा नोक्सानी र ट्रान्सफर्मरमा क्षति हुने अनुमान पनि गरिएको छ ।

४.१० रोग किरा :

यो नगरपालिकामा फौजी,सलह,रातोकमीलो,फट्याङ्ग्रा जस्ता बालिनालीमा लाग्ने रोगकिराको पनि प्रकोप रहेको छ । बालिनालीमा लाग्ने रोग किराको प्रकोपबाट सबै वडा प्रभावित छन् । यस नगरपालिकाकामा बालिनालीमा लाग्ने रोगकिराले मकै,गहुँ,जौ,कोदो,फलफुल, आलु तरकारीमा नोक्सान पुऱ्याउदा करोडौको क्षति भएको थियो । जसबाट २४५० परिवार प्रभावित भएका थिए । आगामी दिनमा पनि रोग किराको प्रकोपले अन्नबाली तरकारी र फलफुलमा नोक्सान पुऱ्याउने अनुमान गरिएको छ ।

४.११ महामारीको जोखिम विश्लेषण :

महामारीको प्रकोपबाट पनि यो नगरपालिका जोखिममा रहेको छ । विगतमा भुआडापखाला वाट ३४ जना

र कोभिड महामारी वाट २७२ जनाको जनाको मृत्यु भएको थियो भने संयौको संख्यामा संक्रमित भएका थिए । त्यसै गरी कोभिड १९ वाट ७ जनाको मृत्यु भएको थियो । महामारी बाट यस नगरपालिकाका ३६५ परिवारका १८२५जनसंख्या प्रभावित हुने अनुमान छ । जसमध्ये बालबालिका

कुनैपनि महामारीबाट संक्रमितहुने जोखिममा रहेका छन ।

४.१२ हिमपातको जोखिमविश्लेषण :

हिमपात यस नगरपालिकाकाको अर्को जोखिम हो । यहा हिमपातबाट अन्न तथा पशुचौपायामा क्षति भएको छ ।

४.१३ नगरपालिकाको मुख्य प्रकोप र जोखिम वस्ति हरु : यस नगरपालिकाका १४ वटै वडाहरुमा गरिएको विपद जोखिम नक्साङ्कन र सुचना संकलनका आधारमा मुख्य प्रकोप र जोखिम वस्ति हरु पहिचान गरीएको थियो । प्रकोप र वडागत जोखिम वस्ती हरुलाई तलको तालिकामा राखिएको छ ।

तालिका १८: नगरपालिकाकाको मुख्य प्रकोप र जोखिम वस्ति हरु

वडा नं	भुकम्प	पहिरो	बाढी	आगलागी	हावाहुरी	बन्यजन्तु	असिना	खडेरी	चट्याड	रोगकिरा	महामारी	हिमपात
१	पुरै वडा	गमगढी,घाट,जुगला, घुन्याड,घट्ट,अलाका साघु,रुली,तलिखोला, माथिखोला, हुल्लुम खोला,भारेकोट, ओद्वेकाध,भाडागिल, त्रिशुला,पारिवन,लाइ म, हुम्कने, कैलेवाडा, वारि ठिनी,गैराचैर, जुकेन, कालापाल्त	हाडहुङ्गा,विराचौर, माथिखोला,अल्का साघु,भुगला,गुइयादु ला,खल्लागाड,घट्टेखो ला,कालाजुर,छतेलब ाडा,ठिनी,घाट, कालापातल,जुकेन,प ारिवन,गयलदेउ, निगालीखाडल,लामा मेला,छेलाकाडा, धारा	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी
२	पुरै वडा	बजार, तुमा चैना	बजार, तुमा चैना	बजार	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	
३	पुरै वडा	निगाले, इमा, तलितुमा, माथितुमा,	इमा, निगाले, तलितुम, सायखोला	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	

२१५४३
(पूर्व बहादुर सिद्ध)
नि प्रमुख प्रशासकीय अधिकारी
एनो बहादुर यादी
विशेष प्रशासकीय अधिकारी

		सायखोला, हिन्नीकाँध, देउवाडा, फुली										
४	पुरै वडा	दाबाटो, खतरीकोट, दुमाललेख, कालापाल्त, भामवाडा	कालापलत, दोबाटो, दुमाललेक, बोटु, कालाजुर, माथिल्लो कालापाल्त, खतरीकोट, भामवाडा	भामवाडा	वडाभरी							
५	पुरै वडा	लेन खोला,भापागाडा खोला , भुमेखोला, सुपखोला,	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	
६	पुरै वडा	लिउडी,बालै,मुन्दु, कोटिला,ज्वार्ना,माथी बालै,रन्जन बालै, भियालबाडा र छतेलबाडा	लिउडी,खोला गमगाड खोला मुन्दु खोला	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	
७	पुरै वडा	गैरा, पिना, टोप्ला	पिना, तलिघुइरा, माथिघुइरा, टोप्ला,	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	
८	पुरै वडा	भियारी ,सिगाडी, विस्टबाडा , चुगा,	भियारी ,सिगाडी, विस्टबाडा , चुगा,	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	

२१५ वारी
(पूर्व बहादुर साहू)
नि प्रमुख प्रशासकीय अधिकारी
एनो बहादुर साहू
विशेष प्रशासकीय अधिकारी

		ढोट्टु	ढोट्टु									
९	पुरै वडा	मुर्मा माभुघट्टु र जेउडे		वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	
१०	पुरै वडा	भाकोट,घट्टलेख,गाड । पानी ,जिउला,चराप, ल्वारपन्न,तल्लेख	तल्लेख,गाडापानी ,भाकोट,जिउला, चराप	वडाभरी ।	वडाभरी							
११	पुरै वडा	रोवा,रेन्च्याकाटी, माथिल्लो सालीम र तल्लो सालीम	रोवा,रेन्च्याकाटी,मा थिल्लो सालीम र तल्लो सालीम	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	
१२	पुरैवडा	टोपीजडा,मेलबाडा भदडाडी,कम्फ,शोभ ।, बालचौर खोला गाडा	टोपीजडा,मेलबाडा भदडाडी,कम्फ, शोभा, बालचौर खोला गाडा	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	
१३	पुरैवडा	रुगा लुमा ,थार्प ,तिर्प लह र लापु	रुगा	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	
१४	पुरै वडा	सुम्ली,बाम,नाफ,फै पाटा र दखे	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	वडाभरी	

परिच्छेद ५ : दीर्घकालिन सोच, लक्ष्य, उद्देश्य, तथा रणनीति र योजना

५.१ दीर्घकालिन सोच :

नगरपालिकामा विपद् जोखिम तथा जलवायुजन्य जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन कार्यलाई संस्थागत गरी विपद् उत्थानशील समुदायको निर्माण गर्नु यस योजनाको दीर्घकालिन सोच हुनेछ ।

५.२ परिकल्पना :

विपद् तथा जलवायु उत्थानशील छायाँनाथ रारा नगरपालिका ।

५.३ ध्येय :

नगरपालिकामा विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा जलवायुजन्य अनुकूलन र जोखिम व्यवस्थापनका कार्य गर्न सक्ने गरी नगरपालिकाको क्षमता अभिवृद्धि गरी स्थानीय सरकार, संघ, प्रदेश तथा विकास साभेदार को सहभागीतामा विपद् तथा जलवायु परिवर्तनको सवाललाई संस्थागत गर्दै विकासका नियमित योजनाहरूमा मूलप्रवाहीकरण गरी विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समुदायको निर्माण गर्ने यस योजनाको मूल ध्येय रहेको छ ।

५.४ लक्ष्य :

स्थानीय स्तरमा विपद् तथा जलवायुजन्य जोखिमबाट उत्पन्न हुने मृत्युदर, प्रभावितहरूको संख्या, भौतिक सम्पति तथा जीविकोपार्जनमा पर्नसक्ने क्षतिलाई कमगर्दै स्थानीय विकास प्रक्रियामा विपद् जोखिमन्यूनीकरण तथा जलवायु अनुकूलनका कार्यक्रमहरूलाई मूलप्रवाहीकरण गरि उत्थानशील समुदायको निर्माण गर्नु यस योजनाको लक्ष्य हुनेछ ।

५.५ उद्देश्य :

यस योजनाले निर्दिष्ट गरेका उद्देश्यहरू यस प्रकार रहेका छन् ।

क) नगरपालिकामा रहेका प्रमुख प्रकोपहरू, संकटासन्न वडाहरू, जोखिमको अवस्था तथा क्षमताहरू पहिचान र विश्लेषण गरी विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा जलवायु परिवर्तन अनुकूलन को सवालहरूलाई विकास निर्माणका कार्यमा मूलप्रवाहीकरण गर्ने ।

ख) नगरपालिकामा संचालनहुने विपद् तथा जलवायु परिवर्तन अनुकूलन कार्यक्रमहरूमा एक रुपता ल्याउनु ।

ग) नगरपालिकाको कानून, नीति, योजना तथा विकासनिर्माणका कार्यक्रमहरूमा सबै क्षेत्र र वर्ग (महिला, बालबालिका, ज्येष्ठ नागरीक, एकल महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, दलित, आदिवासी, जनजाति, प्रकोप प्रभावित, जलवायुजन्य प्रभावित वा सङ्कटासन्न समुदाय तथा व्यक्तिहरू तथा वर्ग को समानुपातिक र समतामूलक सहभागिता सुनिश्चित गरी विपद् जोखिम व्यवस्थापन तथा जलवायु परिवर्तन अनुकूलनलाई संस्थागत गर्ने

घ) उत्थानशील तथा सुरक्षित समुदायको निर्माण गर्नका लागि नगरपालिकाको आवधिक र वार्षिक योजना र कार्यान्वयनमा यस योजनाले समेटेका क्रियाकलापहरूलाई समेत मूलप्रवाहीकरण गर्नु

ड) उपलब्ध स्थानिय श्रोतसाधन को अधिकतम उपयोग गर्दै आवश्यक पर्ने थप श्रोत- साधन को खोजी गरी संघ, प्रदेशसरकार र सरोकारवाला निकाय तथा विकास साभेदार हरु संग समन्वय गरी विपद् प्रभावित समुदायलाई सहयोग उपलब्ध गराउनु ।

च) नगरपालिकामा विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन र जलवायु परिवर्तन अनुकूलन सम्बन्धी ज्ञान, सिप र क्षमताको अभिवृद्धि गर्ने ।

छ) विपद् जोखिम न्यूनीकरण र व्यवस्थापन तथा जलवायु परिवर्तन अनुकूलनका कार्यहरुबाट जोखिममा रहेका समुदायको जिविकोपार्जनमा सहयोग गर्ने ।

५.६ रणनीति :

नगरपालिकामा गठन गरिएको स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति मार्फत समितिका पदाधिकारी एवं सदस्य तथा समुदायका व्यक्तिहरुलाई विपद् तथा जलवायु सम्बन्धी गतिविधिहरुमा उनिहरुको क्षमता विकास गरी योजना कार्यान्वयन गर्न देहाय बमोजिमका रणनीतिहरु अवलम्बन गरीएको छ ।

१) स्थानीय तहमा विपद् जोखिम तथा जलवायु अनुकूलन का कार्यक्रमहरुलाई स्थानीय वार्षिक तथा आवधिक विकासका योजनाहरुमा मूलप्रवाहिकरण गर्दै लैजाने ।

२) स्थानीय विपद् जोखिम लेखाजोखा तथा नक्साङ्कन वाट पहिचान भएका अति जोखिम बस्तीहरुलाई सुरक्षित स्थानमा स्थान्तरणको लागि प्रोत्साहन गर्ने ।

३) बाढी बाट हुने मानवीय तथा भौतिक क्षतिलाई रोक्नकालागि बाढीको पुर्व सूचना प्रणालीको स्थापनाकालागि समन्वयतथा सहकार्य गरि पहल गर्ने ।

४) महामारी को सामना गर्न आवश्यक पुर्वतयारी र प्रतिकार्यका कार्यहरु योजनावद्ध ढंगले सञ्चालन गर्ने ।

५) योजना निर्माणका सबै प्रक्रियामा समुदायका अति जोखिममा रहेका समूह तथा वर्गको समानुपातिक सहभागितालाई सुनिश्चित गरि योजनाको कार्यान्वयन गर्ने ।

६) समुदायमा आधारित विपद् जोखिमन्यूनीकरणका कार्यक्रमहरु कार्यान्वयन गर्दा स्थानीय ज्ञान, सीप, श्रोत र साधनको अधिकतम उपयोग गर्ने ।

७) नगरपालिकामा विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा जलवायु अनुकूलनका कार्यक्रमहरुलाई प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्नकालागि नगरपालिकाका, प्रदेश, संघ, मानवीय तथा विकास साँभेदार संस्था समेतको स्रोतको परिचालन गर्ने ।

८) योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्यांकन आदि सबै प्रक्रियामा समुदायका अति जोखिममा रहेका समूह तथा वर्गको समानुपातिक सहभागितालाई सुनिश्चित गर्ने ।

५.७ कार्यान्वयन कार्यनीति :

यस योजना कार्यान्वयनकालागी देहायबमोजिम कार्यनीति अपनाइने छ ।

१)स्थानीय विपद् जोखिम लेखाजोखा तथा नक्साङ्कन गर्दा अति जोखिम तथा संवेदनशिल स्थानमा रहेका बस्तीहरुलाई सुरक्षित स्थानमा स्थान्तरणको लागि प्रोत्साहन गर्ने ।

२) विपद्का कारणले हुने मानवीय क्षतिलाई रोक्नको लागि पूर्वसूचना प्रणालीको स्थापना गर्ने ।

३)समुदायमा आधारित विपद् जोखिम न्यूनीकरणका कार्यक्रमहरु कार्यान्वयन गर्दा स्थानीय ज्ञान, सीप, श्रोत र साधनका साथै नविनतम प्रविधिहरुको उपयोग गर्ने ।

४)विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा जलवायु परिवर्तन अनुकूलनका क्रियाकलापहरुलाई प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि स्थानीय, प्रदेश, संघ, मानवीय तथा विकास साँभेदार संघसंस्था समेतसँग आवश्यक समन्वय गरि को स्रोतको परिचालन गर्ने ।

५) योजनाले पहिचान गरेका क्षेत्रमा थप अध्ययन, अनुसन्धान तथा जानकारी संकलन गर्दै अद्यावधिक ज्ञान तथा विश्लेषणको आधारमा क्रियाकलापहरुको प्राथमिकीकरण र कार्यान्वयन गर्ने गराउने ।

५.८ स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील कार्यक्रमहरु (क्रियाकलापहरु) :

नगरपालिकामा पहिचान भएका प्रकोपहरुको कारणले सृजना गर्ने विपद्का प्रभावित क्षेत्र मा पार्न सक्ने प्रभावहरुलाई मध्यनजर गरी जलवायु अनुकुलन तथा विपद् जोखिम न्युनिकरण का लागि नीतिगत, जनचेतना तथा समुदायको क्षमताअभिवृद्धि सम्बन्धि क्रियाकलापहरु र रोकथाम, अल्पीकरण र अनुकूलनकार्यहरु सम्बन्धि क्रियाकलापहरु तय गरिएको छ । यसरी क्रियाकलाप तय गर्दा मूलभूत रूपमा मानव संसाधन तथा संस्थागत विकास योजना, भौतिकपूर्वाधार विकास, प्राकृतिक स्रोत संरक्षण, जीविकोपार्जनमा सुधार, नीतिगत क्षेत्रमा गर्नु पर्ने कार्यहरु तथा विकास कार्यमा विपद् जोखिम न्यूनीकरणका विधिको मूलप्रवाहीकरण गर्ने जस्ता प्रमुख क्रियाकलापलाई आधार मानिएको छ ।

५.८.१ नीतिगत, जनचेतना तथा समुदायको क्षमता अभिवृद्धि सम्बन्धि क्रियाकलापहरु :

विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापनका कार्यलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्न र विपद् उत्थानशिल समुदाय निर्माण गर्नका लागी स्थानीय स्तरमा तर्जुमा गर्नु पर्ने नीतिगत प्रावधानहरु यसमा समेटिएका छन । विपद्को घटना मानव समुदायका लागि सम्बेदनशील भएकोले यस्तो अवस्था आउन नदिन समुदायमा अज्ञानता हटाउन गरीने प्रचारप्रसार तथा क्षमता अभिवृद्धि क्रियाकलापहरु निर्धारण गरिएको छ ।

समग्र क्रियाकलाप	प्रमुख समस्या तथा जोखिम	जोखिम न्यूनिकरणका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	बजेट (रु.हजारमा)	श्रोतको व्यवस्था		समयअवधी
					आन्तरिक	बाह्य	
	विपद् तथा जलवायु परिवर्तन बारे समुदायमा सचेतनाको कमी ।	<ul style="list-style-type: none"> विपद् र जलवायु परिवर्तन सम्बन्धि जनचेतना । 	वडा कार्यालय	३००	नगरपालिका	संघसंस्था	प्रत्येक वर्ष
		<ul style="list-style-type: none"> प्रकोप प्रभावित क्षेत्र वर्गीकरण र सोहि अनुसार नीति तथा कार्यक्रम । 	वडा कार्यालय	५०	नगरपालिका		२०८२ भित्र
		<ul style="list-style-type: none"> विपद्का बेला खोज,उद्धार गर्ने व्यक्तिहरुलाई तालिम । 	वडा विपद् तथा जलवायु उत्थानसिल समिति	१००	नगरपालिका	संघसंस्था	२०८२ भित्र
		<ul style="list-style-type: none"> वडा हरुमा कृतिम घटना अभ्यास । 	वडा विपद् तथा जलवायु उत्थानसिल समिति	१००	नगरपालिका	संघसंस्था	प्रत्येक वर्ष
		<ul style="list-style-type: none"> वडाहरुमा विपद् प्रतिकार्यका लागी सामाग्री व्यवस्था । 	वडा विपद् तथा जलवायु उत्थानसिल समिति	२६०	नगरपालिका	संघसंस्था	२०८२ भित्र
१.भूकम्प	नगरपालिकाको घर तथा भौतिक संरचना भूकम्प प्रतिरोधी नहुदा धनजनको क्षति हुन सक्ने	<ul style="list-style-type: none"> नगरपालिकाको नक्सापासको नितिको कार्यान्वयन तथा सचेतना । 	नगरपालिका	५०	नगरपालिका	विकास साभेदार	प्रत्येक वर्ष
		<ul style="list-style-type: none"> भूकम्प वाट हुने क्षति र वच्ने उपाय वारे समुदाय स्तरमा सचेतना अभिवृद्धि । 	वडा कार्यालय नगरपालिका	१००	नगरपालिका	रेडक्रस, संघसंस्था	प्रत्येक वर्ष
		<ul style="list-style-type: none"> घरहरुको अभिलेखिकरण र कमजोर तथा 	नगरपालिका	५०	नगरपालिका	संघ र प्रदेश	२०८२ सम्म

	जोखिम ।	जोखिमयुक्त भवनहरुको तथ्यांक संकलन ।				सरकार	
		• प्रत्येक वर्ष २० जना भूकम्प प्रतिरोधी भवन निर्माण र भवन प्रवलीकरण सम्बन्धि प्राविधिक तथा मिस्त्री हरुलाई तालिम ।	नगरपालिका	५०	नगरपालिका	विकास साभेदार	प्रत्येक वर्ष
		• खुल्ला स्थान संरक्षण र प्रचार प्रसार ।	नगर विपद तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	५०	नगरपालिका	संघ संस्थाहरु	२०८२ भित्र
		• सुचना प्रणाली व्यवस्थापन ।	नगर विपद शाखा	५०	नगरपालिका	संघ संस्थाहरु	२०८२ देखि
		• विपद तथा जलवायु उत्थानशिल समिति,स्वयंसेवक तथा विषयगत कलस्टर लाइ तालिम तथा कृतिम अभ्यास ।	नगरपालिका	२००	नगरपालिका	रेडक्रस,सुरक्षा निकाय	प्रत्येक वर्ष
२. पहिरो	पहिरोका कारण जन,धन र प्राकृतिक क्षति हुन सक्ने ।	• पहिरो वाट उच्च जोखिम स्थानका वस्तीहरु स्थानान्तरण सम्बन्धि निति निर्माण र कार्यान्वयन ।	नगरपालिका	०	नगरपालिका		२०८२ देखि
		• सडक तथा भौतिक संरचना निर्माणमा मेसिन प्रयोग मापदण्ड निर्माण तथा कार्यान्वयन ।	नगरपालिका	०	नगरपालिका		२०८२ देखि
		• सडक तथा भौतिक संरचना निर्माण गर्दा अनिवार्य वायोइन्जिनियरीड प्रविधिलाइ लागत इस्टिमेटमा समावेस ।	नगरपालिका	०	नगरपालिका		आ.व.८२ /८३ देखि
		• घिरालो जमिनमा खेती गर्ने,कृषीवन प्रणाली विकास र विस्तार गर्न निति निर्माण ।	नगरपालिका	०	नगरपालिका		आ.व.२०८२ /८३ देखि
		• पहिरोको जोखिम न्युनिकरण का लागी समुदायमा जनचेतनामुलक कार्यक्रम ।	नगरपालिका, वडा कार्यालयहरु	२००	नगरपालिका	संघ संस्थाहरु	प्रत्येक वर्ष

सुदामा
(पूर्व महादुर) अधिकृत
नि प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
एने महादुर लो
विश्व प्रसारणीय अधिकृत

३. बाढी	बाढीका कारण जन,धन र प्राकृतिक क्षति हुन सक्ने ।	<ul style="list-style-type: none"> नदि खोला किनारका जोखिमयुक्त वस्तीलाई स्थानान्तरण गर्ने नीति निर्माण र कार्यान्वयन । 	नगरपालिका, वडा कार्यालयहरु	०	नगरपालिका	संघ संस्थाहरु	प्रत्येक वर्ष
		<ul style="list-style-type: none"> नदी खोलाजन्य पदार्थको जथाभावि उत्खननमा रोक लगाउन निति तथा मापदण्ड निर्माण र कार्यान्वयन । 	नगरपालिका, वडा कार्यालयहरु	०	नगरपालिका		२०८२ भित्र
		<ul style="list-style-type: none"> बाढी सुचना प्रणाली व्यवस्थापन । 	नगरपालिका, वडा कार्यालयहरु	२००	नगरपालिका	संघ संस्थाहरु	२०८२ भित्र
		<ul style="list-style-type: none"> बाढी जोखिमपूर्ण स्थानहरुमा बाढीको व्यवस्थापन सम्बन्धी जनचेतनामूलक कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने । 	नगर विपद तथा जलवायु उत्थानसिल समिति	१००	नगरपालिका	संघ संस्थाहरु	२०८२ देखि प्रत्येक वर्ष मनसुन पूर्व
		•					
४. हावाहुरी	हावाहुरी वाट घर विद्यालय तथा अन्य भौतिक संरचनाको क्षति हुने ।	<ul style="list-style-type: none"> हावाहुरीको समयमा सुरक्षित रहने वारे समुदाय तथा बालबालिका लाइ सचेतना अभिवृद्धि गर्ने । 	नगरपालिका,, वडा कार्यालयहरु	२००	नगरपालिका	संघसंस्था	निरन्तर
		<ul style="list-style-type: none"> घर तथा सार्वजनिक स्थलका पुराना र बुढा र जोखिम युक्त रुख हटाउने । 	नगरपालिका,, वडा कार्यालयहरु	१००	नगरपालिका	वन कार्यालय	निरन्तर
५. आगलागी	आगलागी का कारण मानविय,धन तथा वनजंगलको क्षति ।	<ul style="list-style-type: none"> वडामा सुरक्षा निकाय, दमकलका सम्पर्क नम्बरहरु राख्ने । 	वडा कार्यालय	०	वडा कार्यालय		२०८२ देखि
		<ul style="list-style-type: none"> घना तथा आगलागीको वढी जोखिम वस्तीहरुमा आगलागी सम्बन्धि जनचेतनामूलक कार्यक्रमहरु संचालन गर्ने । 	नगर विपद तथा जलवायु उत्थानसिल समिति	१००	नगरपालिका	संघसंस्था	प्रत्येक वर्ष
		<ul style="list-style-type: none"> भएका पानी पोखरी तथा पानीका स्रोतहरुको संरक्षण वारे सचेतना । 	कृषि शाखा, अगुवा कृषक	२००	नगरपालिका	कृषि विकास कार्यालय,	प्रत्येक वर्ष

		<ul style="list-style-type: none"> आगलागीबाट हुने जनधनको क्षति तथा असर र अपनाउनुपर्ने सजगता बारेमा सञ्चारमाध्यमबाट प्रचार गर्ने । वनजंगलमा आगलागी हुन नदिन सचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने । 	नगर सुचना शाखा	५०	नगरपालिका	सञ्चार माध्यम	प्रत्येक वर्ष माघ देखि जेठ
		वनजंगलमा आगलागी हुन नदिन सचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।	वनसमुह	२००	वनसमुह	डिभिजन वन कार्यालय	प्रत्येक वर्ष फागुन देखि जेठ सम्म
६. वन्यजन्तु	वन्यजन्तु ले अन्न बालीमा नोक्सान र मानिसलाई पनि आक्रमण गर्न सक्ने ।	वन्यजन्तु नियन्त्रण का लागी परमपरागत अभ्यास लाई निरन्तरता सम्बन्धि क्षमता विकास ।	समुदाय	०	वडा कार्यालय	नगरपालिका	वन्यजन्तु को प्रकोप बढ्दा
		वन्यजन्तु वाट सुरक्षित हुने उपाय वारे सचेतना कार्यक्रम ।	वडा कार्यालय	१००	नगरपालिका	वन डिभिजन कार्यालय	प्रत्येक वर्ष
		वन जंगल संरक्षण र घेरावार वारे चेतना ।	सामुदायीक वन	१००	नगरपालिका	वन डिभिजन कार्यालय	प्रत्येक वर्ष
७. रोगकिरा	वालीनालिमा लाग्ने रोगकिरा ले अन्नवालि मा नोक्सान ।	जैविक विषदी को प्रयोग वारे अगुवा कृषक को क्षमता अभिवृद्धि ।	कृषि शाखा	१००	नगरपालिका	कृषि विकास कार्यालय	प्रत्येक वर्ष
		जैविक विषदी निर्माण वारे अगुवा कृषक लाई तालिम ।	कृषि शाखा	२००	नगरपालिका	कृषि विकास कार्यालय	प्रत्येक वर्ष
		वालीनालिमा लाग्ने किरा र रोग वाट वचाउन वालीनाली को र जमिनको व्यवस्थापन र काटछाट वारे कृषकको क्षमता अभिवृद्धि ।	कृषि शाखा	२००	नगरपालिका	कृषि विकास कार्यालय	प्रत्येक वर्ष

८. चट्याङ्ग	चट्याङ्गबाट मानवीय तथा पशुचौपायामा क्षति हुने जोखिम ।	<ul style="list-style-type: none"> सार्वजनिक संरचनामा विधुत जडान गर्दा अर्थिड. गर्नुपर्ने बाध्यात्मक नीतिगत व्यवस्था गर्ने । 	नगरपालिका	०	नगरपालिका		२०८२ देखि
		<ul style="list-style-type: none"> नगरपालिकामा भएका सम्पूर्ण घर तथा भवनमा अर्थिड गर्न जनचेतना जगाउने । 	नगरपालिका, प्राविधिक शाखा	१००	नगरपालिका		२०८२ देखि
		<ul style="list-style-type: none"> चट्याङ्ग बाट वच्ने उपायहरूको बारेमा समुदायमा जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने । 	नगरपालिका विपद तथा जलवायु उत्थानसिल समिति	१००	नगरपालिका	संघसंस्था	प्रत्येक वर्ष
		<ul style="list-style-type: none"> चट्याङ्ग बाट वच्ने उपायहरूको बारेमा विद्यालयहरूमा जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने । 	नगरपालिका विपद तथा जलवायु उत्थानसिल समिति, विद्यालय	१००	नगरपालिका	संघसंस्था	प्रत्येक वर्ष
९. असिना	असिना ले अन्नवाली, तरकारी, फलफुलको क्षति हुने ।	<ul style="list-style-type: none"> जलवायु परिवर्तन अनुकूलन सम्बन्धि समुदायको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने । 	कृषि शाखा	२००	नगरपालिका	कृषि विकास कार्यालय, संघसंस्था	प्रत्येक वर्ष
		<ul style="list-style-type: none"> रैथाने र स्थानीय प्रजातीका विउ विजनहरूको संरक्षण र प्रचार प्रसार गर्ने । 	कृषि शाखा	२००	नगरपालिका	कृषि विकास कार्यालय,	प्रत्येक वर्ष
		<ul style="list-style-type: none"> टनेल खेति विस्तार वारे अगुवा कृषकहरूलाई तालिम । 	कृषि शाखा	२००	नगरपालिका	संघसंस्था	प्रत्येक वर्ष
		<ul style="list-style-type: none"> वालि चक्रमा परिवर्तन वारे अगुवा कृषकको क्षमता अभिवृद्धि । 	कृषि शाखा, अगुवा कृषक	२००	नगरपालिका	कृषि विकास कार्यालय,	प्रत्येक वर्ष
१०. खडेरी	खडेरी बाट अन्न वालीमा नोक्सान भइ खाद्य संकट ।	<ul style="list-style-type: none"> अन्न भण्डारण र उपयोग वारे समुदायमा सचेतना अभिवृद्धि । 	कृषि शाखा	१००	नगरपालिका	संघसंस्था	प्रत्येक वर्ष वर्षको २ पटक
		<ul style="list-style-type: none"> खडेरी सहन सक्ने विउ विजन प्रयोग 	कृषि शाखा	१००	नगरपालिका	कृषि विकास	२०८२ देखि

		सम्बन्धि सचेतना कार्यक्रम ।				कार्यालय,	प्रत्येक वर्ष
		<ul style="list-style-type: none"> जलवायू परितर्वन अनुकूलन सम्बन्धि समुदायको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने । 	कृषि शाखा	१००	नगरपालिका	कृषि विकास कार्यालय, संघसंस्था	प्रत्येक वर्ष
		<ul style="list-style-type: none"> रैथाने र स्थानीय प्रजातीका विउविजनहरुको संरक्षण र प्रयोगमा प्रचार प्रसार गर्ने । 	कृषि शाखा	२००	नगरपालिका	कृषि विकास कार्यालय, संघसंस्था	प्रत्येक वर्ष
११. महामारी	महामारी फैलिएर मानिसको मृत्यु हुन सक्ने ।	<ul style="list-style-type: none"> स्वास्थ्य कर्मीहरुको क्षमता विकास । 	स्वास्थ्य शाखा	२००	नगरपालिका	स्वास्थ्य विभाग	प्रत्येक वर्ष
		<ul style="list-style-type: none"> पूर्ण सरसफाइ सम्बन्धि सचेतना कार्यक्रम । 	नगर तथा वडा स्तरिय खानेपानी तथा सरसफाइ स्वच्छता समिति	४००	नगरपालिका	खानेपानी तथा सरसफाइ डिभिजन कार्यालय संघसंस्था	निरन्तर
		<ul style="list-style-type: none"> महामारी वाट बच्न स्वास्थ्य सचेतना कार्यक्रम सञ्चालन । 	नगर स्वास्थ्य शाखा, स्वास्थ्य संस्था	२००	नगरपालिका	स्वास्थ्य कार्यालय संघसंस्था	निरन्तर
		<ul style="list-style-type: none"> महामारी नियन्त्रण र रोकथामका लागी दक्ष जनशक्ति व्यवस्थापन । 	नगर स्वास्थ्य शाखा, स्वास्थ्य संस्था	३००	नगरपालिका	स्वास्थ्य कार्यालय संघसंस्था	निरन्तर
१२. हिमपात	हिमपातका मानविय र पशुचौपायामा कारण ।	<ul style="list-style-type: none"> हिमपातबाट हुने क्षतिबारे सचेतना अभिवृद्धि गर्ने । 	नगरपालिका	१००	नगरपालिका	ट्राफिक कार्यालय	प्रत्येक वर्ष
जम्मा बजेट				६२१०			

५.८.२ जोखिमन्यूनीकरण : रोकथाम, अल्पीकरण र अनुकूलनका कार्यहरु :

नगरपालिका भित्र रहेका विपद्जन्य सडकटासन्नता तथा जोखिमकम गर्न रोकथाम, अल्पीकरण र अनुकूलनका कार्यहरु गर्न विद्यालय वा अन्य सार्वजनिक भवनको प्रवलीकरण, प्राकृतिक स्रोतको संरक्षण, नदीखोला तटबन्ध,पहिरो नियन्त्रण, मौक्तिक पुर्वाधार निर्माण ,विउविजनको व्यवस्था ,प्रविधि जडान लगायतका कृयाकलापहरु यहा बजेट सहित समावेश गरिएका छन ।

५.८.२.१ भुकम्पको जोखिम न्यूनिकरण सन्दर्भमा :

प्राथमिकता क्रम	प्रमुख समस्या तथा जोखिम	जोखिम न्यूनिकरणका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	बजेट रु हजारमा (०००)	श्रोतको व्यवस्था		समय अवधी
					आन्तरिक	बाह्य	
२	भुकम्प प्रतिरोधि घर र संरचना एकदम कम हुदा भुकम्प वाट हुने क्षति को जोखिम ।	भुकम्प पछिको सार्वजनिक संरचना पुर्ननिर्माण र प्रवलकरण ।	नगरपालिका	१००००	नगरपालिका	संघ,प्रदेश सरकार,शहरी विकास तथा भवन कार्यालय	२०८२ देखि
१	स्वास्थ्य संस्थाका भवन जिर्ण हुदा भुकम्प वाट हुने क्षति को जोखिम ।	उच्च जोखिममा रहेका स्वास्थ्य संस्थाहरुको पहिचान प्रवलिकरण ।	नगरपालिका	४०००	नगरपालिका	संघ,प्रदेश सरकार,शहरी विकास तथा भवन कार्यालय	२०८२ सम्म
१	विद्यालयका भवन जिर्ण हुदा भुकम्प वाट हुने क्षति को जोखिम ।	उच्च जोखिममा रहेका विद्यालय हरुको पहिचान र प्रवलिकरण ।	नगरपालिका	१००००	नगरपालिका	संघ,प्रदेश सरकार,शिक्षा विभाग	२०८३ सम्म
१	खुल्ला स्थानको पहिचान र संरक्षण नहुदा विपद पश्चात सुरक्षित स्थल नहुनु ।	खुल्ला स्थान पहिचान संरक्षण ।	नगरपालिका,वडा विपद तथा जलवायु उत्थानसिल समिति,	२००	नगरपालिका	संघ,प्रदेश सरकार	२०८२ भित्र
२	सार्वजनिक संरचनाहरु बालमैत्री, आपाङ्ग मैत्री,	नगरपालिका भित्र निर्माण हुने सार्वजनिक संरचनाहरु बालमैत्री,	नगरपालिका,, प्राविधिक शाखा	५०००	नगरपालिका	संघ,प्रदेश सरकार,शहरी	प्रत्येक वर्ष

	जेष्ठनागरिक मैत्री नहुनु ।	आपाङ्ग मैत्री, जेष्ठनागरिक मैत्री बनाउने ।				विकास तथा भवन कार्यालय
	जम्मा			२९२००		

५.८.२.२ पहिरोको जोखिम न्यूनिकरण सन्दर्भमा :

प्राथमिकता क्रम	प्रमुख समस्या तथा जोखिम	जोखिम न्यूनिकरणका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	बजेट रु हजारमा (०००)	श्रोतको व्यवस्था		समय अवधी
					आन्तरिक	बाह्य	
१	पहिरो वाट नडा नं १ का ११० घर, २०० हल जमीन, २ वटा विद्यालय, ४ वटा खानेपानी आयोजना, तथा ३ वटा सिंचाइ कुलोमा क्षति हुन सक्ने ।	वडा नं १ का गमगढी, घाट, जुगला, घुन्याड, घट्ट, अलाकासाघु, रूली, तलि खोला, माथिखोला, हुल्लुम खोला, भारेकोट, ओढेकाध, भ्नाडागिल, त्रिशुला, पारिवन, लाइम, दुम्कने, कैलेबाडा, वारि ठिनी, गैराचैर, जुकेन, कालापाल्तमा पहिरो नियन्त्रणकालागी ग्याविन लगाउने ।	नगरपालिका	४०००	नगरपालिका	संघ रप्रदेश, भुजलाधार संरक्षण विभाग, भुजलाधार व्यवस्थापन कार्यालय ।	२०८२ देखि प्रत्येक वर्ष
१	पहिरो वाट नडा नं २ का ४० घर, ७० हल खेतियोग्य जमिन, १ वटा विद्यालय, ३ वटा खानेपानी आयोजना, २ वटा सिंचाइकुलो र	वडान.२ का तुमा, चैनामा पहिरो नियन्त्रणकालागी ग्याविन लगाउने ।	नगरपालिका	२०००	नगरपालिका	संघरप्रदेश, भुजलाधार संरक्षण विभाग, भुजलाधार व्यवस्थापन कार्यालय	२०८२ देखि प्रत्येक वर्ष

 नि प्रमुख प्रशासकीय अधिकारी
 पूर्ण बहादुर लाल
 सिविल प्रशासकीय अधिकारी

	अन्य संरचना नोक्सान हुने ।						
१	पहिरो वाट नडा नं ३ का १५० घर र १०० हल खेतियोग्य जमिन, २ वटा विद्यालय, २ वटा स्वास्थ्य संस्था, ८ वटा खानेपानी आयोजना, ३ वटा सिंचाइ कुलो र अन्य संरचना नोक्सान हुने ।	वडा नं ३ को निगाले, इमा, तलितुमा, माथितुमा, सायखोला, हिन्नीकाँध, देउवाडा, फुली का पहिरो जाने क्षेत्रमा मा ग्याविन बाल निर्माण ।	नगरपालिका	३०००	नगरपालिका	संघरप्रदेश, भुजलाधार संरक्षण विभाग, भुजलाधार व्यवस्थापन कार्यालय ।	२०८२ देखि प्रत्येक वर्ष
१	पहिरो वाट नडा नं ४ को १३९ घर, १५० हल जमिन, २ वटा विद्यालय, १ वटा स्वास्थ्य संस्था, ४ वटा खानेपानी आयोजना, १ वटा सिंचाइ कुलोमा क्षति पुग्ने ।	वडा नं ४ को दावाटो, खतरीकोट, ठुमाललेख, कालापाल्ता, भामवाडा पहिरो जाने क्षेत्रमा ग्याविन लगाउने ।	नगरपालिका	३०००	नगरपालिका	संघरप्रदेश, भुजलाधार संरक्षण विभाग, भुजलाधार व्यवस्थापन कार्यालय ।	२०८२ देखि प्रत्येक वर्ष
१	पहिरो वाट नडा नं ५ का २८० घर, ७४ हल जमिन, २ वटा विद्यालय, २ वटा स्वास्थ्य केन्द्र, ६ वटा मुहान र ५ वटा खानेपानी आयोजना, २ वटा सिंचाइ कुलोमा क्षति पुग्ने ।	वडा नं ५ को पहिरो जाने क्षेत्रमा ग्याविन लगाउने ।	नगरपालिका	२०००	नगरपालिका	संघरप्रदेश, भुजलाधार संरक्षण विभाग, भुजलाधार व्यवस्थापन कार्यालय ।	२०८२ देखि प्रत्येक वर्ष
१	पहिरो वाट नडा नं ६ का २६५ घर, ५५ हल जमिन, २ वटा विद्यालय, १ वटा स्वास्थ्य संस्था ४ वटा खानेपानी आयोजना, १ वटा सिंचाइ कुलोमा क्षति पुग्ने ।	वडा नं ६ का लिउडी, बालै, मुन्दु, कोटिला, ज्वार्ना, माथी बालै, रन्जन बालै, भियालवाडा र छतेलवाडा का पहिरो जाने क्षेत्रमा ग्याविन लगाउने ।	नगरपालिका	१५००	नगरपालिका	संघरप्रदेश, भुजलाधार संरक्षण विभाग, भुजलाधार व्यवस्थापन कार्यालय ।	२०८२ देखि प्रत्येक वर्ष

१	पहिरो वाट नडा नं ७ का ३३९ घर, २०० हल जमिन, ३ वटा विद्यालय, १ वटा स्वास्थ्य संस्था ३ वटा खानेपानी आयोजना क्षति पुग्ने ।	वडा नं ७ को घुइर, पिना, टोप्लामा पहिरो जाने क्षेत्रमा ग्याविन लगाउने ।	नगरपालिका	३५००	नगरपालिका	संघरप्रदेश, भुजलाधार संरक्षण विभाग, भुजलाधार व्यवस्थापन कार्यालय ।	२०८२ देखि प्रत्येक वर्ष
१	पहिरो वाट नडा नं ८ का १५० घर, २०० हल जमिन, १ वटा विद्यालय, २ वटा खानेपानी, १ वटा सिंचाइ कुलो र ३ वटा सडकमा क्षति पुग्ने ।	वडा नं ८ को भियारी, सिगाडी, विस्टबाडा, चुगा, ढोटुकापहिरो जाने क्षेत्रमा ग्याविन लगाउने ।	नगरपालिका	३५००	नगरपालिका	संघरप्रदेश, भुजलाधार संरक्षण विभाग, भुजलाधार व्यवस्थापन कार्यालय ।	२०८२ देखि प्रत्येक वर्ष
१	पहिरो वाट नडा नं ९ का ७ घर, ५० हल जमिन, १ वटा विद्यालय, १ वटा स्वास्थ्य संस्था, २ वटा खानेपानी आयोजना, १ वटा सिंचाइ कुलोमा क्षति पुग्ने ।	वडा नं ९ को मुर्मामा पहिरो जाने क्षेत्रमा ग्याविन लगाउने ।	नगरपालिका	१५००	नगरपालिका	संघरप्रदेश, भुजलाधार संरक्षण विभाग, भुजलाधार व्यवस्थापन कार्यालय ।	२०८२ देखि प्रत्येक वर्ष
१	पहिरो वाट नडा नं १० का २४५ घर, २४५ हल जमिन, १ वटा विद्यालय, १ वटा स्वास्थ्य संस्था, २ वटा खानेपानी आयोजना, १ वटा सिंचाइ कुलोमा क्षति पुग्ने ।	वडा नं १० को पहिरो जाने क्षेत्रमा ग्याविन लगाउने ।	नगरपालिका	४०००	नगरपालिका	संघरप्रदेश, भुजलाधार संरक्षण विभाग, भुजलाधार व्यवस्थापन कार्यालय ।	२०८२ देखि प्रत्येक वर्ष
१	पहिरो वाट नडा नं ११ का २१० घर, ८० हल जमिन, ३ वटा	वडा नं ११ को पहिरो जाने	नगरपालिका	२०००	नगरपालिका	संघरप्रदेश, भुजलाधार संरक्षण विभाग,	२०८२ देखि

सिद्धि
(पूर्व महादुर) ११२६
नि प्रमुख प्रशासकीय अधिकत
एने महादुर लो
विश्व प्रसारणीय अधिकत

	विद्यालय, १ वटा स्वास्थ्य संस्था, ३ वटा खानेपानी आयोजना, २ वटा सिंचाइ कुलोमा क्षति पुग्ने ।	क्षेत्रमा ग्याविन लगाउने ।				भुजलाधार व्यवस्थापन कार्यालय ।	प्रत्येक वर्ष
१	पहिरो वाट नडा नं १२ का २३५ घर, १५५ हल जमिन, ३ वटा विद्यालय, १ वटा स्वास्थ्य संस्था, ५ वटा खानेपानी आयोजना, १ वटा सिंचाइ कुलोमा क्षति पुग्ने ।	वडा नं १२ को पहिरो जाने क्षेत्रमा ग्याविन लगाउने ।	नगरपालिका	३५००	नगरपालिका	संघरप्रदेश, भुजलाधार संरक्षण विभाग, भुजलाधार व्यवस्थापन कार्यालय ।	२०८२ देखि प्रत्येक वर्ष
१	पहिरो वाट नडा नं १३ का १५० घर, ८० हल जमिन, २ वटा विद्यालय, २ वटा खानेपानी आयोजना, १ वटा सिंचाइ कुलोमा क्षति पुग्ने ।	वडा नं १३ को पहिरो जाने क्षेत्रमा ग्याविन लगाउने ।	नगरपालिका	२०००	नगरपालिका	संघरप्रदेश, भुजलाधार संरक्षण विभाग, भुजलाधार व्यवस्थापन कार्यालय ।	२०८२ देखि प्रत्येक वर्ष
	पहिरो वाट नडा नं १४ का १७० घर, ७८ हल जमिन, ३ वटा विद्यालय, १ वटा स्वास्थ्य संस्था, ६ वटा खानेपानी आयोजना, २ वटा सिंचाइ कुलोमा क्षति पुग्ने ।	वडा नं १४ को पहिरो जाने क्षेत्रमा ग्याविन लगाउने ।	नगरपालिका	२०००	नगरपालिका	संघरप्रदेश, भुजलाधार संरक्षण विभाग, भुजलाधार व्यवस्थापन कार्यालय ।	२०८२ देखि प्रत्येक वर्ष
२	वन विनास हुदा पहिरोको जोखिम ।	वडाका पहिरो जाने क्षेत्रमा वृक्षारोपण गर्न विरुवा वितरण र वृक्षारोपण	नगरपालिका, वडा कार्यालय	१००	नगरपालिका	संघरप्रदेश, भुजलाधार संरक्षण विभाग, भुजलाधार व्यवस्थापन कार्यालय	प्रत्येक वर्ष

२	सडक निर्माणले पहिरोको जोखिम ।	सडक क्षेत्रमा बायो इन्जिनियरिड ।	नगरपालिका, वडा कार्यालय	२००	नगरपालिका	संघरप्रदेश, भुजलाधार संरक्षण विभाग, भुजलाधार व्यवस्थापन कार्यालय ।	प्रत्येक वर्ष
जम्मा				३७८००			

५.८.२.३ बाढीको जोखिम न्यूनिकरण सन्दर्भमा :

प्राथमिकता क्रम	प्रमुख समस्या तथा जोखिम	जोखिम न्यूनिकरणका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	बजेट रु हजारमा (०००)	श्रोतको व्यवस्था		समय अवधी
					आन्तरिक	वाह्य	
१	वडा नं १ मा १०० घर ६० हल खेतियोग्य जमिन, १ वटा अस्पताल, ५ वटा खानेपानी आयोजना, ६ वटा सिंचाइ कुलोमा क्षति हुन सक्ने ।	वडा नं १ को हाडदुङ्गा, विराचौर, माथि खोला, अल्का साघु, भुगला, गुइयादुला, खल्लागाड, घट्टेखोला, कालाजुर, छतेलबडा, ठिनीघाट, कालापातल, जुकेन, पारिवन, गयलदेउ, निगालीखाडल, लामामेला, छेलाकाडा, धारा क्षेत्रका खोलाहरुमा तटबन्ध गर्ने ।	नगरपालिका, वडा कार्यालय	१०००	नगरपालिका	संघ र प्रदेश, भुजलाधार संरक्षण विभाग, भुजलाधार व्यवस्थापन कार्यालय ।	२०८२ देखि क्रमागत

नि प्रमुख प्रशासकीय अधिकारी
एन. महारत सा. प्रशासकीय अधिकारी

१	वडा नं २ मा ४० घर १० हल खेतियोग्य जमिन,१ वटा विद्यालय,३ वटा खानेपानी, २ वटा सिंचाइ कुलोमा क्षति हुन सक्ने ।	वडा नं. २ को तुमा,चैना क्षेत्रका खोलाहरुमा तटबन्ध गर्ने ।	नगरपालिका, वडा कार्यालय	५००	नगरपालिका	संघ र प्रदेश, भुजलाधार संरक्षण विभाग, भुजलाधार व्यवस्थापन कार्यालय ।	२०८२ देखि क्रमागत
१	वडा नं ३ मा २५ घर ६० हल खेतियोग्य जमिन, २ वटा खानेपानी आयोजना,२ वटा सिंचाइ कुलोमा क्षति हुन सक्ने ।	वडा नं. को इमा, निगाले, तलितुम, सायखोला क्षेत्रका खोलाहरुमा तटबन्ध गर्ने ।	नगरपालिका, वडा कार्यालय	१०००	नगरपालिका	संघ र प्रदेश, भुजलाधार संरक्षण विभाग, भुजलाधार व्यवस्थापन कार्यालय ।	२०८२ देखि क्रमागत
१	वडा नं ४ मा ९७ घर २५० हल खेतियोग्य जमिन,१ वटा बालविकास,३ वटा खानेपानी,१ वटा सिंचाइकुलोमा क्षति हुन सक्ने ।	वडा नं. ४ को कालापल्ट, दोबाटो, हुमाललेक, बोटु, कालाजुर, माथिल्लो कालापल्ट, खतरीकोट, भामवाडा क्षेत्रका खोलाहरुमा तटबन्ध गर्ने ।	नगरपालिका, वडा कार्यालय	१५००	नगरपालिका	संघ र प्रदेश, भुजलाधार संरक्षण विभाग, भुजलाधार व्यवस्थापन कार्यालय ।	२०८२ देखि क्रमागत
१	वडा नं ५ मा ३५ घर २५ हल खेतियोग्य जमिन,१ वटा विद्यालय, १ वटा स्वास्थ्य संस्था, ३ वटा खानेपानी र २ वटा सिंचाइ कुलोमा क्षति हुन सक्ने ।	वडा नं. ५ को लेन खोला,भापागाडा खोला , भुमेखोला, सुपखोला क्षेत्रका खोलाहरुमा तटबन्ध गर्ने ।	नगरपालिका, वडा कार्यालय	७००	नगरपालिका	संघ र प्रदेश, भुजलाधार संरक्षण विभाग, भुजलाधार व्यवस्थापन कार्यालय ।	२०८२ देखि क्रमागत
१	वडा नं ६ मा २६५ घर ५५ हल खेतियोग्य जमिन, १ वटा स्वास्थ्य संस्था, २ वटा विद्यालय, ४ वटा खानेपानी आयोजना,१ वटा सिंचाइ कुलोमा क्षति हुन सक्ने ।	वडा नं. ६ को लिउडी,बालै, मुन्दु,कोटिला,ज्वार्ना,माथीबालै,रन्जन बालै,भियालवाडा र छतेलवाडा क्षेत्रका खोलाहरुमा तटबन्ध गर्ने ।	नगरपालिका, वडा कार्यालय	१०००	नगरपालिका	संघ र प्रदेश, भुजलाधार संरक्षण विभाग, भुजलाधार व्यवस्थापन कार्यालय ।	२०८२ देखि क्रमागत
१	वडा नं ७ मा ३३९ घर ५० हल	वडा नं. ७ को पिना, तलिघुइर,	नगरपालिका, वडा	१०००	नगरपालिका	संघ र प्रदेश,	२०८२ देखि

रामेश्वर
(पूर्व महापौर)
नि. प्रमुख प्रशासकीय अधिकारी
पूर्व महापौर का
नि. प्रमुख प्रशासकीय अधिकारी

	खेतियोग्य जमिनमा क्षति हुन सक्ने ।	माथिघुइर,टोप्ला, क्षेत्रका खोलाहरुमा तटबन्ध गर्ने ।	कार्यालय			भुजलाधार संरक्षण विभाग, भुजलाधार व्यवस्थापन कार्यालय ।	क्रमागत
१	वडा नं ८ मा १५० घर २०० हल खेतियोग्य जमिन, १ वटा विद्यालय, २ वटा खानेपानी १ वटा सिंचाइ कुलो र ३ वटा सडकमा क्षति हुन सक्ने ।	वडां नं. ८ को भियारी ,सिगाडी, विस्टबाडा , चुगा, ढोटु क्षेत्रका खोलाहरुमा तटबन्ध गर्ने ।	नगरपालिका, वडा कार्यालय	३०००	नगरपालिका	संघ र प्रदेश, भुजलाधार संरक्षण विभाग, भुजलाधार व्यवस्थापन कार्यालय ।	२०८२ देखि क्रमागत
१	वडा नं ९ मा ७ घर ५० हल खेतियोग्य जमिन, १ वटा विद्यालय, १ वटा स्वास्थ्य संस्था ,२ वटा खानेपानी १ वटा सिंचाइ कुलोमा क्षति हुन सक्ने ।	वडां नं. ९ को मुर्मा क्षेत्रका खोलाहरुमा तटबन्ध गर्ने ।	नगरपालिका, वडा कार्यालय	१०००	नगरपालिका	संघ र प्रदेश, भुजलाधार संरक्षण विभाग, भुजलाधार व्यवस्थापन कार्यालय ।	२०८२ देखि क्रमागत
१	वडा नं १० मा २४५ घर २४५ रोपनी खेतियोग्य जमिन, ४ वटा विद्यालय, २ वटा स्वास्थ्यसंस्था, ७ वटा खानेपानी १ वटा सिंचाइ कुलो मा क्षति हुन सक्ने ।	वडां नं. १० को बाढीले क्षति पुऱ्याउने क्षेत्रका खोलाहरुमा तटबन्ध गर्ने ।	नगरपालिका, वडा कार्यालय	४०००	नगरपालिका	संघ र प्रदेश, भुजलाधार संरक्षण विभाग, भुजलाधार व्यवस्थापन कार्यालय ।	२०८२ देखि क्रमागत
१	वडा नं ११ मा २१० घर ८० हल खेतियोग्य जमिन, ३ वटा विद्यालय,१ वटा स्वास्थ्य संस्था, ३ वटा खानेपानी २वटा सिंचाइ कुलोमा क्षति हुन सक्ने । १ वटा सिंचाइ कुलोमा क्षति हुन सक्ने ।	वडां नं. ११ को बाढीले क्षति पुऱ्याउने क्षेत्रका खोलाहरुमा तटबन्ध गर्ने ।	नगरपालिका, वडा कार्यालय	१५००	नगरपालिका	संघ र प्रदेश, भुजलाधार संरक्षण विभाग, भुजलाधार व्यवस्थापन कार्यालय ।	२०८२ देखि क्रमागत

१	वडा नं १२ मा २३५ घर १५५ हल खेतियोग्य जमिन, ३ वटा विद्यालय, १ वटा स्वास्थ्य संस्था, ५ वटा खानेपानी, १ वटा सिंचाइ कुलोमा क्षति हुन सक्ने ।	वडां नं. १२ को बाढीले क्षति पुऱ्याउने क्षेत्रका खोलाहरुमा तटवन्ध गर्ने ।	नगरपालिका, वडा कार्यालय	२०००	नगरपालिका	संघ र प्रदेश, भुजलाधार संरक्षण विभाग, भुजलाधार व्यवस्थापन कार्यालय ।	२०८२ देखि क्रमागत
१	वडा नं १३ मा १५० घर ८० हल खेतियोग्य जमिन, २ वटा विद्यालय, २ वटा खानेपानी १ वटा सिंचाइकुलोमा क्षति हुन सक्ने ।	वडां नं. १३ को बाढीले क्षति पुऱ्याउने क्षेत्रका खोलाहरुमा तटवन्ध गर्ने ।	नगरपालिका, वडा कार्यालय	१०००	नगरपालिका	संघ र प्रदेश, भुजलाधार संरक्षण विभाग, भुजलाधार व्यवस्थापन कार्यालय ।	२०८२ देखि क्रमागत
१	वडा नं १४ मा १७० घर ७८ हल खेतियोग्य जमिन, ३ वटा विद्यालय, १ वटा स्वास्थ्य संस्था, ६ वटा खानेपानी २ वटा सिंचाइ कुलोमा क्षति हुन सक्ने ।	वडां नं. १४ को सुम्ती, बाम, नाफ, फौपाटा र दखैँ क्षेत्रका खोलाहरुमा तटवन्ध गर्ने ।	नगरपालिका, वडा कार्यालय	२०००	नगरपालिका	संघ र प्रदेश, भुजलाधार संरक्षण विभाग, भुजलाधार व्यवस्थापन कार्यालय ।	२०८२ देखि क्रमागत
१	नगरपालिका क्षेत्रका नदी, खोलाहरुले वर्षेनि घर को क्षतिका साथै खेतियोग्य जमिन कटान गर्ने ।	नगरपालिका क्षेत्रका सबै खोला किनारमा वृक्षरोपण गर्ने ।	नगरपालिका, वडा कार्यालय	१००	नगरपालिका	संघरप्रदेश, भुजलाधार संरक्षण विभाग, भुजलाधार व्यवस्थापन कार्यालय ।	२०८३ भित्र
१	वढी वाट पानिका मुहानमा क्षति हुन सक्ने ।	नदि खोला क्षेत्रका पानीका मुहानहरु संरक्षण ।	नगरपालिका, वडा कार्यालय	१०००	नगरपालिका	संघरप्रदेश, भुजलाधार संरक्षण विभाग, भुजलाधार व्यवस्थापन	प्रत्येक वर्ष निरन्तर

५१५५५
(पूर्व महादुर) ११२६
नि प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
पूर्व महादुर लो
नि प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

						कार्यालय ।	
जम्मा				२२३० ०			

५.८.२.४ आगलागीको जोखिम न्यूनिकरण सन्दर्भमा :

प्राथमिकता क्रम	प्रमुख समस्या तथा जोखिम	जोखिम न्यूनिकरणका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	बजेट रु हजारमा (०००)	श्रोतको व्यवस्था		समय अवधी
					आन्तरिक	बाह्य	
३	नगरपालिकाका घरहरुमा आगलागीको जोखिम ।	सुधारिएको चुल्होमा सहयोग तथा विस्तार ।	नगरपालिका	५००	नगरपालिका	वैकल्पिक उर्जा प्रवर्धन केन्द्र	निरन्तर
२	नगरपालिकाका घरहरुमा आगलागीको जोखिम ।	खरका छाना विस्थापन कार्यक्रम ।	नगरपालिका	१०००	नगरपालिका	संघ र प्रदेश सरकार	प्रत्येक वर्ष
३	नगरपालिकाका घर,पसल तथा सार्वजनिक संरचनाहरुमा आगलागी वाट क्षति हुन सक्ने ।	पानी संरक्षण पोखरीको निर्माण ।	नगरपालिका,वडा कार्यालय	१०००	नगरपालिका	संघ र प्रदेश,जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन कार्यालय	३वर्ष भित्र
१	वन जंगलमा आगलागीको जोखिम ।	सामुदायिक वन तथा अन्य आगलागीको जोखिमपूर्ण वनहरुमा अग्निरेखा निर्माण गर्ने ।	नगरपालिका,वडा कार्यालय,वन समुह	५००	नगरपालिका,वडा कार्यालय,वन समुह	संघ र प्रदेश अन्तरगत,वन विभाग,वन डिभिजन कार्यालय	२ वर्ष भित्र
२	वन जंगलमा आगलागीको जोखिम ।	वन डहेलो नियन्त्रण ।	नगरपालिका,वडा कार्यालय,वन समुह	२००	नगरपालिका,वडा कार्यालय,वन समुह	संघ र प्रदेश अन्तरगत,वन विभाग,वन डिभिजन कार्यालय	प्रत्येक वर्ष

५१५५५
(पूर्व महादुर) ११२६
नि प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
एने महादुर लो
विश्व प्रशासकीय अधिकृत

२	नगरपालिकाका सार्वजनिक कार्यालय तथा,संरचनाहरुमा आगलागीको जोखिम ।	नगरपालिकाको कार्यालय, वडाकार्यालय, विद्यालय,स्वास्थ्य संस्था जस्ता सार्वजनिक ठाउँहरुमा फायर एक्सटीड पिवसर राख्ने ।	नगरपालिका	४००	नगरपालिका		२०८२ भित्र
			जम्मा	३६००			

५.८.२.५ हावाहुरीको जोखिम न्यूनिकरण सन्दर्भमा :

प्राथमिकता क्रम	प्रमुख समस्या तथा जोखिम	जोखिम न्यूनिकरणका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	बजेट रु हजारमा (०००)	श्रोतको व्यवस्था		समय अवधी
					आन्तरिक	बाह्य	
१	जस्ताले छाएका विद्यालयहरु का छाना हावाले उडाउन सक्ने जोखिम ।	सवै वडाका जस्ताले वनेका विद्यालयहरुका छाना मर्मत ।	नगरपालिका शिक्षा शाखा, विद्यालय	२०००	नगरपालिका	संघ र प्रदेश अन्तरगत शिक्षा विभाग,शिक्षा समन्वय इकाइ,संघ संस्था	२०८२ भित्र
२	घर तथा सार्वजनिक संरचनाका छानाहरु कमजोर हुदा हावाहुरीले उडाउन सक्ने ।	घर तथा सार्वजनिक भवनहरुका छाना हावाहुरी प्रतिरोधी निर्माण गर्ने ।	समुदाय,वडा कार्यालय,नगरपालिका	०	समुदाय, नगरपालिका		निरन्तर
१	विद्यालयका भ्याल,ढोकाहरु कमजोर हुदा हावाहुरीको जोखिम	विद्यालयका भ्याल, ढोका नियमित मर्मत सम्भार गर्ने ।	विद्यालय , नगरपालिका शिक्षा	५००	नगरपालिका	शिक्षा समन्वय इकाइ,संघ संस्था	प्रत्येक वर्ष

	।		शाखा				
२	प्लास्टिक टनेल हावाले उडाउन सक्ने जोखिम	अगुवा कृषकहरुलाई टनेल मर्मत तालिम ।	कृषि शाखा	१००	नगरपालिका		प्रत्येक वर्ष
२	हावहुरी बाट विद्युत सेवा अवरुद्ध हुन सक्ने ।	घर नजिक रहेका विजुलीको पोललाई मर्मत गर्ने नजिक रहेको कमजोर तथा पुरानो र ढल्ल सक्ने रूखहरुको काँटछाट गर्ने ।	विद्युत प्राधिकरण,स्थानिय विद्युत आयोजना	०	विद्युत प्राधिकरण, स्थानिय विद्युत आयोजना	नेपाल विद्युत प्राधिकरण	प्रत्येक वर्ष
	हावहुरी बाट मकै तथा अन्न,फलफुल बालीमा नोक्सानी हुन सक्ने ।	होचो जातको मकै को विउ वितरण ।	कृषि शाखा	१००	नगरपालिका		प्रत्येक वर्ष
जम्मा				४७००			

५.८.२.६ वन्यजन्तुको जोखिम न्यूनिकरण सन्दर्भमा :

प्राथमिकता क्रम	प्रमुख समस्या तथा जोखिम	जोखिम न्यूनिकरणका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	बजेट रु हजारमा (०००)	श्रोतको व्यवस्था		समय अवधी
					आन्तरिक	बाह्य	
२	वन्यजन्तुले नगरपालिकाका	सवै वडाका वन्यजन्तु प्रभावित वन क्षेत्रमा घेरावार गर्ने ।	वन समुह ,वडा कार्यालय	५००	नगरपालिका	संघ र प्रदेश,वन विभाग, वन डिभिजन कार्यालय	२०८२ देखि
१	वडाहरुमा वन्यजन्तुले अन्न,फलफुल, तरकारीमा	जनावरहरुलाई तर्साउनका लागि आवश्यक सामग्रीहरु वाजा,लाइट,माइक को व्यवस्था र वितरण ।	वन समुह,वडा कार्यालय	६००	वनसमुह नगरपालिका	संघ संस्था	२०८२ देखि
२		वन क्षेत्रमा वन्यजन्तुले मन पराउने फलफुल र	वन समुह,वडा	२००	वनसमुह	संघ र प्रदेश,वन विभाग,	प्रत्येक वर्ष

५१५५५५
(पूर्व बहादुर साहू)
नि प्रमुख प्रशासकीय अधिकारी
एपी बहादुर साहू
विश्व प्रसारकीय अधिकारी

	नोक्सानी पुन्याउने ।	विरुवा रोप्ने । वालि विमा गर्ने ।	कार्यालय अगुवा कृषक,नगर कृषि शाखा	१००	नगरपालिका नगरपालिका	वनडिभिजन कार्यालय संघ र प्रदेश अन्तरगत कृषि विभाग,कृषि ज्ञान केन्द्र	प्रत्येक वर्ष
जम्मा				१४००			

५.८.२.७ असीना/हिमपातको जोखिम न्यूनिकरण सन्दर्भमा :

प्राथमिक ता क्रम	प्रमुख समस्या तथा जोखिम	जोखिम न्यूनिकरणका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	बजेट रु हजारमा (०००)	श्रोतको व्यवस्था		समय अवधी
					आन्तरिक	बाह्य	
१	असिनाका कारण अन्न तथा तरकारी वालिमा क्षति	रैथाने र छिटो पाक्ने वालिहरुको खेति विस्तार	नगरपालिका कृषि शाखा	१०००	नगरपालिका	संघ र प्रदेश अन्तरगत कृषि विभाग,कृषि विकास कार्यालय ,संघ संस्था	प्रत्येक वर्ष
१	असिनाका कारण अन्न तथा तरकारी वालिमा क्षति	प्लाष्टिक टनेल खेती विस्तार तथा,अन्य सामग्री वितरण	नगरपालिका कृषि शाखा	२०००	नगरपालिका	संघ र प्रदेश अन्तरगत कृषि विभाग,कृषि विकास कार्यालय ,संघ संस्था	प्रत्येक वर्ष
३	कृषि उत्पादन असिनाबाट क्षति	असिना प्रभावित किसान हरु लाइ राहत र क्षतिपुर्तिको व्यवस्था	नगरपालिका कृषि शाखा	१०००	नगरपालिका	संघ र प्रदेश अन्तरगत कृषि विभाग,कृषि विकास कार्यालय ,संघ संस्था	प्रत्येक वर्ष
१	कृषि उत्पादन असिनाबाट क्षति	वालि विमा गर्ने	नगरपालिका कृषि शाखा	०	नगरपालिका	संघ र प्रदेश अन्तरगत कृषि विभाग,कृषि विकास कार्यालय ,संघ संस्था	२ वर्ष भित्र
जम्मा				४०००			

५.८.२.८ खडेरीको जोखिम न्यूनिकरण सन्दर्भमा :

प्राथमिकता क्रम	प्रमुख समस्या तथा जोखिम	जोखिम न्यूनिकरणका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	बजेट रु हजारमा (०००)	श्रोतको व्यवस्था		समय अवधी
					आन्तरिक	बाह्य	
१	पर्याप्त सिंचाइ सुविधा नहुदा खडेरी पर्दा अन्नवाली सुक्नु ।	सवै वडाहरुमा सिंचाइ सुविधा विस्तार ।	नगरपालिका, वडा कार्यालय	५०००	नगरपालिका	संघ र प्रदेश,सिंचाइ विभाग,कृषि विकास कार्यालय,जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन कार्यालय	५ वर्ष भित्र
२	पिदवाट सिंचाइ कुला भत्कदा सिंचाइ नहुदा जमिन र अन्नवाली सुक्नु ।	नगरपालिका क्षेत्रका सवै कुला नहरहरुको नियमित मर्मत सम्भार ।	नगरपालिका,नगरपालिका कृषि शाखा	२०००	नगरपालिका	संघ र प्रदेश,सिंचाइ विभाग,कृषि विकास कार्यालय,जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन कार्यालय	प्रत्येक वर्ष मनसुन पछि
४	वैकल्पिक सिंचाइ प्रणाली नहुदा जमिन र अन्नवाली सुक्नु ।	सवै वडाहरुमा सिंचाइ पोखरी निर्माण ।	नगरपालिका कृषि शाखा	३०००	नगरपालिका	संघ र प्रदेश,सिंचाइ विभाग,कृषि विकास कार्यालय,जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन कार्यालय	४ वर्ष भित्र
२	कृषक को उत्पादन घट्नु ।	बेमौसमी तरकारी खेती विस्तार ।	नगरपालिका कृषि शाखा	१०००	नगरपालिका	संघ र प्रदेश,सिंचाइ विभाग,कृषि विकास कार्यालय,जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन कार्यालय	प्रत्येक वर्ष
१	खडेरी का कारण	नगरपालिका भित्रका सवै	नगरपालिका	१०००	नगरपालिका	संघ र प्रदेश,सिंचाइ विभाग,कृषि	प्रत्येक वर्ष

रामेश्वर
(पूर्व महादुर) ११२६
नि प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
पूर्व महादुर लो
विश्व प्रशासकीय अधिकृत

	पानीका मुहानहरु सुक्नु ।	पानीका श्रोत तथा मुहान संरक्षण,मर्मत ।				विकास कार्यालय,जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन कार्यालय	
२	परम्परागत पोखरी नास हुदै जानु ।	परम्परागत पोखरी हरुको संरक्षण ।	नगरपालिका	१०००	नगरपालिका	संघ र प्रदेश,सिंचाइ विभाग,कृषि विकास कार्यालय,जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन कार्यालय	प्रत्येक वर्ष
१	वैकल्पिक सिंचाइ प्रणाली नहुदा जमिन र अन्नवाली सुक्नु ।	थोपा सिंचाइ प्रणाली विस्तार	नगरपालिका कृषि शाखा	१०००	नगरपालिका	संघ र प्रदेश,सिंचाइ विभाग,कृषि विकास कार्यालय,जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन कार्यालय	२०८२ देखि
जम्मा				१४०००			

५.८.२.९ चट्याडको जोखिम न्यूनिकरण सन्दर्भमा :

प्राथमिकता क्रम	प्रमुख समस्या तथा जोखिम	जोखिम न्यूनिकरणका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	बजेट	श्रोतको व्यवस्था		समय अवधी
					आन्तरिक	बाह्य	
१	विद्यालयहरुमा चट्याड प्रतिरोधि प्रणाली जडान नहुदा मानविय तथा भौतिक क्षति हुन सक्ने ।	नगरपालिकाका सवै विद्यालय हरुमा चट्याड प्रतिरोधि प्रणाली जडान गर्ने ।	नगरपालिका शिक्षा शाखा, विद्यालय	५००	नगरपालिका	संघसस्था	२०८२ भित्र
२	घरहरुमा अथिर्ड नगर्दा मानविय तथा भौतिक क्षति हुन सक्ने ।	घर निर्माण गर्दा अनिवार्य अर्थिड गर्न प्रोत्साहन गर्ने ।	नगरपालिका ,बडा कार्यालय	०	नगरपालिका	संघसस्था	निरन्तर
१	स्वास्थ्यसंस्था तथा सार्वजनिक संरचना हरुमा चट्याड प्रतिरोधि प्रणाली जडान	नगरपालिकाका स्वास्थ्यचौकी लगायतका सार्वजनिक भवनहरुमा	नगरपालिका ,नगर स्वास्थ्य	५००	नगरपालिका	सहरी विकास तथा भवन	निरन्तर

	नहुदा मानविय तथा भौतिक क्षति हुन सक्ने ।	चट्याड प्रतिरोधि प्रणाली जडान गर्ने ।	शाखा,वडा कार्यालय			कार्यालय संघसस्था	
१	बस्ती नजिक बिजुलीका पोल, तार तथा ठूला रूखहरूको हुदा चट्याड ले क्षति गर्न सक्ने जोखिम ।	बस्ती नजिक रहेका बिजुलीका पोल, तारको मर्मत तथा ठूला रूखहरूको काट छाट गर्ने ।	नगरपालिका ,वडा कार्यालय	३००	नगरपालिका	विद्युत कार्यालय,वन डिभिजन कार्यालय	प्रत्येक वर्ष
२	विद्युतिय पोल, तार व्यवस्थित नहुदा चट्याड ले क्षति गर्न सक्ने जोखिम	विद्युतीय लाइन तथा तारहरूलाई व्यवस्थित गर्ने	नगरपालिका ,वडा कार्यालय	३००	नगरपालिका	विद्युत कार्यालय,	आवस्यकत ा अनुसार
२	घर भित्रका विजुलिका तार व्यवस्थित नहुदा चट्याड ले क्षति गर्न सक्ने जोखिम	घर भित्रका विजुलिका तार व्यवस्थित गर्ने ।	समुदाय	०	वडा कार्यालय		निरन्तर
जम्मा				१६००			

५.८.२.१० वालिनालीमा किराको जोखिम न्यूनिकरण सन्दर्भमा :

प्राथमिकता क्रम	प्रमुख समस्या तथा जोखिम	जोखिम न्यूनिकरणका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	बजेट रु हजारमा (०००)	श्रोतको व्यवस्था		समय अवधी
					आन्तरिक	बाह्य	
१	वालिनालिमा लाग्ने किरा ले अन्नवालि मा नोक्सान ।	वालिनालिमा लाग्ने किरा नियन्त्रणका लागी समयमै वडा कार्यालयमा औषधि भण्डारण ।	वडा कार्यालय,नगर कृषि शाखा	१०००	नगरपालिका	संघ र प्रदेश अन्तरगत कृषि विभाग,कृषि विकास कार्यालय,संघ संस्था	प्रत्येक वर्ष
२	वालिनालिमा लाग्ने किरा ले अन्नवालि मा नोक्सान ।	वालिनालिमा लाग्ने किरा नियन्त्रणका लागी जैविक विषादी तयारी र भण्डारण ।	नगर कृषि शाखा	१०००	नगरपालिका	संघ र प्रदेश अन्तरगत कृषि विभाग,कृषि	प्रत्येक वर्ष

						विकास कार्यालय,संघ संस्था	
१	रोगले मासिएको बालीको सुरक्षित व्यवस्थापन नगरिदा थप जोखिम बढ्ने ।	रोग किराले नोक्सान गर्दा बर्षेनी दोहोरिने र अन्यत्र फैलिने भएकोले बालीलाई सुरक्षित रुपमा विर्सजन गर्न किसानलाई प्राविधिक सहयोग ।	नगर कृषि शाखा	५००	नगरपालिका	संघ र प्रदेश अन्तरगत कृषि विभाग,कृषि विकास कार्यालय,संघ संस्था	प्रकोपको समयमा
१	वालिनालिमा लाग्ने किरा ले अन्नवालि मा नोक्सान ।	कृषिबालीको लागि माटोमा हुनु पर्ने प्राङ्गारिक तत्वको वार्षिकरुपमा जाच गर्ने ।	नगरकृषि शाखा	१००	नगरपालिका	संघ र प्रदेश अन्तरगत कृषि विभाग,कृषि विकास कार्यालय,संघ संस्था	प्रत्येक वर्ष
जम्मा				२६००			

५.८.२.११ महामारीको जोखिम न्यूनिकरण सन्दर्भमा :

प्राथमिकता क्रम	प्रमुख समस्या तथा जोखिम	जोखिम न्यूनिकरणका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	बजेट रु हजारमा (०००)	श्रोतको व्यवस्था		समय अवधी
					आन्तरिक	बाह्य	
१	सरसफाइ को कमीले महामारी फैलिने जोखिम	सबै वडाहरुमा पूर्ण सरसफाई कार्यक्रम संचालन गर्ने ।	नगरपालिका तथा वडा स्तरिय खानेपानी तथा सरसफाइ स्वच्छता	१०००	नगरपालिका	खानेपानी तथा सरसफाइ डिभिजन कार्यालय, संघसंस्था	निरन्तर

			समिति				
२	सरसफाइ को कमी तथा विपदपश्चात महामारी फैलने जोखिम	स्वास्थ्य संस्थाहरुमा दक्ष जनशक्ति व्यवस्थापन ।	नगरपालिका स्वास्थ्य शाखा,स्वास्थ्य संस्था	१०००	नगरपालिका	नगरपालिका	२०८१देखि निरन्तर
१	सरसफाइ को कमी तथा विपद पश्चात महामारी फैलने जोखिम	स्वास्थ्य संस्थाहरुमा भाडापखाला, रुघाखोकी लगायत किटजन्य रोगका औषधीको बफर स्टक राख्ने ।	नगरपालिका स्वास्थ्य शाखा,स्वास्थ्य संस्था	२०००	नगरपालिका	जनस्वास्थ्य कार्यालय, स्वास्थ्य विभाग	निरन्तर
१	सरसफाइ को कमी तथा महामारी फैलने जोखिम	विद्यालय सरसफाइ कार्यक्रम सञ्चालन ।	नगरपालिका तथा वडा स्तरिय खानेपानी तथा सरसफाइ स्वच्छता समिति नगरपालिका शिक्षा शाखा,विद्यालय	१०००	नगरपालिका	खानेपानी तथा सरसफाइ डिभिजन कार्यालय,युनिसेफ, रेडक्रस	प्रत्येक वर्ष
१	पशुहरुमा संक्रामक रोग फैलने जोखिम	पशुहरुलाई नियमित भ्याक्सीन दिने ।	नगरपालिका पशु विकास शाखा	५००	नगरपालिका	भेटनरि अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र संघसस्था	निरन्तर
३	सौचालय नहुदा जथाभावि दिशा पिसाव गर्दा रोग फैलने जोखिम	नगरपालिकाका वजार क्षेत्रमा सार्वजनिक सौचालय निर्माण ।	नगरपालिका तथा वडा स्तरिय खानेपानी तथा सरसफाइ स्वच्छता समिति, नगरपालिका	२०००	नगरपालिका	खानेपानी तथा सरसफाइ डिभिजन कार्यालय,युनिसेफ,रेडक्रस	२ वर्ष भित्र
१	दुषित पानी पिउदा पानी जन्य रोग बढ्ने जोखिम	पानी सुद्धिकरण का विधि वारै समुदायमा सामाग्री वितरण	नगरपालिका तथा वडा स्तरिय खानेपानी तथा सरसफाइ स्वच्छता समिति, नगरपालिका	५००	नगरपालिका	खानेपानी तथा सरसफाइ डिभिजन कार्यालय,युनिसेफ,रेडक्रस	निरन्तर
१	पानीका मूल दुषित हुदा फोहर	खानेपानी मुहानहरुको	नगरपालिका तथा वडा	३००	नगरपालिका	खानेपानी तथा	निरन्तर

पानी पिउदा पानी जन्य रोग वढ्ने जोखिम	सरसफाइ ।	स्तरिय खानेपानी तथा सरसफाइ स्वच्छता समिति, नगरपालिका			सरसफाइ डिभिजन कार्यालय, युनिसेफ, रेड ट्र स	
जम्मा			८३००			

५.८.२.१३ जलवायु परिवर्तन तथा अनुकूलनका कार्यहरु :

प्राथमिकता क्रम	प्रमुख समस्या तथा जोखिम	जोखिम न्यूनिकरणका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	बजेट रु. हजारमा (०००)	श्रोतको व्यवस्था		समय अवधी
					आन्तरिक	बाह्य	
१	जलवायु परिवर्तनबाट नगरपालिकामा कृषि तथा खाद्य सुरक्षा, जलश्रोत तथा उर्जा, वन तथा जैविक विविधता, मानव स्वास्थ्य, जल उत्पन्न प्रकोप र शहरीकरण तथा वासस्थानमा असर	वृक्षा रोपण कार्यक्रम	वडा तथा नगरपालिका	२००	नगरपालिका	संघसंस्थाहरु	प्रत्येक वर्ष
२		हरितगृह ग्यास वा कार्बन डाइअक्साइड उत्पादन हुने सामग्रीको प्रयोग कम गर्ने बारे सचेतना	वडा तथा नगरपालिका	३००	नगरपालिका	संघसंस्थाहरु	प्रत्येक वर्ष
२		नविकरणिय उर्जा प्रयोगमा जोड दिन सचेतना	वडा तथा नगरपालिका	१००	नगरपालिका	संघसंस्थाहरु	प्रत्येक वर्ष
१		खडेरी सहन सक्ने विउविजन वितरण	कृषि शाखा, वडा कार्यालय	५००	नगरपालिका	संघसंस्थाहरु	प्रत्येक वर्ष
१		फोहर वर्गिकरण बारे समुदायमा सचेतना	वडा तथा नगरपालिका	२००	नगरपालिका	संघसंस्थाहरु	प्रत्येक वर्ष
१		जैविक मल उत्पादन बारे किसानलाइ तालिम	कृषिशाखा	३००	नगरपालिका	संघसंस्थाहरु	२०८२ देखि
१		किसानहरुलाइ जैविक विषादी बनाउने र प्रयोग गर्ने तालिम	कृषिशाखा	२००	नगरपालिका	संघसंस्थाहरु	२०८२ देखि

१		किसानहरुलाई वाली विविधकरण बारे तालिम	कृषि शाखा	३००	नगरपालिका	संघसंस्थाहरु	प्रत्येक वर्ष
२		प्राङ्गारिक खेती विस्तार	कृषि शाखा	५००	नगरपालिका	संघसंस्थाहरु	प्रत्येक वर्ष
२		फोहोर व्यवस्थापनका लागी विसर्जन केन्द्र स्थापना	नगरपालिका	५००	नगरपालिका	संघसंस्थाहरु	प्रत्येक वर्ष
जम्मा				३१००			
कुल जम्मा वजेट				१३८८१०			

५.८.३. पुर्नलाभ अन्तरगतका अर्न्तगत पुर्नस्थापना र पुनर्निर्माणकार्यहरु :

नगरपालिकामा भूकम्प,पहिरो,बाढी को विपद् पछि प्रतिकार्यको चरण पार गर्दा नगर्दै समुदायको पुर्नलाभका लागि क्षतिग्रस्त भौतिक संरचनाको मर्मत-सम्भार तथा पुनर्निर्माण गर्न र भविष्यमा पुर्नसक्ने त्यस्तै विपद्को सामना गर्न आवश्यक क्रियाकलाप मार्फत परेको प्रभाव र भएको क्षतिको विश्लेषण गरी जनजीवनलाई सामान्य बनाउन, पूर्ण विस्थापित परिवारको पुनःस्थापना गर्न, आवश्यक व्यवस्थापनका क्रियाकलाप निम्नबमोजिमको ढाँचामा उल्लेख गरिएको छ ।

५.८.३.१ भूकम्पको संदर्भमा पुर्नलाभ अन्तरगतका कार्यहरु :

प्राथमिकता क्रम	मुख्य समस्या तथा जोखिम	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवारी	स्रोत व्यवस्थापन		समयावधि
				आन्तरिक	बाह्य	
१	भौतिक संरचना जस्तै घर तथा सरकारी भवन भत्कने तथा चर्कने	सामान्य बिग्रिएका भत्किएका तथा चर्किएका संरचनालाई तालिम प्राप्त प्राविधिकको सल्लाह अनुसार मर्मत संभारलाई पहल गर्ने ।	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नगरपालिका	संघ,प्रदेश सरकार र विकास साभेदार	२ वर्ष भित्र

२	सामाजिक तथा सार्वजनिक भवनको अभाव	भूकम्पका कारण क्षति भएका सामाजिक तथा सार्वजनिक भवन तथा संरचनाहरूको मर्मत गरी प्रयोग गर्न मिल्ने भए तत्काल मर्मत गरी सेवा सुचारु गर्ने साथै पुनर्निर्माण सुरु गर्ने ।	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नगरपालिका	संघ, प्रदेश सरकार र विकास साभेदार	२ वर्ष भित्र
१	विपद् पश्चात राहत वितरणमा समस्या र राहतका सामानमा कमी	आवश्यकता अनुसार थप राहत व्यवस्थापन तथा वितरणको कार्य व्यवस्थित गर्ने तथा वास्तविक पीडित सम्म पुऱ्याउन पहल गर्ने ।	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नगरपालिका	संघ, प्रदेश सरकार र विकास साभेदार	३ महिना सम्म
२	भवन निर्माण संहिता अनुरूपको घर निर्माण नहुने	नयाँ बन्ने सम्पुर्ण घरमा दक्ष प्राविधिकको प्रयोग गरी भवन निर्माण संहिता अनुसार घर निर्माणका लागि पहल गर्ने ।	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नगरपालिका	संघ, प्रदेश सरकार र विकास साभेदार	निरन्तर
१	निर्माणमा आर्थिक अभाव	प्रभावितको मानवीय, आर्थिक, तथा भौतिक क्षतिको मूल्याङ्कन तथा विश्लेषण गरी राहत तथा पुनर्निर्माणका लागि सरकारी तथा गैर सरकारी निकायमा पहल गर्ने ।	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नगरपालिका	संघ, प्रदेश सरकार र विकास साभेदार	निरन्तर
१	खाद्य तथा गैर खाद्य सामग्रीको अभाव	खाद्य तथा गैर खाद्य सामग्रीको भण्डारण र वितरण प्रणालीलाई पुनरावलोकन गरी आवश्यक भए जनजीवन पूर्ण रूपमा सामान्य नभए सम्मका लागि थप गर्ने ।	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नगरपालिका	संघ, प्रदेश सरकार र विकास साभेदार	३ महिना सम्म
१	पानीका मुहान तथा संरचनाहरू जोखिममा	विग्रिएका पानीका मुहान तथा संरचनाहरू पुनर्निर्माण गरी व्यवस्थित गर्ने मुहान सुकेका स्थानमा नयाँ योजना मार्फत पानी वितरण	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नगरपालिका	संघ, प्रदेश सरकार र विकास	३ महिना भित्र

		व्यवस्था मिलाउने ।	समिति		साभेदार	
--	--	--------------------	-------	--	---------	--

५.८.३.२ पहिरोको संदर्भमा पुर्नलाभ अन्तरगतका कार्यहरु :

प्राथमिकता क्रम	मुख्य समस्या तथा जोखिम	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवारी	स्रोत व्यवस्थापन		समयावधि
				आन्तरिक	बाह्य	
१	क्षतिको मूल्याङ्कन तथा विश्लेषण नहुने	नगरपालिकाभित्र पीडितको मानवीय, आर्थिक, तथा भौतिक क्षतिको मूल्याङ्कन गर्ने ।	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नगरपालिका	संघ, प्रदेश सरकार र विकास साभेदार	१ महिना भित्र
२	संरचना भत्कने तथा निर्माणमा समस्या	पीडितको मानवीय, आर्थिक, तथा भौतिक क्षतिको मूल्याङ्कन तथा विश्लेषण गरी राहत तथा पुनर्निर्माणका लागि सरकारी तथा गैर सरकारी निकायमा पहल गर्ने ।	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नगरपालिका	संघ, प्रदेश सरकार र विकास साभेदार	निरन्तर
१	सामाजिक तथा सार्वजनिक भवनमा क्षति तथा पुन निर्माणमा समस्या ।	विकासका अन्य गतिविधि मध्य विपदका कारण क्षति भएका सामाजिक तथा सार्वजनिक भवन तथा संरचनाहरूको मर्मत तथा पुनर्निर्माण प्राथमिकतामा राखेर गर्ने ।		नगरपालिका	संघ, प्रदेश सरकार र विकास साभेदार	३ महिना सम्म
२	भविष्यमा पुनः पहिरो दोहोरिन सक्ने ।	भविष्यमा पुनः पहिरो दोहोरिन सक्ने भएकाले स्थानीय तथा विज्ञहरूद्वारा नै अध्ययन गरी दिगो समाधानका लागि पहल गर्ने ।	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नगरपालिका	संघ, प्रदेश सरकार र विकास साभेदार	निरन्तर

१	पुनः पहिरोको जोखिम हुन सक्ने	पुनः पहिरोको जोखिम हुन सक्ने भएकाले पहिरो सम्बन्धी जनचेतनामुलक कार्यक्रमहरु नियमित रुपमा सञ्चालन गर्ने	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नगरपालिका	संघ, प्रदेश सरकार र विकास साभेदार	निरन्तर
---	------------------------------	--	--	-----------	-----------------------------------	---------

५.८.३.३ बाढीको संदर्भमा पुर्नलाभ अन्तरगतका कार्यहरु :

प्राथमिकता क्रम	मुख्य समस्या तथा जोखिम	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवारी	स्रोत व्यवस्थापन		समयावधि
				आन्तरिक	बाह्य	
१	भौतिक क्षतिको मुल्याङ्कन तथा विश्लेषणको अभाव ।	नगरपालिकाका पीडितको मानविय, आर्थिक, तथा भौतिक क्षतिको मुल्याङ्कन गर्ने ।	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नगरपालिका	संघ, प्रदेश सरकार र विकास साभेदार	१५ दिन भित्र
	भैतिक संरचना भत्कने तथा निर्माणमा समस्या ।	पीडितको मानविय, आर्थिक, तथा भौतिक क्षतिको मुल्याङ्कन तथा विश्लेषण गरी राहत तथा पुनर्निर्माणका लागि सरकारी तथा गैर सरकारी निकायमा पहल गर्ने ।	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नगरपालिका	संघ, प्रदेश सरकार र विकास साभेदार	१५ दिन भित्र
	विपद्पश्चात् पानीको अभाव ।	समुदायमा विग्रिएका भत्किएका पानीका मुहान तथा संरचनाहरू पुनर्निर्माण गरी व्यवस्थित गर्ने ।	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नगरपालिका	संघ, प्रदेश सरकार र विकास साभेदार	निरन्तर

	सामाजिक तथा सार्वजनिक भवनको र संरचनामा क्षति तथा समस्या ।	बाढीको कारण क्षति भएका सामाजिक तथा सार्वजनिक भवन तथा संरचनाहरूको मर्मत तथा पुनर्निर्माण गर्ने ।	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नगरपालिका	संघ, प्रदेश सरकार र विकास साभेदार	१ वर्ष भित्र
	भविष्यमा पुनः बाढीको दोहोरिन सक्ने ।	भविष्यमा पुनः बाढी दोहोरिन सक्ने भएकाले स्थानीय तथा विज्ञहरूद्वारा नै अध्ययन गरी दिगो समाधानका लागि पहल गर्ने ।	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नगरपालिका	संघ, प्रदेश सरकार र विकास साभेदार	निरन्तर

५.९ आवश्यक पर्ने श्रोत सामग्री आंकलन : छायानाथ रारा नगरपालिकामा विपद् प्रतिकार्यको लागि आवश्यक श्रोत साधन नगन्य मात्रामा रहेको छ । नगरपालिकाले अपुग साधन र सामग्री हरुको व्यवस्था तत्काल गर्नुपर्ने देखिन्छ जुन क्लष्टर अनुसार तल उल्लेख गरीएको छ । यहा सामग्री हरु को मात्र आंकलन गरिएको छ ।

तालिका १९ : प्रतिकार्यकालागी आवश्यक सामग्री

क्र.स	क्लष्टर	सामग्रीको नाम	आवश्यक पर्ने संख्या	रहेको निकाय				कुल रकम रु. हजारमा	कैफियत
				नगरपालिका	इलाका प्रशासन कार्यालय	नेपाल प्रहरी	मौज्दात स्थल		
१	समन्वय,खोज, उद्धार र सुचना तथा सञ्चार	लाइफ ज्याकेट (स्विमिङ)	२५				नगरपालिका	१०००	मौज्दात वाहेकको आवश्यक पर्ने सामग्री खरिद ,भण्डारण वा समयमै उपलब्धताक ा लागी सप्लायर्स संग सम्भौता गर्ने
		क्याराविना	५						
		बन्जी	५						
		पुल्ली	३						
		एसेण्डर	४						
		डिसेव्डर	५						
		क्लाइनिङ रोप	२						
		रवर ट्युब	१०						
		फायर वुट	१०						
		फायर सुट	५						
		लाइट	५						
		आगलागी नियन्त्रणमा प्रयोगहुने पानीको बोटल							
		लेदरको पन्जा	१० जोर						
		हेल्मेट	२०						
		फायर संकलन काटा/फरुवा	३						
		स्विटर	५						
		बन्चरो	४						
		सावेल,वेल्वा	१०						
		पिक	१०						
		च्याक हु	५						
		प्लास्टिक वाल्टिन	१०						
अल्मुनियम भन्याड	२								
रिघर क्रसिङ्ग रोप	३०								
फायर एक्सटिङ्ग ग्विसर	५								
हारनेस	२								
ठुलो पाल	५								

त्रिपाल	५०			
गल,खन्ती	१०			
स्ट्रेचर	१०			
First Aid Box	१०			
वाटर व्याग	१०			
जम्प सुट	१०			
एक्स हो	२			
मास्क	१०			
मेघाफोन	१			
डोरी,रस्सि	५०० मी			
व्याट्री(मेघाफोन)	३ थान			
टेन्ट ,पाल,पाटपुर्जा	५			
टेन्ट ,पाल,विमचोवा	३			
म्याट्रेस	२०			
हसिया	१०			
छाता	१०			
हेडल्याम्प	५			
घन	५			
कम्बल	५०			
पि-फोर्म	१ वण्डल			
प्लास्टिक सिट	१५			
पोलिथिन डोरी	२००मी			
एल.एम.टि. रोल	२			
ग्याविन जालि	२००			
रेनकोट	१०			
फायर रोप ल्याडर	१			
ड्रिलिड मेसिन	२			
ह्वीस्टल	५			
वायर कटर	२			
पिक एक्स	२			
प्रे-वार	१			
क्रोवार ५ फीट २० मि.मि	२			
ट्याण्ड माइक	१०			
काठ काट्ने मेसिन	२			

क्र.स	कलष्टर	सामग्रीको नाम	आवश्यक पर्ने संख्या	रहेको निकाय			मौज्दात स्थल	कुल रकम	कैफियत
				नगरपालिका	इलाका प्रशासन कार्यालय	नेपाल प्रहरी			
		सूचना संकलनका लागि आवश्यक पर्ने फाराम (जस्तै IRA, MIRA) छपाई गरेर राख्ने	१००० प्रति						
२	खाद्य तथा कृषी क्षेत्र	<p>आपतकालिन अवस्थाका लागि अस्थायी तथा स्थायी भण्डार गृह को व्यवस्था गर्ने</p> <p>तयारीखाना, चाउचाउ, विस्कुट, चिउरा नमकिन आदी खरिद भण्डारण गरी राख्ने ।</p> <p>खाद्यान्न सामग्रीहरु जस्तै दाल, चामल, नून, तेल, मरमसला खरिद र भण्डारण गरी राख्ने</p> <p>पशुपक्षीका लागि चाहिने आहार, घाँसपात एवम् दाना परालको व्यवस्था</p> <p>पशुपक्षीका लागि सरुवा तथा परजिवि नियन्त्रणका लागि आवश्यक औषधी खरिद</p>	<p>१</p> <p>३०० जना</p> <p>३०० जना</p> <p>५०० वटा</p> <p>२००० वटा</p>				२०००	मौज्दात बाहेकको आवश्यक पर्ने सामग्री खरिद ,भण्डारण वा समयमै उपलब्धताक ा लागी सप्लायर्स संग सम्भौता गर्ने	

		गरी भण्डारन गर्ने						
		पशु चौपायाका अस्थायी छाप्राका लागि चाहिने सामानहरु, काठ, खर, त्रिपाल आदी भण्डारण गरी राख्ने						
		पशुपक्षीका गोठ, खोर, टहरा, पुनर्निर्माण गर्न बाँस, डोरी, खर, प्लाष्टिक, पराल, त्रिपाल आदी को भण्डारण	५००					
		बाँध, कूलो नहर को अस्थायी मर्मत का लागी (बास, बोरा, ढुङगा आदि को भण्डारण गर्ने	३००० मी					
		पोलिहाउस मर्मतकालागी सामग्री भण्डारण	५० वटा					
		नगर को कुल खेतियोग्य जग्गाको १० प्रतिशत लाइ पुग्ने मौसम अनुसारको बीउबीजन, मलखाद, औषधि, विषादी, अन्य विउ विजन खरिद तथा भण्डारणगर्ने	१० प्रतिशत जमिन का लागी					
क्र.स	कलष्टर	सामग्रीको नाम	आवश्यक	रहेको निकाय		मौज्दात	कुल रकम	कैफियत

			पर्ने संख्या	नगरपालिका	इलाका प्रशासन कार्यालय	नेपाल प्रहरी	स्थल			
३	गैरखाद्य सामाग्री, आश्रयस्थल	आपतकालिन अवस्थाका गैरखाद्य सामाग्रीहरु भण्डार गर्न अस्थायी तथा स्थायी भण्डार गृह को व्यवस्था गर्ने	१					१०००	मौज्दात बाहेकको आवश्यक पर्ने सामाग्री खरिद ,भण्डारण वा समयमै उपलब्धताका लागि सप्लायर्स संग सम्झौता गर्ने	
		आवश्यक गैर खाद्य सामाग्रीहरु लत्ताकपडा (उमेर लिंग, मौसम अनुसार) प्रति परिवार २,२ सेट का दरले व्यवस्था	१०० सेट							
		प्रभावितहरुलाइ भाडाकुडा प्रति परिवार डेक्कि २ थान,ताप्के १ थान, थाल ४ थान, बटुका ४ थान गिलास ४ थान, डाडु पन्यू १, १ थान , मग २ थान, वाल्टिन १ थान का दरले व्यवस्था	१०० सेट							
		प्रभावित परिवार का लागी कम्बल, म्याट को व्यवस्था	२०० थान							
		आश्रय स्थल निर्माण का लागी								
		टेन्ट	१० सेट							
त्रिपाल,	१०० वटा,									

क्र.स	कलष्टर	सामग्रीको नाम	आवश्यक पर्ने संख्या	रहेको निकाय			मौज्दात स्थल	कुल रकम	कैफियत
				नगरपालिका	इलाका प्रशासन कार्यालय	नेपाल प्रहरी			
		वलियो डोरी	१०० मुठा						
४	खानेपानी, सरसफाइ क्षेत्र	आपतकालिन अवस्थामा खानेपानी वितरणकोलागि तयारी पानी वोतल वा जारको पानी को व्यवस्था	५००० लिटर					१०००	मौज्दात वाहेकको आवश्यक पर्ने सामग्री खरिद ,भण्डारण वा समयमै उपलब्धताका लागि सप्लायर्स संग सम्झौता गर्ने
		आपत्कालिन अवस्थाका लागि आवश्यक खानेपानी शुद्धिकरणका सामग्री, पियुष, क्लोरीन भोल, जस्ता वस्तु खरिद गरी भण्डारण गर्ने	१०० लिटर						
		१००० लिटर क्षमताको पानी टंकी खरिद गरी भण्डारण गर्ने	५ वटा						
		फोहरमैला व्यवस्थापन का लागी ठुला कन्टेनर खरिद र भण्डारण	५ वटा						
		डस्टविनहरु खरिद गरी भण्डारण गर्ने	२०० वटा						
		हाईजिन किट खरिद गरि भण्डारण गर्ने	३०० सेट						
		अस्थायी शौचालय	३० वटा						

		निर्माणका लागि आवश्यक सामग्री टवाईलेट प्यान पलाष्टिक खरिद गरि भण्डारण गर्ने ।							
		चपी का लागि वाल्टिन,मग र ब्रस भण्डारण गर्ने	१०० सेट						
		हर्षिक वा फिनेल भण्डारण गर्ने	३०० वोत्तल						
		भत्केका खानेपानी संरचना मर्मतका लागि मर्मतका लागि र पानी आपूर्तिकालागी पाइप र फिटिङ सामग्री भण्डारण गरी राख्ने	३००० मिटर						
क्र.स	कलष्टर	सामग्रीको नाम	आवश्यक पर्ने संख्या	रहेको निकाय			मौज्दात स्थल	कुल रकम	कैफियत
				नगरपालिका	इलाका प्रशासन कार्यालय	नेपाल प्रहरी			
५	स्वास्थ्य र पोषण	अति आवश्यक तथा जिवन वचाउने औषधीहरु, प्राथमिक उपचारका सामग्रीहरु स्वास्थ्य संस्थाहरुमा बफर स्टक राख्ने	सवै स्वास्थ्य स.स्थामा					१०००	मौज्दात वाहेकको आवश्यक पर्ने सामग्री खरिद ,भण्डारण वा समयमै उपलब्धताका लागि सप्लायर्स संग सम्भौता
		आपतकालिन	३००						

	अवस्था का लागी सुत्केरी सामग्री,	सेट							गर्भ
	प्याड तथा आवस्यक परिवार नियोजनका साधन	५०० सेट							
	आपतकालीन अवस्थाको लागि एक वडा २ थानका दरले प्राथमिक उपचार बाकस को व्यवस्था गर्ने	२० वटा							
	सुत्केरी र गर्भवती महिला, कुपोषित बालबालिका र जेष्ठ नागरिकको लागि एक महिनालाई पुग्ने पोषणयुक्त खाना विस्कट, लिटो, आदी भण्डारण गर्ने दुधका लागी डेरि वा किसान संग समन्वय र संभौता गर्ने	५०० जना							
	आपतकालिन अवस्थाका लागी कम्तिमा १ स्वास्थ्य संस्था १ स्टेचरका व्यवस्था र भण्डारण	१०							
	गर्भवती ,सुत्केरी आमा तथा २ वर्ष मुनिको वच्चालाइ ३ महिनालाई पुग्ने UTRF,RUSF	२०० जना							

क्र.स	कलष्टर	सामग्रीको नाम	आवश्यक पर्ने संख्या	रहेको निकाय			मौज्दात स्थल	कुल रकम	कैफियत
				नगरपालिका	इलाका प्रशासन कार्यालय	नेपाल प्रहरी			
		को मौज्दात राख्ने							
		अस्थायी उपचार केन्द्र स्थापनाका लागि आवश्यक सामग्री	५ स्थान						
६	शिक्षा	प्रत्येक विद्यालयहरूमा १ वाकसका दरले प्राथमिक उपचारका सामग्रीहरूको व्यवस्था गर्ने	५० विद्यालय					१०००	मौज्दात वाहेकको आवश्यक पर्ने सामग्री खरिद ,भण्डारण वा समयमै उपलब्धताका लागि सप्लायर्स संग सम्भौता गर्ने
		प्रत्येक विद्यालयहरूमा शैक्षिक सामग्रीहरू जस्तै २० सेट इसिडी किट, स्टुडेन्ट किट, १०० सेट किताब ,कापी, कलम, पेन्सिल इरेजरहरू पहिले नै भण्डारण गरी राख्ने	५० विद्यालय						
		अस्थायी विद्यालय (Temporary Learning Center) का लागि आवश्यक पर्ने सामग्री पोल, त्रिपाल टेन्ट कारपेट बोर्ड आदी खरिद गरि भण्डारण	१६ वटा						
		अस्थायी	१६ वटा						

		विद्यालय (Temporary Learning Center) मा छात्रछात्रा, अपांग मैत्री, खानेपानी, शौचालयको व्यवस्था गर्न सामग्री							
		त्रिपाल, गैटी, वेल्चा, कोदाली तसला टोकरी, Heating Plate, Hexablade, आदि सामग्री प्रत्येक विद्यालयमा भण्डारण गरी राख्ने	५० विद्यालय						
		विद्यालयहरुमा वर्षको २ पटक विद्यार्थी हरुलाई कृतिम घटना अभ्यास र विपदको समयमा वच्ने उपाय वारे तालिम दिने	५० विद्यालय						
क्र.स	कलष्टर	सामग्रीको नाम	आवश्यक पर्ने संख्या	रहेको निकाय			मौज्दात स्थल	कुल रकम	कैफियत
७	संरक्षण र सामाजिक सुरक्षा	आपतकालका लागी गर्भवती र सुत्केरीको लागि विशेष कपडा को भण्डारण वा व्यवस्थापन	१०० जना	नगरपालिका	इलाका प्रशासन कार्यालय	नेपाल प्रहरी		१०००	मौज्दात वाहेकको आवश्यक पर्ने सामग्री खरिद, भण्डारण वा समयमै उपलब्धताका लागि सप्लायर्स संग
		अपांगता भएका व्यक्तिहरुकालागि सहायक सामग्री खरिद तथा भण्डारण	५० जना						

	वा सहयोगको सुनिश्चितता							सम्झौता गर्ने
	डिगिटल किट (महिलाको लागि)	२००						
	किशोरी किट(किशोरीको लागि)	३००						
	Female Friendly space set	३						
	RH kit (0-12 Items)	५००						

परिच्छेद ६ : लागत अनुमान तथा श्रोत व्यवस्थापन,समन्वय,अनुगमन,समिक्षा र मुलप्रवाहिकरण :

६.१ लागत अनुमान :

यस छायाँनाथ रारा नगरपालिकाको स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना योजना अनुसार क्षेत्रगत योजना तथा कार्यक्रम का लागि कुल बजेट १३ करोड ८८ लाख १० हजार अनुमान गरिएको छ । त्यसैगरी पुर्व तयारी र प्रतिकार्यकालागी आवश्यक पर्ने श्रोत सामाग्री प्रवन्धकालागी थप ८० लाख अनुमान गरिएको छ । विगत को वर्षहरुमा नगरपालिकाले यस क्षेत्रमा गरेको लगानी र हालको प्रतिवद्धता अनुरूप अपुग हुने श्रोत रकमको परिचालनका लागि देहाय अनुसारको रणनीति अख्तियार गरिने छ ।

- आन्तरिक आयस्रोतको दायराको खोजी र वृद्धि गर्ने विकास साभेदारसंग समन्वय गर्ने ।
- संघ तथा प्रदेशसंग समन्वय गर्ने ।
- निजी तथा सार्वजनिक साभेदारी एवं सहकार्य गर्ने ।
- जनसहभागिता वृद्धि गर्ने ।
- वित्तीय जोखिम न्यूनिकरणका लागि पारदर्शिता तथा सुशासन संबन्धी व्यवस्थाहरु कार्यान्वयनका लागि विशेष श्रोत साधनको परिचालन गर्ने ।

६.२ समन्वय र सहकार्य :

छायाँनाथ रारा नगरपालिकाले विपद् पुर्वतयारी र प्रतिकार्य योजना को कार्यान्वयन गर्नका लागि नगर क्षेत्रमा रहेका निकाय, संघसंस्था तथा अन्य साभेदारहरु संग समन्वय र सहकार्य गरी उनिहरुको श्रोत र साधनलाइ पनि परिचालन गर्नेछ । यसका अतिरिक्त प्रकोपबाट हुन सक्ने सम्भावित विपद्को सामना गर्न

नगरपालिकाले जिल्लामा रहेका निकायहरु संघ र प्रदेश सरकार तथा त्यस अन्तरगतका कार्यालयहरु संग पनि समन्वय र सहकार्य गर्नेछ। यसका साथै देहाय बमोजिमका संरचना संग विशेष समन्वय गरिने छ।

- विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन राष्ट्रिय परिषद्
- विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन कार्यकारी समिति
- राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरण
- कर्णाली प्रदेश विपद् व्यवस्थापन परिषद्
- कर्णाली विपद् व्यवस्थापन कार्यकारी समिति
- मुगुजिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति
- स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति

यस्तो समन्वय र सहकार्य विपद् पुर्वतयारी, विपद् प्रतिकार्य तथा पुर्नलाभ सम्म हुनेछ।

६.३ लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण :

मुगुनगरपालिकाले विपद् पुर्वतयारी र प्रतिकार्य का लागी गरिने क्षेत्रगत त्रियाकलापहरुमा लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरणको सवाललाई प्राथमिकता दिने छ। यसकालागी निम्न कार्यहरु गर्ने छ।

- विपद् को समयमा हुन सक्ने, हिंसा, भेदभाव तथा दुर्व्यवहार हुन नदिन सुरक्षा संयन्त्र निर्माण र परिचालन
- विपद् को समयमा हुन सक्ने, हिंसा, भेदभाव तथा दुर्व्यवहार हुन नदिन नियमित अनुगमन
- हिंसा, भेदभाव तथा दुर्व्यवहार का घटना घट्टिहालेमा पिडितलाई कानूनी सहयोग तथा उपचार र दोषीमाथी कारवाही
- बालबालिका, महिला, अपांगता भएका व्यक्ति र ज्येष्ठ नागरिकहरु लाई सुरक्षित आश्रय स्थल (बालमैत्री,महिलामैत्री,अपांगतामैत्री तथा जेष्ठनागरिकमैत्री)आश्रयस्थल निर्माण।
- मानसिक आघात (trauma) तथा मनोवैज्ञानिक असर परेका बालबालिका, किशोर,किशोरी,गर्भवती, सुत्केरी, अपांगता भएका व्यक्ति र जेष्ठ नागरिकलाई मनोसामाजिक मनोविमर्श प्रदान
- बालबालिका, महिला, गर्भवति तथा सुत्केरी महिलाका लागि खानपान,ओषधिउपचार, विशेष सामग्रीको व्यवस्था

६.४ आवधिक विकास योजनामा मूलप्रवाहीकरण :

नगरपालिकाले गर्ने विकास निर्माणका कार्यहरुमा विपद् जोखिम न्यूनीकरण र जलवायु परिवर्तनलाई ध्यानमा राखेर खासै काम गरेको देखिदैन। त्यसैगरी आवधिक विकास योजनामा विपद् व्यवस्थापन र जलवायु परिवर्तन लाई मूलप्राधीकरण गरेको पाइदैन। नगरपालिकाले सूचना संकलन, जोखिम विश्लेषण, स्रोतको उपलब्धता, गुणस्तर र स्रोतको पहुँच र विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा अनुकूलनको आवश्यकता पहिचान गरि विपद् व्यवस्थापन र जलवायु परिवर्तन अनुकूलनका लागि योजना र नीतिहरु निर्माण गर्नु पर्नेछ। विकास योजनाहरुमा मूलप्रवाहीकरण गर्न योजना र नीतिहरुलाई प्राथमिकता दिइनेछ। यसका

लागी सरकारी र गैरसरकारी दुवै स्रोतको उपयोग गरी अनुकूलन र प्रभावकारी रणनीति लागू गर्न आवश्यक छ । विपद व्यवस्थापन जलवायु परिवर्तनका अनुकूलन र जोखिम न्यूनीकरणका रणनीतिहरूलाई स्थानीय आवधिक विकास योजनामा एकीकृत गरिनेछ । संघिय र प्रादेशिक योजना आयोगले तयार गरेको लक्ष्य र रणनीतिहरूलाई ध्यानमा राखि कार्यान्वयन गरिने छ । यो योजना कार्यान्वयनकालागी नगरपालिकाले संघ र प्रदेश सरकार बीच समन्वय गर्नेछ । सरकारी निकायहरू, गैरसरकारी संस्थाहरू, विकास साभेदारहरू र निजी क्षेत्रका सरोकारवालाहरूको समन्वय र सहकार्यमा नीति र रणनीति र योजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयन गरिनेछ । स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा १०, दफा ७० बमोजिम नगरपालिका र नगरपालिकाले स्थानीय कानून बमोजिम विपद कोष स्थापना गरी परिचालन गर्नेछ । नगरपालिकाले विपद जोखिम न्युनिकरण र जलवायु परिवर्तन अनुकूलनका कार्यलाई नगरपालिकाको आवधिक विकास योजनामा मूलप्रवाहिकरण गर्नेछ ।

६.५ स्थानीय तहको वार्षिक योजना तर्जुमा प्रक्रियामा मूलप्रवाहिकरण :

यो योजनालाई नगरपालिकाले तयार गरेको क्षेत्रगत का साथै स्थानीय तहको वार्षिक योजना तर्जुमा प्रक्रियामा मूलप्रवाहिकरण गरिने छ । वार्षिक योजनाहरूमा विपद जोखिम न्युनिकरण र जलवायु अनुकूलन योजनाहरूलाई प्राथमिकता दिइनेछ । नगरपालिकाका प्रत्येक वडाले बस्ति स्तरको योजना तर्जुमा प्रक्रिया देखि नै यस विषयमा ध्यान दिने छन । नगरपालिकाको स्वीकृत पछि यी योजना कार्यान्वयनमा आउनेछन् । वार्षिक योजनाहरूमा समावेश नगरिएका योजनाहरूलाई मूलप्रवाहिकरण गर्न जिल्ला समन्वय समिति, सम्बन्धित विषयगत कार्यालयहरू र अन्य सरोकारवालाहरूलाई कार्यान्वयनमा लैजान अनुरोध गरिनेछ ।

६.६ योजनाको अनुगमन, मूल्याङ्कन, प्रतिवेदन, अद्यावधिक र सिकाइ :

यस योजनाको अनुगमन नगरपालिकाद्वारा संचालित योजना तथा कार्यक्रम को अनुगमन मुल्यांकन र पुनरावलोकन गर्दा संगै संगै हुनेछ । अनुगमन, मूल्याङ्कनकोलागि प्रतिवेदन योजनामा भएका क्रियाकलापहरूको प्रगतीको विवरण पनि उल्लेख गरिने छ । यस योजना कार्यान्वयनको प्रगति प्रतिवेदन अर्ध-वार्षिक रूपमा तयारी र प्रगतीको समिक्षा गरी आगामी ६ महिनाको कार्य योजना तयार गरिनेछ । यस योजनाको प्रत्येक वर्ष पुनरावलोकन गरिनेछ भने प्रत्येक ५ वर्षमा अद्यावधिक गरिनेछ ।

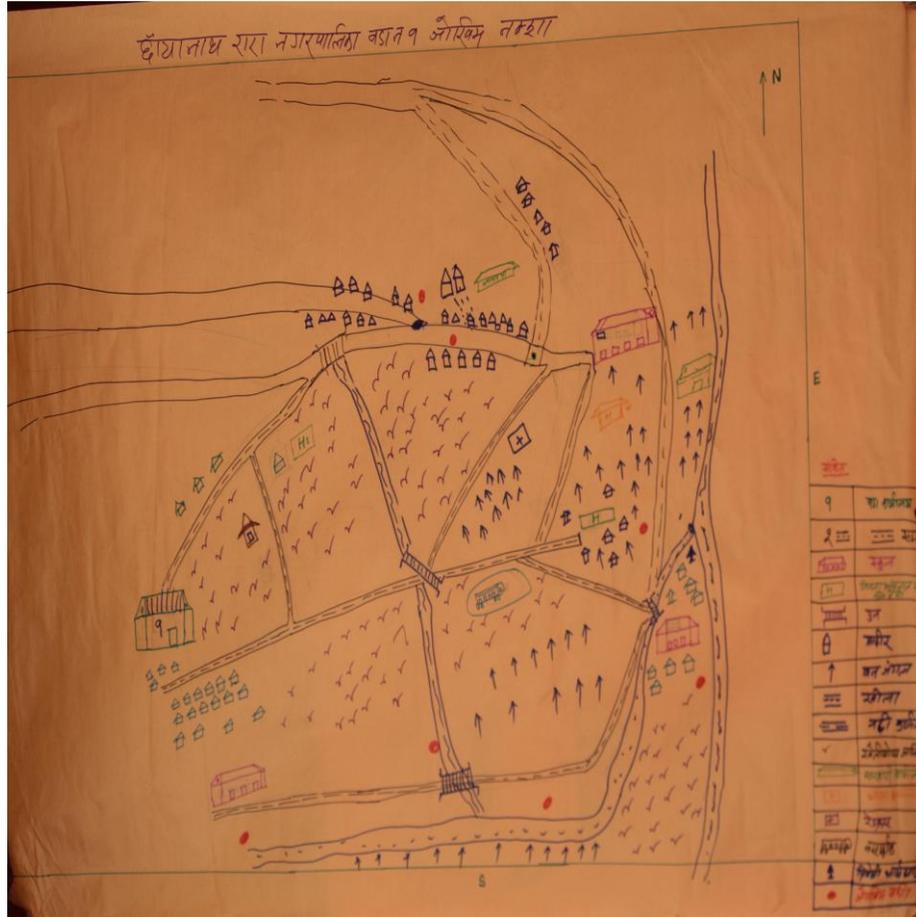
- यस योजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयन भए नभएको अनुगमन तथा सुपरिवेक्षणका लागि नगरपालिका को अनुगमन समिति आफै, सम्बन्धित वडा कार्यालय साथै आवश्यकता अनुसार अलग्गै अनुगमन तथा मूल्याङ्कन समितिको गठन गरिने छ
- नगरपालिकाले आफ्नो वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम र योजनाको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्दा यस उत्थानशील योजना कार्यान्वयनको समेत अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्ने छ ।
- नगरपालिकाको अनुगमन समितिले जलवायु परिवर्तन अनुकूलन तथा विपद जोखिम व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यक्रमको प्रभावकारिता समेत मूल्याङ्कन गरी आवश्यकता अनुसार नगरपालिकाको स्थानीय विपद तथा जलवायु उत्थानशील समिति र नगरपालिकामा सिफारिस गर्नेछ ।
- यस योजना कार्यान्वयन गर्ने संघ संस्थाहरूले आफ्नो अनुगमन तथा मूल्याङ्कन प्रतिवेदन आफ्नो सम्बन्धित कार्यालयका साथै नगरपालिकामा बुझाउने छन् । अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्दा कार्यक्रमहरूको अनुगमन तथा मूल्याङ्कनका लागि तय गरिएका सूचक बमोजिम अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्नुपर्ने छ ।

२५/०५/२०२२
 नि प्रमुख प्रशासकीय अधिकारी
 एम. वहादुर साहू
 नि. प्रमुख प्रशासकीय अधिकारी

अनुसुचीहरु

अनुसुची १ : जोखिम नक्साडकन

रामेश्वर
(पूर्व बहादुर साहू)
नि प्रमुख प्रशासकीय अधिकारी
एनो बहादुर साहू
नि प्रमुख प्रशासकीय अधिकारी

वडा नं १ को जोखिम नक्सा

वडा नं २ को जोखिम नक्सा

२५/११/२०२२
 नि प्रमुख प्रशासकीय अधिकारी
 पूर्ण बहादुर रावो
 नि प्रमुख प्रशासकीय अधिकारी

नं ३ को जाखिम नक्सा

१४९

२५/०५/२०२२
 (पूर्व बहादुर साहू)
 नि. प्रमुख प्रशासकीय अधिकारी
 पूर्व बहादुर साहू
 नि. प्रमुख प्रशासकीय अधिकारी

वडा नं ५ को जोखिम नक्सा

वडा नं ६ को जोखिम नक्सा

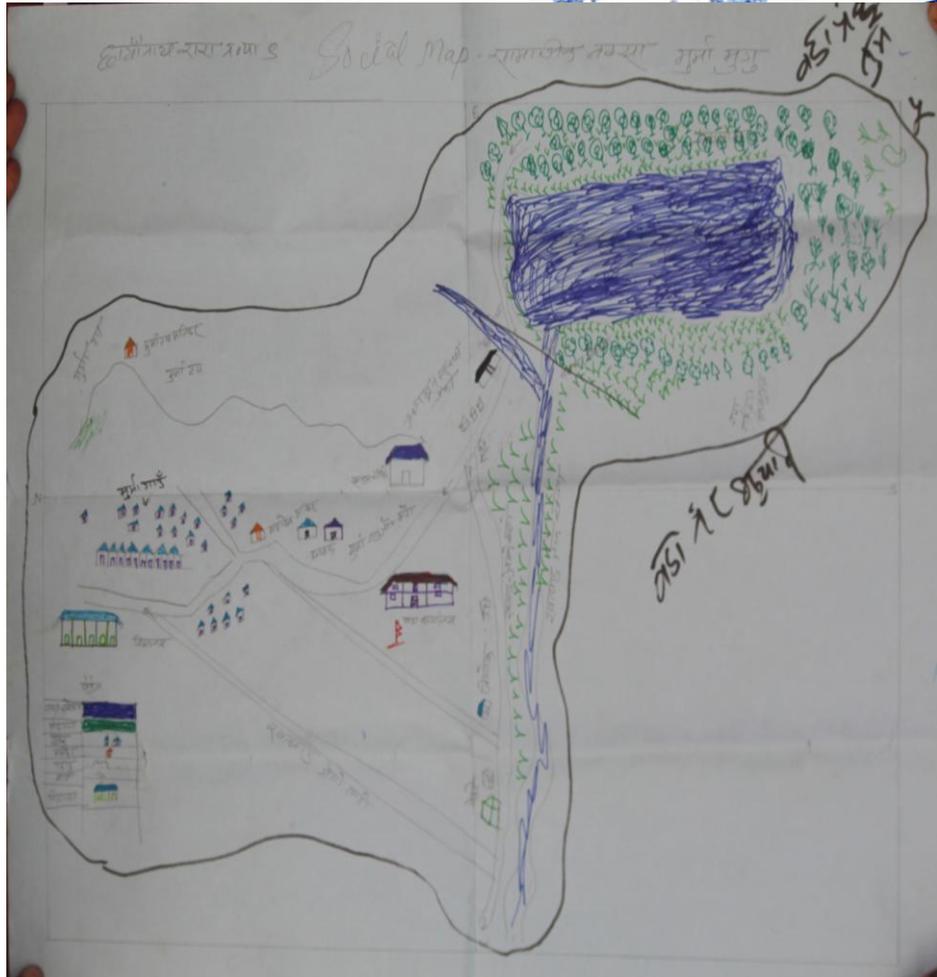
रामेश्वर
(पूर्व बहादुर साहू)
नि प्रमुख प्रशासकीय अधिकारी
एन. बहादुर साहू
नि प्रमुख प्रशासकीय अधिकारी

वडा नं. ७ को जोखिम नक्सा

वडा नं. ८ को जोखिम नक्सा

२५/०५/२०२२
 (पूर्व बहादुर) अधिकृत
 नि. प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
 पूर्व बहादुर राणा

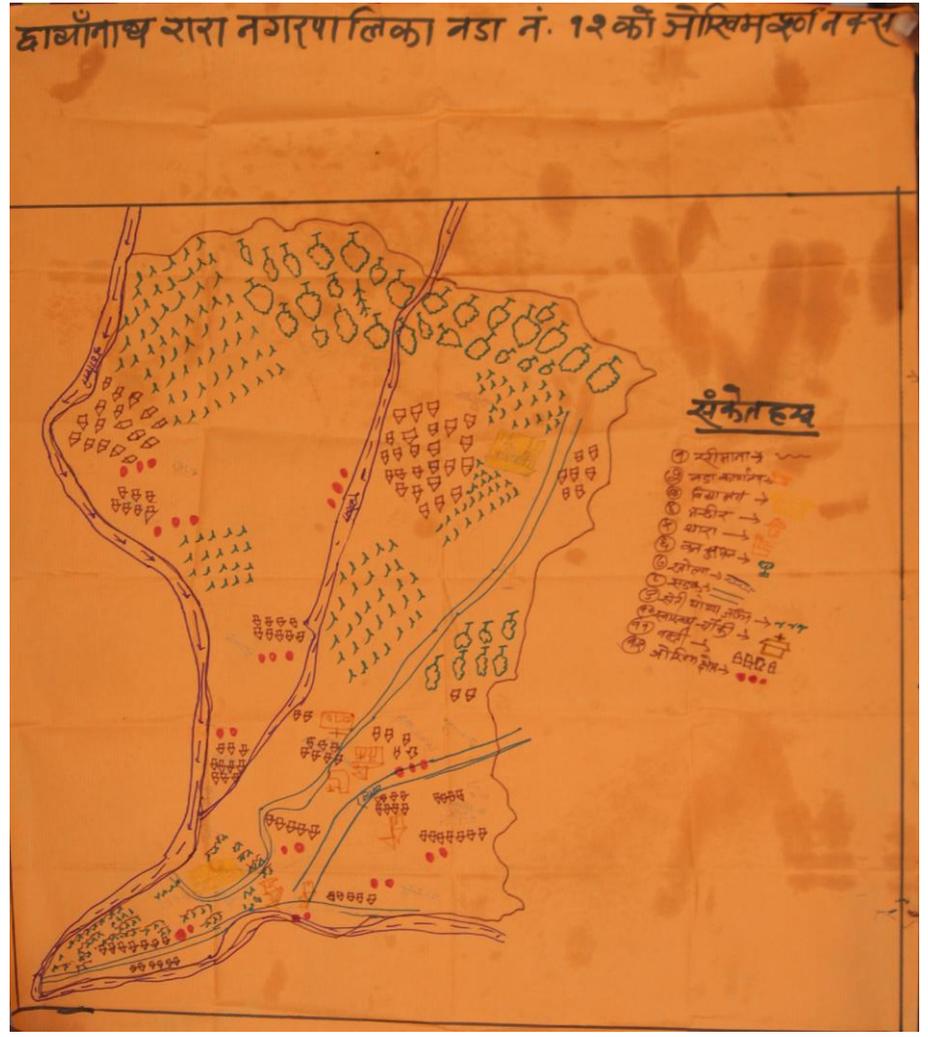
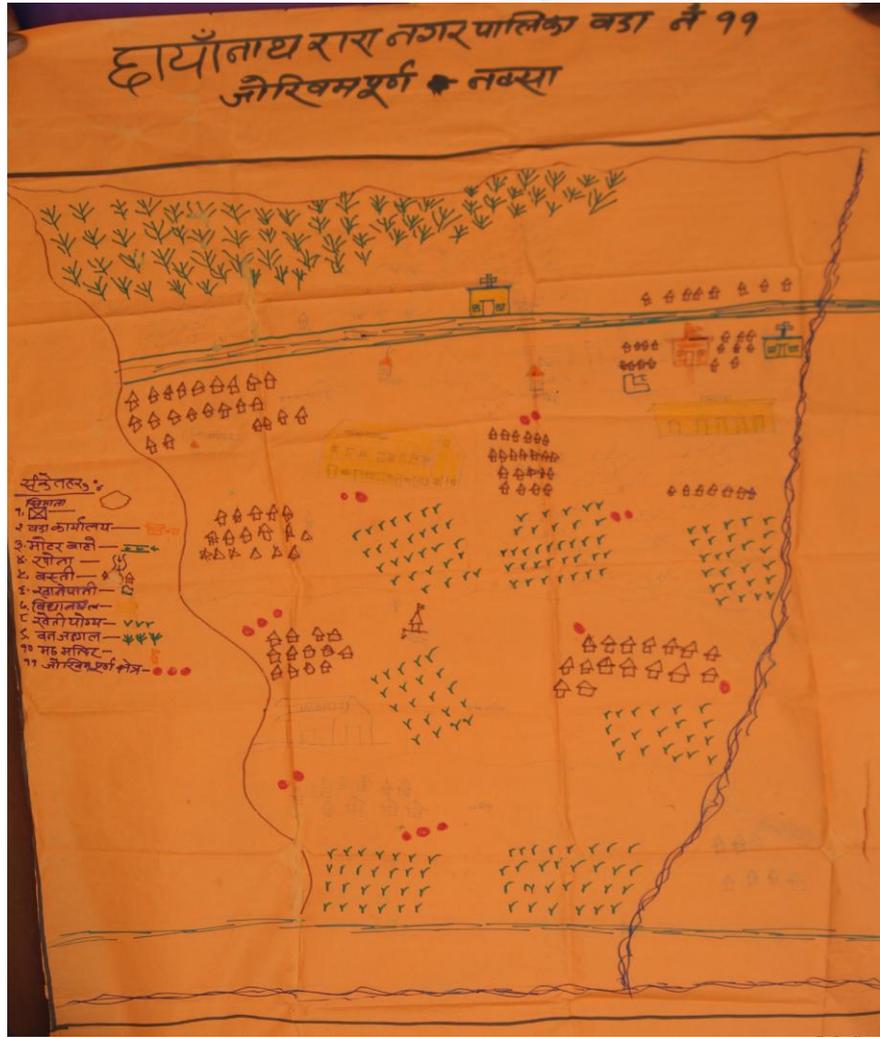
वडा नं. १० को जोखिम नक्सा

वडा नं. ९ को जोखिम नक्सा

२५/०५/२०२०
(पूर्व बहादुर साह)
नि प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
एजेन्सी बहादुर साह
सिन्धुली प्रशासकीय अधिकृत

२५/११/२०२२
 (पूर्व बहादुर साहू)
 नि प्रमुख प्रशासकीय अधिकारी
 पूर्व बहादुर साहू
 जिला प्रशासकीय अधिकारी

रामेश्वर
(पूर्व बहादुर साहू)
नि प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
एन. बहादुर साहू
नि प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

वडा नं. ११ को जोखिम नक्सा

वडा नं. १२ को जोखिम नक्सा

वडा नं. १३ को जोखिम नक्सा

वडा नं. १४ को जोखिम नक्सा

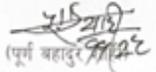
अनुसूची २. प्रकोपको आधारमा वडागत जोखिमको सुचना संकलन

वडा नं.	सम्भावित प्रकोप	समुदाय	जोखिममा पर्न सक्ने घर धुरी	जोखिममा पर्न सक्ने जनसंख्या	जोखिममा पर्न सक्ने जमिन	जोखिममा पर्न सक्ने बालबालिका	जोखिममा पर्न सक्ने विद्यालय	बालबालिका लाइ विद्यालय जादा आउदा हुने जोखिम	जोखिममा पर्न सक्ने स्वास्थ्य संस्था	जोखिममा पर्न सक्ने खानेपानी संरचना	जोखिममा पर्न सक्ने व्यावसाय	जोखिममा पर्न सक्ने सिंचाई संरचना	जोखिममा पर्न सक्ने अन्य संरचना
१	भुकम्प	वडाभरी	२००	१०००		४००	३ वटा	मृत्यु,घाइते	१	३ वटा		४ वटा	
२		बजार,तुमा	१८३	९००		३००	२ वटा	मृत्यु,घाइते	छैन	३ वटा		२ वटा	
३		वडाभरी	२५०	१२५०		५००	२ वटा	मृत्यु,घाइते		८ वटा ट्याङ्की		३ वटा	
४		वडाभरि	४००	२०००		२००	३ वटा	मृत्यु,घाइते	२ वटा	४ वटा ट्याङ्की		१ वटा	
५		तुमा,तुमा,कार्कीबाडा, सुपकोट नाउर, पाटपटेनी,लुवारबाड ामा	१८५	६००	४५ हल	३००	३ वटा	मृत्यु,घाइते	२ वटा स्वास्थ्य संस्था,१ वटा बर्थिङ सेन्टर।	५ वटा	०	२ वटा	

२१५५१
(पूर्व बहादुर साहू)
नि प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
पूर्व बहादुर साहू
नि प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

६	लिउडी, बालै, मुन्दु, को टिला, ज्वार्ना, माथी बालै, रन्जन बालै, भियालबाडा र छतेलबाडा जम्मा ९ वस्ती	१३०	४००	२५ हल	२६०	५ वटा	मृत्यु, घाइते	२ वटा	५ वटा	१ वटा	१ वटा	
७	वडाभरी	३००	१५००		६००	३ वटा	मृत्यु, घाइते	२ वटा	३ वटा ट्याङ्की			४
८	वडाभरी	१००	५००		२००		मृत्यु, घाइते			४	१ वटा	३ वटा सडक २ वटा मन्दिर
९	वडाभरी	२००	१०००		४००	१ वटा विद्यालय	मृत्यु, घाइते		५ वटा		२ वटा	
१०	भाकोट, घट्टलेख, गाड पानी, जिउला, चराप, ल्वार पन्न, तल्लेख	२५६	९८०	१५ हल	५००	४ वटा	मृत्यु, घाइते	१ स्वास्थ्य चौकी र १ बर्थिङ सेन्टर	५ वटा		१ वटा	
११	वडाभरी	२८	१४०	१८ हल	५६	२ वटा	मृत्यु, घाइते	१ वटा	३ वटा	१ वटा	२ वटा	

 (पूर्व बहादुर) १९२८
 नि प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
 पूर्ण बहादुर लो
 वि. प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

१२		वडाभरी	३०	१३५	३५ हल	६०	४ वटा	मृत्यु,घाइते	२ वटा	५ वटा		२ वटा	
१३		वडाभरी	४५	२२०	३५ हल	९०	५ वटा	मृत्यु,घाइते	१ वटा		१ वटा	१ वटा	
१४		सुम्ली,बाम,नाफ,फै पाटा र दर्खे	४५०	१८५०	३५ हल	८००	३ वटा	मृत्यु,घाइते	१ वटा	६ वटा		२ वटा	५ वटा मठ मन्दिर
१	पहिरो	गमगढी,घाट,जुगला, घुन्याड,घट्ट,अलाका साघु,रुली,तलिखोला, माथिखोला,हुल्लुम खोला,भारेकोट,ओढे काध ,भाडागिल,त्रिशुला, पारिवन,लाइम, हुम्कने, कैलेबाडा, वारि ठिनी,गैराचैर, जुकेन, कालापाल्त	११०	५५०	२०० हल	२००	२ वटा			४ वटा		५ वटा	
२		,तुमा,चैना	४०	२००	१० हल		१ वटा			३ वटा		२ वटा	

ए.एस.सी.
(पूर्व बहादुर साहू)
नि. प्रमुख प्रशासकीय अधिकारी
ए.एस.सी. बहादुर साहू
नि. प्रमुख प्रशासकीय अधिकारी

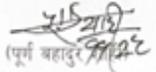

३	निगाले, इमा, तलितुमा, माथितुमा, सायखोला, हिन्नीकाँध, देउवाडा, फुली	१५०	७५०	१०० हल		२ वटा		२ वटा	८ वटा		३ वटा	
४	दावाटो, खतरीकोट, ढुमाललेख, कालापाल्त, भामवाडा	१३९	६८०	१५० हल		२ वटा		१ वटा	४ वटा		१ वटा	
५	सबै बस्तीमा	२८०		७४ हल		२ वटा		२ वटा	५ वटा		२ वटा	
६	लिउडी, बालै, मुन्दु, को टिला, ज्वार्ना, माथी बालै, रन्जन बालै, भियालबाडा र छतेलबाडा जम्मा ९ बस्ती	२६५		५५ हल		२ वटा		१ वटा	४ वटा		१ वटा	
७	घुइर, पिना, टोप्ला	३३९	१६९५	२०० हल		३ वटा		१ वटा	३ वटा			

नि प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
एनो बहादुर लो
वि प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

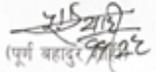

८		भियारी ,सिगाडी, बिस्टवाडा , चुगा, ढोटु	१५०	७५०	२०० हल		१ वटा			२ वटा		१ वटा	३ वटा सडक
९		मुर्मा	७ घर	५०	५० हल		१ वटा		१ वटा	२ वटा		१ वटा	
१०		सबै बस्ती	२४५	९५०	२४५ हल		४ वटा		२ वटा	७ वटा		१ वटा	
११		सबै बस्ती	२१०	९००	८० हल		३ वटा		१ वटा	३ वटा	१ वटा	२ वटा	
१२		वडाभरी	२३५	१२००	१५५ हल		३ वटा		१ वटा	५ वटा		१ वटा	
१३		सबै बस्ती	१५०		८० हल		२ वटा			२ वटा		१ वटा	
१४		सुम्ली,बाम,नाफ,फै पाटा र दर्खे	१७०	६५०	७८ हल		३ वटा		१ वटा	६ वटा		२ वटा	५ वटा मठ मन्दिर
१	बाढी	हाडढुङ्गा,विराचौर, माथि खोला,अल्का साघु,भुगला, गुइयादुला,खल्लागा	१००		६० हल				१ वटा अस्पताल	५ वटा		६	

 (पूर्व बहादुर साहू)
 नि प्रमुख प्रशासकीय अधिकारी
 पूर्व बहादुर साहू
 जिला प्रशासकीय अधिकारी

	ड,घट्टेखोला,कालाजुर,छतेलबाडा,ठिनीघाट, कालापातल,जुकेन,पारिवन,गयलदेउ,निगालीखाडल,लामामेला,छेलाकाडा,धारा											
२	,तुमा,चैना	४०	२००	१० हल		१ वटा			३ वटा		२ वटा	
३	इमा, निगाले, तलितुम, सायखोला	२५	१००	६० हल					२ वटा		२ वटा	
४	कालापल्ल, दोबाटो, दुमाललेक, बोटु, कालाजुर, माथिल्लो कालापल्ल, खतरीकोट, भामवाडा	९७	४५०	२५० हल		१ वाल विकास			३ वटा		१ वटा	
५	लेन खोला,भापागाडा खोला, भुमेखोला, सुपखोला,	३५	१४०	२५ हल		१ वटा		१ वटा	३ वटा		२ वटा	

 (पूर्व बहादुर) १९२६
 नि प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
 पूर्ण बहादुर लो
 नि प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

६	लिउडी, बालै, मुन्दु, को टिला, ज्वार्ना, माथी बालै, रन्जन बालै, भियालबाडा र छलेलबाडा जम्मा ९ वस्ती	२६५		५५ हल		२ वटा		१ वटा	४ वटा		१ वटा	
७	पिना, तलिघुइर, माथिघुइर, टोप्ला,	३३९	१६९५	५० हल								
८	भियारी, सिगाडी, बिस्टबाडा, चुगा, ढोटु	१५०	७५०	२०० हल		१ वटा			२ वटा		१ वटा	३ वटा सडक
९	मुर्मा	७ घर	५०	५० हल		१ वटा		१ वटा	२ वटा		१ वटा	
१०	सवै बस्ती	२४५	९५०	२४५ हल		४ वटा		२ वटा	७ वटा		१ वटा	
११	सवै बस्ती	२१०	९००	८० हल		३ वटा		१ वटा	३ वटा	१ वटा	२ वटा	
१२	वडाभरी	२३५	१२००	१५५ हल		३ वटा		१ वटा	५ वटा		१ वटा	
१३	सवै बस्ती	१५०		८० हल		२ वटा			२ वटा		१ वटा	
१४	सुम्ली, बाम, नाफ, फौ पाटा र दर्खे	१७०	६५०	७८ हल		३ वटा		१ वटा	६ वटा		२ वटा	५ वटा मठ

ए.एस. शर्मा
(पूर्व बहादुर साहू)
नि. प्रमुख प्रशासकीय अधिकारी
ए.एस. बहादुर साहू
नि. प्रमुख प्रशासकीय अधिकारी

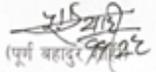

													मन्दिर
१	आगलागी	वडाभरी	३०	१२०								-	
२		बजार	१०	५०								-	
३		वडाभरी	१०	५०	-							-	
४		भामवाडा	३००	१५००	-							-	
५		सवै बस्तीमा	२००	४००			१ वटा		१ बर्थिङ सेन्टर	-		-	
६		वडाभरी	१२०	६००						-		-	
७		वडाभरि	१०	५०						-	-	-	
८		वडाभरी	१५	७५						-	-	-	
९		वडाभरी	१००	१७५०						-	-	-	
१०		,घट्टलेख ,ल्वारपन्न,तल्लेख	१३५	५३०					१ वटा	-		-	
११	सवै बस्ती	३५	१२०					१ वटा	१ वटा				

राज्य
(पूर्व बहादुर) ११२६
नि प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
पूर्व बहादुर लो
वि प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

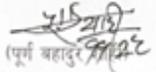

१२		वडाभरी	५५	२५०								
१३		सवै बस्ती	१५०		८० हल		२ वटा		२ वटा		१ वटा	
१४		वाम रसुम्ली वाम र सुम्ली	११५	४५०			१ वटा		-		-	
१	हावाहुरी	वडाभरी	२०	८०	-					अन्नबालि, फलफुल,तरकारी खेतिमा नोक्सानी	-	पोलीहाउ स
३		वडाभरी	२०	१००	-					अन्नबालि, फल फुल,तरकारी खेतिमा नोक्सानी		पोलीहाउ स
४		वडाभरी	३०	१५०	-					अन्नबालि, फल फुल,तरकारी खेतिमा नोक्सानी		पोलीहाउ स
५		सवै बस्तीमा	१५०	७५०	-					अन्नबालि, फल फुल,तरकारी खेतिमा नोक्सानी		पोलीहाउ स
६		वडाभरी	६५	३२५	-					अन्नबालि, फल फुल,तरकारी खेतिमा नोक्सानी	-	पोलीहाउ स

 (पूर्व महादुर) ११/१२/२६
 नि प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
 पूर्ण महादुर लो
 वि प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

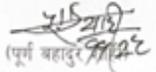

७	वडाभरी	१५०	७५०	-						अन्नबालि, फल फुल, तरकारी खेतिमा नोक्सानी		पोलीहाउस
८	वडाभरी	२५	१२५	-						अन्नबालि, फल फुल, तरकारी खेतिमा नोक्सानी		पोलीहाउस
९	वडाभरी	२०	१००	-						अन्नबालि, फलफुल, तरकारी खेतिमा नोक्सानी	-	पोलीहाउस
१०	भाकोट, घट्टलेख, गाडापानी, जिउला, चराप, ल्वार पन्न, तल्लेख	१६५	३८०			४ वटा			२ वटा	अन्नबालि, फलफुल, तरकारी खेतिमा नोक्सानी	-	पोलीहाउस
११	सबै बस्ती	८५	४२५							अन्नबालि, फलफुल, तरकारी खेतिमा नोक्सानी		पोलीहाउस
१२	वडाभरी	३०	१५०							अन्नबालि, फलफुल, तरकारी खेतिमा नोक्सानी		पोलीहाउस
१३	सबै बस्ती	१३०	६५०			५ वटा			१ वटा			पोलीहाउस

 (पूर्व बहादुर) १९२६
 नि प्रमुख प्रशासकीय अधिकत
 पूर्ण बहादुर लो
 वि. फूल प्रचारकीय अधिकत

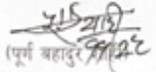

													स	
१४		सवै बस्ती	१३५	५००			२ वटा		१ वटा		अन्नबालि, फलफुल,तरकारी खेतिमा नोक्सानी		पोलीहाउ स	
१	बन्यजन्तु	वडाभरी	२००	८००	-		-		-	-	अन्न(मकै,गहुँ) फलफुल बालीमा नोक्सान ।	-		
२		वडाभरी	१५०	७५०							अन्न(मकै,गहुँ) फलफुल बालीमा नोक्सान ।			
३		वडाभरी	२५०	७५०	-					-	अन्न(मकै,गहुँ) फलफुल बालीमा नोक्सान ।	-		
४		वडाभरी	५०	२५०	-						-	अन्न(मकै,गहुँ) फलफुल बालीमा नोक्सान ।	-	
५		२ वटा बस्तीमा	३५									अन्न(मकै,गहुँ) फलफुल बालीमा नोक्सान ।		

 (पूर्व बहादुर सिंह)
 नि प्रमुख प्रशासकीय अधिकारी
 पूर्ण बहादुर सिंह
 नि प्रमुख प्रशासकीय अधिकारी

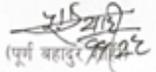

६	वडाभरी	१५०	७५०	-							अन्न(मकै,गहुँ) फलफुल बालीमा नोक्सान ।	-	
७	वडाभरी	५०	२५०	-							अन्न(मकै, गहुँ) फलफुल बालीमा नोक्सान ।	-	
८	वडाभरी	२५०	१२५०								अन्न(मकै,गहुँ) फलफुल बालीमा नोक्सान ।		
९	वडाभरी	८६	४३०								अन्न(मकै,गहुँ) फलफुल बालीमा नोक्सान ।		
१०	वडाभरी	१००	५००								अन्न(मकै,गहुँ) फलफुल बालीमा नोक्सान ।		
११	वडाभरी	१००	५००								अन्न(मकै,गहुँ) फलफुल बालीमा नोक्सान ।		
१२	वडाभरी	२००	१०००								अन्न(मकै,गहुँ) फलफुल बालीमा		

 (पूर्व बहादुर साहू)
 नि प्रमुख प्रशासकीय अधिकारी
 पूर्ण बहादुर साहू
 नि प्रमुख प्रशासकीय अधिकारी

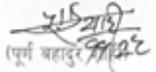

											नोक्सान ।		
१३		वडाभरी	१५०	७५०							अन्न(मकै, गहुँ) फलफुल वालीमा नोक्सान ।		
१४		वडाभरी	२००	१०००							अन्न(मकै र गहुँ) फलफुल तरकारी र आलु वालीमा नोक्सान		
१	असिना	वडाभरी	२००	८००							अन्न(मकै र गहुँ फलफुल, वालीमा नोक्सान	-	-
२		तुमा चैना,	१००	५००					-	-	अन्न(मकै र गहुँ फलफुल, वालीमा नोक्सान	-	-
३		वडाभरी	१००	५००					-	-	अन्न(मकै र गहुँ फलफुल, वालीमा नोक्सान	-	-
४		वडाभरी	१००	५००					-	-	अन्न(मकै र गहुँ फलफुल, वालीमा नोक्सान	-	-

 (पूर्व बहादुर सिंह)
 नि. प्रमुख प्रशासकीय अधिकारी
 पूर्ण बहादुर सिंह
 नि. प्रमुख प्रशासकीय अधिकारी

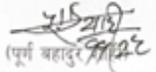

५	वडाभरी	१००	५००					-	-	अन्न(मकै र गहुँ फलफुल, वालीमा नोक्सान	-	-
६	वडाभरी	१३०	६५०					-	-	अन्न(मकै र गहुँ फलफुल, वालीमा नोक्सान	-	-
७	वडाभरी	१००	५००					-	-	अन्न(मकै र गहुँ फलफुल, वालीमा नोक्सान	-	-
८	वडाभरी	२५०	७५०			-	-	-	-	अन्न(मकै र गहुँ फलफुल, वालीमा नोक्सान	-	-
९	वडाभरी	१४०	७००			-	-	-	-	अन्न(मकै र गहुँ फलफुल, वालीमा नोक्सान	-	-
१०	वडाभरी	१२०	६००							अन्न(मकै र गहुँ फलफुल, वालीमा नोक्सान		
११	वडाभरी	१००	५००							अन्न(मकै र गहुँ फलफुल, वालीमा		

 (पूर्व बहादुर सिंह)
 नि प्रमुख प्रशासकीय अधिकारी
 पूर्ण बहादुर लाल
 वि. प्रमुख प्रशासकीय अधिकारी

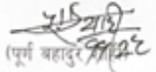

											नोक्सान		
१२		वडाभरी	१२०	६००							अन्न(मकै र गहुँ फलफुल, बालीमा नोक्सान		
१३		वडमारी	१५०	७५०							अन्न(मकै र गहुँ फलफुल, बालीमा नोक्सान		
१४		वडाभरी	१३०	६५०							अन्न(मकै र गहुँ फलफुल, बालीमा नोक्सान	-	-
१	खडेरी	वडाभरी	२००	८००							अन्न, फलफुल तरकारी र आलु बालीमा नोक्सानी		
२		वडाभरी	१००	५००							अन्न, फलफुल तरकारी र आलु बालीमा नोक्सानी	-	-
३		वडाभरी	२००	१०००							अन्न, फलफुल तरकारी र आलु बालीमा नोक्सानी		

 (पूर्व बहादुर सिंह)
 नि. प्रमुख प्रशासकीय अधिकारी
 पूर्ण बहादुर सिंह
 नि. प्रमुख प्रशासकीय अधिकारी

४	वडाभरी	१५०	७५०							अन्न, फलफुल तरकारी र आलु बालीमा नोक्सानी	-	-
५	वडाभरी	१००	५००							अन्न, फलफुल तरकारी र आलु बालीमा नोक्सानी	-	-
६	वडाभरी	२००	१०००							अन्न, फलफुल तरकारी र आलु बालीमा नोक्सानी	-	
७	वडाभरी	१५०	७५०							अन्न, फलफुल तरकारी र आलु बालीमा नोक्सानी	-	
८	वडाभरी	१५०	७५०							अन्न, फलफुल तरकारी र आलु बालीमा नोक्सानी	-	-
९	वडाभरी	१४०	७००							अन्न, फलफुल तरकारी र आलु बालीमा नोक्सानी	-	-

 (पूर्व महादुर) ११/१२
 नि प्रमुख प्रशासकीय अधिकत
 पूर्ण महादुर लो
 वि. प्रमुख प्रशासकीय अधिकत

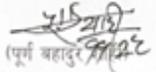

१०		वडाभरी	१२०	६००							अन्न, फलफुल तरकारी र आलु बालीमा नोक्सानी		
११		वडाभरी	१००	५००							अन्न, फलफुल तरकारी र आलु बालीमा नोक्सानी		
१२		वडाभरी	१२०	६००							अन्न, फलफुल तरकारी र आलु बालीमा नोक्सानी		
१३		वडाभरी	१५०	७५०							अन्न, फलफुल तरकारी र आलु बालीमा नोक्सानी		
१४		वडाभरी	१३०	६५०							अन्न, फलफुल तरकारी र आलु बालीमा नोक्सानी		
१	चट्याड	वडाभरी	५	१५	-	-	-		-	-	मानिस पशुचौपाया मर्ने ।	-	-
३		वडाभरी	५	१५	-		-		-	-	मानिस पशुचौपाया मर्ने ।	-	-
४		वडाभरी	१०	५०	-		-		-	-	मानिस		

रामेश्वर
(पूर्व महापुर) ११२६
नि प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
एनो महापुर लो
विश्व प्रसारकीय अधिकृत

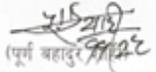

											पशुचौपाया मर्ने ।		
५		वडाभरी	१०	५०	-		-		-	-	मानिस पशुचौपाया मर्ने ।		
७		वडाभरी	१५	७५							मानिस पशुचौपाया मर्ने ।		
१०		वडाभरी	१०	५०			-		-	-	मानिस पशुचौपाया मर्ने ।		
१	रोगकिरा	वडाभरी	२००	१०००	-		-	-	-		अन्न, तरकारी,फलफुल र दलहन वालीमा नोक्सान ।		
२		वडाभरी	१५०	७५०							अन्न, तरकारी,फलफुल र दलहन वालीमा नोक्सान ।		
३		वडाभरी	२००	१०००							अन्न, तरकारी,फलफुल र दलहन वालीमा नोक्सान ।		
४		वडाभरी	२००	१०००							अन्न,		

 (पूर्व बहादुर साहू)
 नि प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
 पूर्व बहादुर साहू
 नि प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

											तरकारी,फलफुल र दलहन वालीमा नोक्सान ।		
५		वडाभरी	२५०	१२५०	-		-	-	-		अन्न, तरकारी,फलफुल र दलहन वालीमा नोक्सान ।		
६		वडाभरी	२००	१०००							अन्न, तरकारी,फलफुल र दलहन वालीमा नोक्सान ।		
७		वडाभरी	२५०	१२५०							अन्न, तरकारी, फलफुल र दलहन वालीमा नोक्सान ।		
८		वडाभरी	२००	१०००							अन्न, तरकारी,फलफुल र दलहन वालीमा नोक्सान ।		
९		वडाभरी	२००	१००	-		-	-	-		अन्न, तरकारी,फलफुल		

 (पूर्व बहादुर सिंह)
 नि प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
 पूर्ण बहादुर लाल
 वि. प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

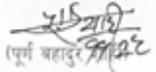

											र दलहन वालीमा नोक्सान ।		
१०	वडाभरी	१२०	६००	-		-	-	-			अन्न, तरकारी, फलफुल र दलहन वालीमा नोक्सान ।		
११	वडाभरी	१५०	७५०								अन्न, तरकारी, फलफुल र दलहन वालीमा नोक्सान ।		
१२	वडाभरी	१२०	६००								अन्न, तरकारी, फलफुल र दलहन वालीमा नोक्सान ।		
१३	वडाभरी	१५०	७५०								अन्न, तरकारी, फलफुल र दलहन वालीमा नोक्सान ।		
१४	वडाभरी	१३०	६५०								अन्न, तरकारी, फलफुल र दलहन वालीमा नोक्सान ।		

रामेश्वर
(पूर्व महापौर)
नि. प्रमुख प्रशासकीय अधिकारी
ए.पी. महापौर कार्यालय
वि. प्रशासकीय अधिकारी

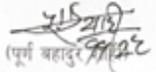

											नोक्सान ।		
१	महामारी	वडाभरी	५०	२५०	-	२०	-	मृत्यु हुने, संक्रमित हुने ।	-	खानेपानी का मुहान दुषित हुने ।	-	-	-
२		वडाभरी	५०	२५०	-	०	-	मृत्यु हुने, संक्रमित हुने ।	-	खानेपानी का मुहान दुषित हुने ।	-	-	-
३		वडाभरी	५०	१२५	-	५०	-	मृत्यु हुने, संक्रमित हुने ।	-	खानेपानी का मुहान दुषित हुने ।	-	-	-
४		वडाभरी	१०	५०	-	२०	-	मृत्यु हुने, संक्रमित हुने ।	-	खानेपानी का मुहान दुषित हुने ।	-	-	-
५		वडाभरी	४०	२००	-	८०	-	मृत्यु हुने, संक्रमित हुने ।	-	खानेपानी का मुहान दुषित हुने ।	-	-	-

 (पूर्व बहादुर साहू)
 नि. प्रमुख प्रशासकीय अधिकारी
 पूर्व बहादुर साहू
 नि. प्रमुख प्रशासकीय अधिकारी

७	वडाभरी	१०	४०	-	२०	-	मृत्यु हुने, संक्रमित हुने ।	-	खानेपानी का मुहान दुषित हुने ।	-	-	-
८	वडाभरी	३०	१५०				मृत्यु हुने, संक्रमित हुने ।	-	खानेपानी का मुहान दुषित हुने ।			
९	वडाभरी	४०	२००	-	६०	-	मृत्यु हुने, संक्रमित हुने ।	-	खानेपानी का मुहान दुषित हुने ।	-	-	-
१०	वडाभरी ।	६०	३००	-	६०	-	मृत्यु हुने, संक्रमित हुने ।	-	खानेपानी का मुहान दुषित हुने ।	-	-	-
११	वडाभरी ।	२०	१००	-	२०	-	मृत्यु हुने, संक्रमित हुने ।	-	खानेपानी का मुहान दुषित हुने ।	-	-	-
१२	वडाभरी	५०	२२५	-	५०	-	मृत्यु	-	खानेपानी	-	-	-

 (पूर्व बहादुर साहू)
 नि. प्रमुख प्रशासकीय अधिकारी
 पूर्ण बहादुर साहू
 नि. प्रमुख प्रशासकीय अधिकारी

								हुने, संक्रमित हुने ।		का मुहान दुषित हुने ।		
१३		वडाभरी	३०	१५०	-	६०	-	मृत्यु हुने, संक्रमित हुने ।	-	खानेपानी का मुहान दुषित हुने ।	-	-
१४		वडाभरी	२५	१२५	-	१०	-	मृत्यु हुने, संक्रमित हुने ।	-	खानेपानी का मुहान दुषित हुने ।	-	-
१३ बटै वडा	हिमपात	वडाभरी	२००	१०००								

अनुसुची ३ : स्थानिय विपद व्यवस्थापन समिति

छायानाथ रारा नगरपालिका

क्र.सं.	पदाधिकारीको नाम थर	पद	सम्पर्क नं.	कैफियत
१		अध्यक्ष		
२		सदस्य		
३		सदस्य		
४		सदस्य		
५		सदस्य		
६		सदस्य		
७		सदस्य		
८		सदस्य		
९		सदस्य		
१०		सदस्य		
११		सदस्य		
१२		सदस्य		
१३		सदस्य		
१४		सदस्य		
१५		सदस्य		
१६		सदस्य		
१७		सदस्य		
१८		सदस्य		
१९		सदस्य		
२०		सदस्य		
२१		सदस्य		
२२		सदस्य		

२३		सदस्य		
२४		सदस्य		
२५		सदस्य सचिव		विपद शाखा, प्रमुख

अनुसुची ४ : आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्रमा रहेका सामाग्री

क्र.स.	सामानको विवरण	इकाइ	संख्या
१			
२			
३			
४			
५			
६			
७			
८			
९			
१०			
११			
१२			
१३			
१४			
१५			
१६			
१७			
१८			

५१५
(पूर्व बहादुर साहू)
नि प्रमुख प्रशासकीय अधिकारी
पूर्व बहादुर साहू
विशेष प्रशासकीय अधिकारी

१९			
२०			
२१			
२२			
२३			
२४			
२५			
२६			
२७			
२८			
२९			
३०			
३१			
३२			
३३			
३४			
३५			
३६			
३७			
३८			
३९			
४०			
४१			

५१५२११
(पूर्व बहादुर राठी)
नि प्रमुख प्रशासकीय अधिकारी
पूर्व बहादुर राठी
विश्व प्रसारकीय अभियान

स्थानिय विपद तथा जलवायु उत्थानशिल योजना तर्जुमा सम्बन्धि गोष्ठी

५१५२५१
(पूर्व बहादुर राठी)
नि प्रमुख प्रशासकीय अधिकारी
पूर्व बहादुर राठी
किर्तिपुर प्रशासकीय अधिकारी

वडा स्तरमा जोखिम नक्साङ्कन गर्दै सहभागीहरु

५१५२५१
(पूर्व बहादुर राठी)
नि प्रमुख प्रशासकीय अधिकारी
पूर्व बहादुर राठी
कि प्रमुख प्रशासकीय अधिकारी

सुचना संकलनकालगी वडाका सहभागीहरु

५१५ राशि
(पूर्व बहादुर राशि)
नि प्रमुख प्रशासकीय अधिकारी
पूर्व बहादुर राशि
क्षेत्र प्रशासकीय अधिकारी

वडा स्तरिय छलफल कार्यक्रमलाई सम्बोधन गर्दै वडा अध्यक्ष